

EL SANTO EVANGELIO SEGUN

SAN MATEO

---

1 ¹Jesucristuqui Davidž majchmajtquiztan, nižaza Abrahamž majchmajtquiztan tjoñitačha. Jesucristuž tuquita atchi ejpnacačha tinacaqui.
    ²Abrahamqui Isaacž ejptačha. Isaacqui Jacobž ejptačha. Jacobqui Judaž ejptačha, niiž jilanacžtanpacha.
³Judaqui Fares ejptačha, Zaratanpacha. Tamarqui Fares Zara maatačha. Faresqui Esromž ejptačha. Esromqui Aramž ejptačha. ⁴Aramqui Aminadabž ejptačha. Aminadabqui Naasonž ejptačha. Naasonqui Salmonž ejptačha.
⁵Salmonqui Booz ejptačha. Rahabqui Booz maatačha. Boozqui Obedž ejptačha. Rutqui Obedž maatačha. Obedqui Isaíž ejptačha. ⁶Isaíqui David cjita chawc jilirž ejptačha. Davidqui Urías tjunatan zalžcu Salomonž ejptačha.
    ⁷Salomonqui Roboamž ejptačha. Roboamqui Abías ejptačha. Abiasqui Asaž ejptačha. ⁸Asaqui Josafatž ejptačha. Josafatqui Joramž ejptačha. Joramqui Uzías ejptačha. ⁹Uziasqui Jotamž ejptačha. Jotamqui Acaž ejptačha. Acazqui Ezequías ejptačha.
¹⁰Ezequiasqui Manasés ejptačha. Manasesqui Amonž ejptačha. Amonqui Josías ejptačha. ¹¹Josiasqui Jeconías ejptačha, niiž jilanacžtanpacha. Nii

timpuqui Israelit žoñinacaqui preso chjitztatačha Babilonia cjita yokquin.
¹²Jalla nekztanaqui Jeconiasqui Salatielž ejptačha. Salatielqui Zorobabelž ejptačha. ¹³Zorobabelqui Abiudž ejptačha. Abiudqui Eliaquimž ejptačha. Eliaquimqui Azorž ejptačha.
¹⁴Azorqui Sadocž ejptačha. Sadocqui Aquimž ejptačha. Aquimqui Eliudž ejptačha. ¹⁵Eliudqui Eleazarž ejptačha. Eleazarqui Matanž ejptačha. Matanqui Jacobž ejptačha. ¹⁶Jacobqui Josež ejptačha. Josequi María lucutačha. Mariiqui Jesús majchinčha. Nižaza Jesusaqui Yooz cuchanžquita Cristo cjitazakazza.

¹⁷Tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichičha Abrahamž timpuquiztan Davidž timpucama. Nižaza tsjii tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichičha Davidž timpuquiztan Israel žoñinacaž Babilonia cjita yokquin preso chjichta timpucama. Nižaza tsjii tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichičha Babilonia yokquin chjichta timpuquiztan Cristuž nasto tjuñicama.

JESUCRISTUŽ NASTA

¹⁸Jalla tužučha Jesucristuž nastaqui. Niiž maa María cjitiqui Josižtan zalzjapa kazzintačha. Ima lucžtan

kamcan ica cjissinčha Yooz Espíritu Santuž cjen.¹⁹ Naaža lucu José cjitaqui Yooz kuzcama kamñitačha. Niiž tjuñ María icaž cjen Josequi kuz turwaysi cjissičha. Nekztan jamazit jaljtis pecatčha. Kjanacama ultimu jaljtitasaž niiqui, Mariúqui zoñiž chjaawjkatta cjitasacha, ana honorchiz.²⁰ Jalla nuž jaljtis pinsan, Yooz Jilirž anjilaqui wiiquin niižquiz tjonzičha, tuž cjican:

—José, Davidž majchmaati, Yooz Espíritu Santuqui am maataka t'iczičha. Jalla nižtiquiztan ana jiwjata naatan zalzqui.²¹ Nižaza majttanaqui, wawž tjuuqui Jesús cjitaž cjequičha. Jalla niiqui niiž wajtchiz zoñinaca ujnacquitztan liwriyaučha. —Nuž cjichičha anjilaqui.²²⁻²³ Tuqui timpuquitztanpacha Yooz Jiliriqui profetžquiz chiakatchičha, tuž cjican:

“Tsjaas tunsill turqui icaquičha. Nekztan luctmajch wawa mataquičha. Nii wawaqui Emanuel cjitaž cjequičha”.

Emanuelqui tuž cjičha: učhumnacatančha Yoozqui. Nii profetž takucama cumplissičha Jesucristuž nastanaqui.

²⁴ Jalla nekztan Josequi tjaji wajtču, Yooz anjilaž mantitacama ojkičičha. Mariatan zalzičha. Nižaza persun tjunjapa ricuýchicha.²⁵ Naaža majtz tjuñicama Josequi Maríatan anapan ultimu lucutiňi paasičha. Jalla nižtiquiztan ana zalzi cjichucatačha, pero chicapan kamñitačha. Wawa majttan, Jesús cjita tjuužtan tjuuzkatchičha.

MAGONACA RISPITI TJONCHIČHA

2 ¹ Belén cjita wajtquiz nižaza Judea cjita yokquin Jesusaquí majttatačha. Nii nacionž chawjc jiliritačha Herodes cjitaqui. Jalla nii tuquita timpuquiz jalla tužu

watchitakalčha. Nii nacionquin Jerusalén cjita wajtquin tuwanchuctan tsjii kjaž zoñinacaqui irantižquichičha. Mago cjita zoñinacatačha ninacaqui, warawar puntu istutiiñi.² Jerusalén wajtquiz irantižcu pewcpewczičha tuž cjican:

—Uzca nassičha judío zoñinacž chawjc jiliriqui. ¿Jakziquintaya? — jalla nuž cjican pecunchičha. Nižaza cjichičha, —Wejrancqui tuuna žejlcan niiž nastiquiztan warawara cherchinčha. Jalla nižtiquiztan nii rispiti tjonchinčha, —jalla nuž cjican mazzičha.

³ Herodes cjita jiliriqui magonacaž quint'ita nonžcu, ancha pinsamintu apazzičha persun kuzquiz. Nižaza Jerusalén wajtquiz kamni zoñinacami ancha kuzquiz pinsatčha.⁴ Jalla nekztanaqui nii rey jiliriqui timplu chawjc jilirinaca, nižaza lii tjaajiňi maestrunaca kjawzičha. Ninacžquiz pewczičha:

—¿Jakziquint Cristuqui majtta cjesaya? —jalla nuž cjican pewczičha.

⁵ Ninacaqui kjaazičha tuž cjican: —Belén wajtquinčha, Judea yokquin. Tsjii profetaqui cijirchičha, tuž cjican:

⁶ “Judá yokquinčha Belén watjaqui. Jalla nii watjapančha chekanaqui, parti watjanacquitztan Judá yokquin. Jalla nekztan tsjii chawc jiliriqui ulnaquičha. Jalla niiqui wejt Israel zoñinacaž mantaquičha; nižaza cwitaquičha”.

⁷ Jalla nekztanaqui Herodes jiliriqui magonaca jamazit kjawzičha. Nekztanaqui zumpacha pewczičha, čhjul timpuquitztan nii warawaraqui paristčhaja, jalla nii.⁸ Jalla nekztanaqui Herodesqui magonaca cuchanchičha Belén watja, jalla tuž cjican:

—Nii Belén watja oka, nižaza nii wawž puntu zumpacha pjurwiit'aquičha. Wawa watžcuqui, wejtquiz mazcaquičha. Wejrmi zakal ojkz pecučha, wawa rispiti.

⁹Jalla nekztan Herodes jiliriž chiižinta taku nonžcu, magonacaqui ojkchičha. Jerusalén watja ulantan, nii tuuna cherta warawaraqui ninacž tucquin wilta okatčha. Jakziquin nii wawa želatčaja, jalla nii juntuň tsjitsičha warawaraqui. ¹⁰Nii warawara tsjitsi cheržcu, magonacaqui ancha wali cuntintutačha. ¹¹Nekztanaqui kjuya luzcu, wawa cherchičha Marii maatanpacha. Jalla nekztanaqui ninacaqui quillzičha wawa rispitsjapa. Paaz caja cjetžcu, wawžquiz zuma cusasanaca onanchičha, kori, insinzu, mirra. Jalla nuž nii wawžquiz rispit'ichičha. ¹²Jalla nekztanaqui wiiquin Yoozqui magonacžquiz chiižinchičha, ana Herodes kjutñi quepajo. Jalla nižtiquiztan persun watja quejpchičha yekja jicz kjutñi.

EGIPTO YOKQUIN ATIPASSIČHA

¹³Jalla nekztanaqui nii magonacaž ojktan tsjii Yooz Jilirž anjilaqui wiiquin Josežquiz parisquisquichičha. Nekztan tuž cjichičha:

—Žaažna, tii wawa chjicha maatanpacha. Egipto yokquin oka, atipasjapa. Herodes jiliriqui tii wawaž kjuraquičha conzjapa. Jalla nii Egipto yokquin am želaquičha, čhjulorat wejrqui amquiz wilta chiyačhaja, jalla niicama. —Jalla nuž wiiquin chiichičha anjilaqui.

¹⁴Jalla nuž anjilaž chiitiquiztan Josequi nii orapacha žaazičha. Nekztan wawžtan maatan chjitchičha. Nii weenpacha ulanchičha Egipto yok kjutñi. ¹⁵Jalla nicju kamchičha Herodes ticzcama. Niiž tuquitanpacha

Yooz Jiliriqui profetžquiz chiikatchičha, tuž cjican: “Egipto yokquiztan wejt persun Maati kjawznacha”. Jalla nii profetž chiita takuqui cumplissičha.

HERODESQUI JESUSA CONKATZ PECATČHA

¹⁶Herodesqui kuzquiz tantiyassičha, “Magonacaqui wejttanž burlaskalak” cjican. Jalla nižtiquiztan walja žawjzičha. Jesucristo majtta timpu tantiichičha magonacaž maztiquiztan. Jalla nuž tantiižcu mantichičha Belén wajtquin nižaza nii wajtž tjiyanan tjapa lucmajch wawanaca pizc watquiztan kozzuc conajo. ¹⁷Jalla nuž cumplissičha Jeremías cjita profetž cijirta takuqui. ¹⁸Tuqui timpuqui Jeremiasqui cijirchičha, tuž cjican:

“Ramá cjita wajtquin wali chawc llaqui želaquičha nižaza alto joržtan kaaquičha. Raquel cjitiqui ancha kaaquičha naaža maatinacžquiztan. Ana wira kuztami ch'uj cjequičha. Nižaza naaža maatinacaqui ticziž cjequičha”.

Jalla nuž cijirchičha Jeremías cjita Yooz taku paljayñi profetaqui.

¹⁹Wiruñaqui Herodes cjita jiliriqui ticzičha. Jalla nekztanaqui tsjii Yooz Jilirž anjilaqui Josežquin wilta parisquisquichičha wiiquin. Nii oraqui Josequi Egiptuquin tira želatčha. Anjilaqui cjichičha:

²⁰—Žaažna, tii am uza chjicha maatanpacha. Israel yoka quepa. Am wawa conz pecñi Herodes jazic ticzičha.

²¹Jalla nuž cjen Josequi žaažcu Israel yokquin nii uztan maatan chjitchičha.

²²Israel yokquin Judea provinciuin Arquelao cjita jiliritačha mantíñiqui. Jalla niičha Herodes majchqui. Niiž ejpž

puestuquizpacha luzzitačha. Josequi nii quintu zizcu, Judea yokquin kamz jiwjatchičha. Nekztan tsjii anjilaqui wiiquin Josezquiz paljaychičha, Judea yokquiz ana kamajo, antiz Galilea yokquin okajo. Jalla nekztan Galilea yok kjudni ojkchičha.²³ Jalla nii yoka irantižcu, Nazaret cjita wajtquiz kamchičha. Tuqui timpuqui Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaqui mazinchičha, Jesusaqui “nazareno” cjitazakaz cjequicħa, jalla nuž cjican mazinchičha. Nazaret wajtquiz kamcan profetanacaž chiita taku cumplissičha.

**JUAN BAUTISTA YOOZ
TAKU PALJAYÑI**

3 ¹Niiž wiruñaqui Juan Bautistaqui Judea provinciuñin želatčha, ch'ekti yokquin. Yooz taku paljayatčha,²tuž cjican:

—Kuznacaž campiya. Arajpach Yoozqui waj mantaquicħa. Nii timpuqui žcatzinžquičha.

³Tuqui timpuqui Isañas cjita profetaqui Juanž puntuquiztan cijrchičha, tuž cjican:

“Ch'ekti yokquin tsjii žoñž joraž nonžta cjequicħa. Alto lorjiquiztan tuž cjican chiyaquicħa: ‘Tsjii chawjc Jiliriž tjonaquicħa. Jaziqui zuma kamañ jizz tjacзна. Tsjii jicztakaz ančhuca kuznaca zumpacha azquicha, nižaza zuma lijutumapanž cjee’.”

Jalla nuž cijirtatačha Juanž puntuquiztan.

⁴Juanž zquitiqui camello cjita animalž chomquiztan watstatačha. Niiž cinturonaqui zkizitačha. Nižaza langosta cjita kolta animalanaca lulñitačha. Munti misq'uinaca lulñizakaztačha. ⁵Walja žoñinacaqui Juanž taku nonžni tjonñitačha,

Jerusalén chawc wajtquiztan, nižaza Judea yokquiztan, nižaza Jordán cjita puj žcatirantan. Walja žoñinaca tjonñitačha. ⁶Jakziltat niiž persun ujnaca mazzaja jalla ninac̄quiz Juanqui bautissičha Jordán cjita pujquiz. ⁷Nii tama žoñinacžtanpacha walja fariseonacami, nižaza saduceonacami jalla nii jilirinacami Juanžquin tjonchizakazza bautista cjisjapa. Jalla ninaca cherču, Juanqui tuž chiižinchičha:

—Zkoražtakaz incallni žoñinaca. Yooz Ejpqui ujchiz žoñinaca wajillaž casticaquicħa. ¿Ject ančhucaquiz nii mazzejo? ¿Nii casticu atipzjapa wejtquinž tjonkaya? ⁸Kuz campiichinchucžlaj niiqui, zumapankaz kamaquicħa, ančhuca campiita kuz kjanapacha tjejjap. ⁹Ančhucqui anaž mit kuzziz porapat chiyasaquicħa, tuž cjican: “Wejrnatcqui Abrahamž majchmaatinacžquiztanpacha tjoniňčha, Yoozqui anaž wejrnatc casticasačha”. Jalla nižta ana chiichiiz waquisičha. Yoozqui tii maznacquiztan žoñiž cjiskatasacħa, Abrahamž majchmaatinaca cjisjapa.

¹⁰Ančhucqui tsjii frut muntižtakazza. Ana zuma fruta pookfi muntiqui k'aatztaž cjequicħa jir achžtan. Jalla nuž k'aatztiquiztanaqui, ujtaž cjequicħa. Jalla nižta irataž ančhucaquiz wataquicħa. Ana zuma kamañchiz žoñinaca casticta cjequicħa. ¹¹Wejrqui weraral chiyučha. Kjaztankal bautisacħa, ančhuca kuznaca campiitiquiztan. Tsjii qui wejt wirquin tjončha. Jalla niiqui Espíritu Santužtanami nižaza arajpach ujžtanami bautisaquicħa. Jalla niičha wejtquiztan tsjan juc'ant poderchizqui. Niižquiz atintisjapa anal waquisučha, niiž čjhata jeržcu chjokzini. Inakaztčha wejrqui.

¹²Ančhucqui trigo zkalažtakazza. Nii tjoñi jiliriqui trigonaca kjojaquic̄ha. Nekztan itzanacami zuma trigumi pjalznaquic̄ha. Nii zuma triguqui ricujtaž cjequic̄ha. Niiž persun kjuyquin majctaž cjequic̄ha. Nii itzanacazti liwj ujtaž cjequic̄ha, ana wira tjesñi ujquiz. Jalla nižta irataž ančhucaquiz wataquic̄ha.

JESUSAQUI BAUTISTATAČHA

¹³Niiž wiruñaqui Jesusaqui Galilea yokquitztan Jordán cjita pujquin ojkchičha, jakziqint Juan želatčhaja, jalla nicju. Bautiskatzjapa Juanžquin ojkchičha. ¹⁴Jesusiž irantitan, Juanqui ana nii bautis pecatčha. Jalla tuž cjichičha:

—Amž wejr bautis waquizičha. ¿Am wejtquiz tjonkaya? ¿Weriž bautista cjisjapaya? —Jalla nuž cjichičha Juanqui.

¹⁵Nekztan Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Anzikam wejr bautisaquic̄ha. Yooz mantitacama liwj cumplis waquizičha učhumQUI. —Jalla nuž kjaaztiquiztan Juanqui “iyaw” cjichičha.

¹⁶Nekztanaqui Juanqui Jesusa bautissičha. Kjazquitztan ulnan, nii orapacha arajpacha cjetzičha. Nekztan Jesusaqui cherzičha Yooz Espíritu Santo palomažtakaz chjjiwžquiñi. Jalla niiž juntuñpacha Espíritu Santuqui irantižquichičha. ¹⁷Nekztanaqui arajpachquitztan tsjii jora paljayžquiñi nonzičha, jalla tuž cjiñi:

—Tiičha wejt ultim k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen ancha cuntintutčha wejrqui. —Jalla nuž cjichičha nii tsewctan chiižquiñi joraqui.

JESUSAQUI DIABLÜŽ YANŽTA

4 ¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jordán cjita pujquitztan ojkchičha.

Nuž okan, Espíritu Santuqui Jesusa chjitchičha ch'ekti yokquin, Satanás diabluž yanžta cjisjapa. Satanasqui Jesusa ujquiz tjojtskatz pecatčha.

²Jalla nijwc žejlcan, Jesusaqui pusi tunc tjuñi pusi tunc arama ana čhjeri lujlchičha. Jalla nii pusi tunc tjuñi wattiquiztan ancha čhjeri eecskatchičha. ³Jalla nekztanaqui diabluqui Jesusižquiz macjatchičha ujquiz tjojtskatz yanzjapa. Jalla tuž cjichičha:

—Amqui ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tii maznacquitztan t'anta tuckatalla.

⁴ Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Žoñinacaqui anaž čhjeržtan alaja žetasáčha. Yooz takučha chekanaqui, jalla niičha ultim čhjeržtakazqui”. Jalla nuž kjaazičha Jesusaqui.

⁵Jalla nekztanaqui diabluqui Jesusa chjitchičha Jerusalén, Yooz illzta chawjc watja. Jalla nicju timplu tsewcta pjurniguin yawkatchičha.

⁶Nekztan diabluqui cjichičha:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha:

“Yooz Ejpqui niiž anjilanaca mantaquic̄ha am cwitajo. Ninacž persun kjaržtan am cwitaquic̄ha, ana am kjojcha chjojričhta cjejajo mazquizimi”.

Jazic, ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tsewctan kozzuc tii yokquiz layzca. —Jalla nuž cjichičha nii diabluqui.

⁷Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui zakaz cjičha: “Žoñiqui ultim arajpach Yooz ana inakaz nuž yanznaquic̄ha”. Jalla nuž cjjirtačha.

⁸Jalla nekztanaqui wilta ujquiz tjojtskatz yanzjapa, diabluqui Jesusa chjitchičha pajk cur puntiquin. Jalla niwjc chjitzcu,

diabluqui tjapa tii muntuquiz žejlñi nacionanaca nižaza tjapa ninacž cusasanacžtanpacha, nižaza tjapa ninacž honoranacžtanpacha jalla ninaca diabluqui Jesusižquiz tjeezičha.

⁹Nekztan nii diabluqui cjichičha:
—Tjapa tinaca amquiz tjaasačha, wejtquzim quillzaja, nižaza wejr rispitčhaja, niiqui.

¹⁰Jalla nižtiquiztan Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:
—Satanás, wejtquzitan zaraka amqui. Cjjirrta Yooz takuqui tuž cjičha: Yooz Jiliržquinkaz rispita, nižaza nii alaja sirwa. Niikazza am Yooz JiliriQUI.

¹¹Jalla nuž Jesusiž chiiquipiztan diabluqui Jesusižquzitan zarakchičha. Nekztan tsjii kjaž anjilanacaqui Jesusižquin atinti tjonchičha.

JESUSAQUI GALILEA YOKQUIN OJKCHIČHA

¹²Niiž wiruñaqui Jesusaqui quintu nonchičha, Juan carsilquiztačha, jalla nii. Jalla nii quintu nonžcu, Galilea yokquin ojkchičha. ¹³Pero Nazaret wajtquin ana kamchičha; antis Capernaum wajtquin kami ojkchičha. Capernaum watjaqui kot atquiztačha, Zabulón yokquin nižaza Neftalí yokquintačha. ¹⁴Jalla nuž ojktiquiztan Isaías profetaž cijrta taku cumplissičha.

¹⁵Jalla tuž cijrchičha Isaías profetaqui:

“Zabulón, nižaza Neftalí, am yokaqui kot atquizza, nižaza jiczquizza Jordanquiztan tuwanchuc. Nižaza Galilea yokquinčha. Jalla nii Galiliquincaqui yekja wajtchiz žeñinacaž kamčha. ¹⁶Am yokquin žejlñi žeñinacaqui zumchiquiz kamčha, ana zuma kamañquiz. Ninacaqui tsjii

žeñi cheraquičha. Nii žeñiqui zuma kamaña tjeeznaquičha, zuma kjanažtakaz. Ticzi žeñinacažtakaz kamčha; anaž Yooz kamaña zizza. Pero kjanapachaž Yooz zuma kamaña tjeezta cjequičha.”

¹⁷Jalla nekztanaqui Jesusaqui Yooz puntu kjanzt'i kallantichičha, tuž cjican:

—Kuznaca campiya. Arajpach Yooz waj mantaquičha. Jalla nii timpuqui žcatzinžquičha. —Jalla nuž paljaychičha.

PAJKPIC CH'IZ TANÑI ŽÖÑINACA JESUSIŽ KJAWŽTA

¹⁸Jesusaqui Galilea cjita kot at tjiyaranž okatčha. Jalla nuž ojkcan pucultan jilazullca žeñinaca cherchičha. Tsjiiqui Simón cjtatačha, nižaza Pedro cjtazakaztačha. Tsjiiqui Andrés cjtatačha. Jalla ninacaqui ch'iz tanz kjazquiz tjojtsi želatčha.

¹⁹Jalla ninacžquiz Jesusaqui tuž cjican paljaychičha:

—Wejttan chica ojklayni cjee. Jaknuž ch'iz juntichamžlaja, jalla nižta irata ančhucqui Yooztajapa žeñinaca juntaquičha.

²⁰Jalla nuž chiitiquiztan nii pucultan žeñinacaqui nii orapacha ch'iz tanz eccu, Jesusižtan chica ojklaychičha.

²¹Jalla nekztanaqui tsjii koloculla najwcjapa ojkžcu Jesusaqui tsjii pucultan jilazullca žeñinaca cherchizakazza. Tsjiiqui Jacobo cjtatačha. Tsjiiqui Juan cjtatačha. Zebedeož majchtačha. Niiž ejpžtanpacha warcuquiz želatčha, ch'iz tanz azquichcan. Jalla nii cheržcu, Jesusaqui ninaca kjawzičha. ²²Nekztan nii orapacha warcumi niiž ejpmi eccu, Jesusižtan chica ojklaychičha.

ŽOÑINACA JESUSA APŽA

²³Tjapa nii Galilea cjita yokaran ojklaychičha, zapa ajcz kjuyquiz Yooz puntu tjaajincan. Nižaza paljaychičha, Yooziž mantita žoñinacaž cjee, cjican. Nižaza tjapaman laanaca čhetinchichičha.

²⁴Jesusiž ojklayta, jalla nii quintuqui tjapa Siria yokquin ojkchičha. Jalla nižtiquiztan, tjapaman conchiz žoñinacami, nižaza tjapaman laa ayiňi žoñinacami, nižaza zajraž tanta žoñinacami, nižaza t'ucur žoñinacami, nižaza ana ojklai atňi zuch žoñinacami, tjapaman laanaca Jesusižquin chjitzatačha. Nekztanaqui Jesusaqui nii laanaca čhetinchichičha.

²⁵Galilea žoñinacaqui niižquin walja apžquichičha, nižaza Decápolis watjanacquistan žoñinacami, nižaza Jerusalén wajtquistan žoñinacami, nižaza Judea yokanacquistan žoñinacami, nižaza Jordán puž tuwanchuctan žoñinacami. Tjapa nii žoñinacami jalla nuž Jesusa apzičha.

JECTNACAT CUNTINTU ŽOÑINACA

5 ¹Walja tama žoñinaca cheržcu, Jesusaqui tsjii kolta curulla yawchičha. Jalla nekztan nii curullquin julzičha. Nižaza niiž kjawžta žoñinacaqui niiž muytata ajczičha.

²Jalla nekztan Jesusaqui ninacžquiz tjaajni kallantichičha, tuž cječan:

³—Jecnacat “wejrqui ujchizpančha” cjican persun kuzquiz sint'ičhaja, jalla ninacaž Yooz wajtchiz žoñinaca cjequičha. Nekztanqui cuntintuž cjequičha.

⁴—Jecnacat persun ujquiztan llaquita žejlčhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui kuznaquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha ninacaqui.

⁵—Jecnacat humilde kuzziz cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui irinsaž

tjaaquičha, ew yoka. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁶Jecnacat Yooz kuzcamakaz kamz ancha pecčhaja, jalla ninacžquiz Yoozpanž zuma kamzjapa yanapaquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁷Jecnacat parti žoñinacžtajapa oksni kuzziz cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui zakaz oksnaquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁸Jecnacat ancha zuma kuzziz cječhaja, jalla ninacaqui Yooz cheraquičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

⁹Jecnacat pasinsis kuzziz kamni cječhaja, jalla ninacaqui Yooz maati cjitaž cjequičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

¹⁰Jecnacat Yooz kuzcama kamtiquiztan chjaawjta sufračhaja, jalla ninacaž Yooz wajtchiz žoñinaca cjequičha. Nekztan cuntintuž cjequičha.

¹¹Jecnacat weriž cjen žoñinacaž chjaawjta cječhaja, nižaza kijchta cječhaja, nižaza tjapaman toscar tawkžtan quintra ch'aanita cječhaja, jalla ninacami cuntintuž cjequičha.

¹²Jecnacat weriž cjen jalla nižtanaca sufrichi cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui arajpachquin wali pajk honora tjaaqičha. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz kamcan, cuntintukaž cjee. Ančhucqui cjuñzna. Yooz cuntiquiztan chiiňi profetanacaqui nižta zakaz sufrichičha tuqui timpuquiztanpacha.

CRIICHINACŽ PUNTU

¹³Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Ančhucqui tii muntuquiz kamcan yacu cuntažtakazza, parti žoñinacžtajapa. Pero yacuqui lak'až cjesaž niíqui, čkjažpant wilta walipan cjisnasajo? Anapanž cjesačha.

Nekztan anaž čhjuljapami sirwasačha; tjoittapanž cjesačha; nekztan žoñinacaž tjecžtaž cjequičha.

¹⁴Ančhucqui tii muntuquiz kamcan, parti žoñinacžtajapa kjana cuntažtakaz cjesačha, zuma kamaña zizajo. Tsjii curquiz kjuyta watjaqui, ana chjojžta cjesačha. ¹⁵Tsjii lamparaqui tjeežtaž cječhaj niiqui, anapanž cajón koztan nonžta cjesačha. Lamparaqui tjeeztaž cječhaj niiqui, tsewc tsijiptapanž cjesačha, tjapa nii kjuyquz žejlňi žoñinacžtajapa kjanajo. ¹⁶Jalla nuž ančhucqui lamparažtakaz cjee, žoñinacžtajapaqui. Kjanapacha zuma kamañchiz cjee. Nekztan žoñinacaqui ančhuca zuma kamaña cheržcu, ančhuca arajpach Yooz Ejpžquin honora tjaaquičha.

LII PUNTU

¹⁷Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Wejrqui ana tjonchinčha Moisés lli tyatanskatzjapa, nižaza profetanacaž tjaajintanaca tyatanskatzjapami. Jalla nižta anaž pinsa ančhucqui.

Wejrqui ana tjonchinčha nii tuquita Yooz tjaajintanaca tyatnioui; antis tjonchinčha cumpliskatzjapa.

¹⁸Weraral chiižinučha. Tuquita Yooziž tjaata liiquiztan tjapa puntumi tjapa letrami anaž tyatanta cjequičha, tjappacha cumpliscama. Ima tii muntumi arajpachami tucužinžnan, nii liQUI anapanž tyatantaž cjequičha.

¹⁹Jalla nižtiquiztan jequit tuquita Yooziž tjaata liiquiztan tsjii mantita, kolta lli cjenami, ana pajz pecčhaj niiqui, nižaza yekjap žoñinacžquiz nižtapacha tjaajinčhaja, jalla nii žoñioui arajpach Yooz wajtquin anaž čhjul honorchiz cjequičha. Pero jequit nii tuquita lli mantita cazačhaja, nižaza yekjap žoñinacžquiz nižtapacha tjaajinčhaja, jalla nii žoñioui arajpach

Yooz wajtquin chekan honorchiz žoñiž cjequičha. ²⁰Ančhucaquiz wejr chiižinučha. Lii tjaajiñi maestrunacami, nižaza fariseo žoñinacami žejlčha. Pero ančhucqui ninacžquiztan anaž jučanti Yooz mantitacama kamačhaj niiqui, anapanž arajpach Yooz wajtquin luzasačha. Yooz mantitacama kamstančha, arajpach Yooz wajtquin luljapa.

ŽAWJZ PUNTU

²¹Jesusaquí tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucčha. Ninacaqui cjiñitačha, tuž cjican:

“Anačha žoñi conzqui. Jequit žoñi conačhaja, niiqui juzjitaž cjequičha.”

²²Pero wejr chiižinučha, jequit tsjii jilžjapa žawjwačhaj niiqui, jusjitaž cjequičha. Nižaza jequit tsjii jilžtan ch'ačhaj niiqui, Junta Suprema cjita chawjc jilirinacaž jusjitaž cjequičha. Nižaza jequit tsjii jilžquiz “ana zumamčha” cjican ch'aančhaj niiqui, infiernuquin chjatkattaž cjequičha.

²³Nižaza tii puntu zakal cjeečha. Jequit niiž ofrenda Yooz yujcquin chjichačhaj niiqui, nižaza chjichcu niiž jilžtan quintra tanasta cjuñsnačhaj niiqui, ²⁴jalla nekztan ima ofrenda tjaacan, nii timpluquizpacha ecla. Nekztanaqui niiž jilžquin pertuna mayiza ojkl. Niižtan jilžtan walikaz cjila. Jalla nekztanaqui timpluquin quejpžcu, ofrenda Yoozquin tjaasačha.

²⁵Jequit am quintra quijchi cječhaj niiqui, nižaza jilirž kjuya chjichačhaj niiqui, jalla nii quijchi žoñžquiz pertunam mayizaquicħha ana enenzcu, ima jilirž kjuya irantican. Pertunazta cjequiž niiqui, anam juez jiliržquin intirjita cjequičha jusjita cjisjapa. Amqui ultimpacha juez jiliržquin intirjita cjesaž niiqui, nii juez jilirioui am tsjii

policiiquin zakaz intirjasačha; carsilquiz chawjcta cjesačha. ²⁶Weraral chiižinučha. Carsilquiz chawjctam cjesaž niiqui, anam ulanasačha, liwj pacañcama.

ADULTERIO PUNTU

²⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquitztan tuž nonzinčhucčha: “Anačha adulteriuquiz ojklayzqui”.

²⁸ Pero wejrqui tuž chiižinučha, jakzilta luctakat yekja maataka “wejt maatakaj cjejaa” cjican pinsičhaja, jalla niiqui persun kuzquiz niwjctanaqui adulterio paachizakazza Yooz yujcuiqu.

²⁹ Am žew latu čhujqu qui ujquiz tjojtskatčhaj niiqui, nii čhujqu leczna, nižaza nawjk tjojta. Jalla nuž tsjii čhujqu qui pertissi cjenaqui am parti curpuqui ana infiernuquin tjojta cjesačha. Jalla nuž waliž cjesačha.

³⁰ Nižaza am žew kjaraqui ujquiz tjojtskatčhaj niiqui, nii kjara pootzna, nižaza nawjk tjojta. Jalla nuž tsjii kjaraqui pertissi cjenaqui am parti curpuqui ana infiernuquin tjojta cjesačha. Jalla nuž waliž cjesačha.

TJUNATAN JALJTIS PUNTU

³¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhuca tuquita atchi ejpnacaqui tuž cjiňitačha: “Jecmiž niiž persun tjunatan jaljtasaž niiqui, primiruqui tsjii ultim jaljtita cijrta papel certificado tjaasa”. ³² Pero wejrqui tuž chiižinučha, jakziltamiž persun tjunatan jaljtasaž niiqui, nižaza ana čhul adulterio motivo želan, jalla niwjctanaqui naa ultimu jaljtita tjunqui adulterio cjiskartasačha. Nižaza jakziltami naa ultimu jaljtita tjunatan zalznačhaj niiqui, adulterio ujpanž paačha.

JURAMENTO PUNTU

³³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Nižaza ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquitztan tuž nonzinčhucčha: “Anačha toscar tawkčtan juramento paazqui. Juramento paaquí niiqui, tjapa nii juramentužtan compromitta takupanž cumplisnaquiciha Yooz yujcuiqu”. ³⁴ Pero wejrqui tuž chiižinučha, anaž čhulquitztanami juramento paasačha, werara chiižpančha. Nižaza anačha “arajpacha zizza” cjican juramento paazqui. Yooztajapačha arajpachaqui. ³⁵ Nižaza anačha “tii yoka zizza” cjican juramento paazqui. Yooztajapačha tii yokaqui. Nižaza Jerusalén wajtž tjuu aynakcan anačha juramento paazqui. Chawjc Yooz Jiliržtajapačha nii watjaqui. ³⁶ Nižaza anačha “wejt persun acha zizza” cjican juramento paazqui. Amqui anam zinta tsok charquitztan chiw charquin tuckatasáčha. Nižaza anam zinta chiw charquitztan tsok charquin tuckatasáčha. ³⁷ Jalla nižtiquiztan, “Jesalla” cjicanaqui, “Jesalla” cjispančha; nižaza “Anaž” cjicanaqui, “Anaž” cjispančha. Zajra diabluž cjen juramento paazqui žejlčha.

ANA WALI TJEPUNTA PUNTU

³⁸ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquitztan tuž nonzinčhucčha: “Tsjii žoňiqui yekja žoňž čhujqui pjatžinasačha, nekzta nii pjatnji žoňž čhujqui pjatžintazakaz cjesačha. Nižaza tsjii ižke chjatkatzinasaž niiqui, nii chjatkatnji žoňž ižke chjatkatzintazakaz cjesačha”. ³⁹ Pero wejr chiižinučha, anačha kijtzni žoňiqui nižtapacha kijtzqui. Nižaza am quintra tsjii yujc latu kijchasaž niiqui, kijchta cjiskarazza, tsjii yujc latužtanpachami. ⁴⁰ Nižaza jakziltamiž am tanču am almilla kjanz pecčhaj

niiqui, kjañaj cjiskazza, irztanpachami. ⁴¹ Jakziltamiž niiž kuzi tsjii tupucama, amquiz chjitskatasäž niiqui, juc'anti tupucama chjichna. ⁴² Jakziltamiž amquiztan mayasaž niiqui, tjaa amqui. Nižaza jakziltamiž amquiztan tomzñi tjonasaž niiqui, onzna amqui.

QUINTRÀ ŽOÑINACŽTANAMI ZUMA MUNAZIZA

⁴³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Nižaza ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucčha: “Mazinacžtan zuma munaziza. Nižaza am quintra žoñinacžtan chjaawjkata”. ⁴⁴ Pero wejr chiižinučha, am quintra žoñinacžtanami zuma munaziza. Nižaza am quintra laykiňi žoñinacžtajapa zuma kuztan Yoozquitztan maynaquičha. Nižaza am quintra chjaawjkatňi žoñinacžquin zumapan paa. Nižaza am quintra ch'aanacžquinami kichñinacžquinami zumapan Yoozquitztan mayt'ižina. ⁴⁵ Jalla nuž zuma kamcan ančhucqui tjeeža, arajpach Yooz Ejpž maatičhucčha, nii. Yoozqui zuma žoñinacžquizimi ana zuma žoñinacžquizimi liwj tsjiikaz niiž paata tjufi tewkkatčha. Nižaza niiž kuzcama kamñinacžquizimi nižaza ana niiž kuzcama kamñinacžquizimi tjapa ninacžquiz chijni apayžquičha. ⁴⁶ Ančhucqui persun okzñi žoñinacžquizkaz okznaquiž niiqui, jalla nuž paatiquiztan čchjul premio Yoozquitztan tanznaquejo? Jalla nižtazakaz kamčha ana wali impuesto cobriñinacami. ⁴⁷ Nižaza ančhucqui persun jilanacžquizkaz tsaanaquiž niiqui, jalla njwctan čchjul zumaž ančhuc paajo? Jalla nižtazakaz paačha ana Yooz pajñinacami. ⁴⁸ Ančhucqui walja zuma kuzziz kama, jaknuž ančhuc arajpach Yooz Ejp walja zuma kuzzizpančhalaja, jalla nuž.

ZUMA KAMZ PUNTU

6 ¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Ančhucqui anačha persunpacha honorchizkaz cjis peczqui. Anačha žoñinacž yujcquiz ančhuca Yooz custurumpinaca paazqui, žoñinacžquiztan honorchiz cjisjapa. Ančhucž jalla nuž persun honorchizkaz cjis pecaquiž niiqui, nii honorchiz kaz cjequičha. Ančhuca arajpach Yooz Ejpqui ana iya honora tjaaquičha. ² Ana zum kuzziz žoñinacaqui t'akjir žoñinacžquiz onanžcu žoňi žoñinacžquin mazmazníčha, “onanchinčha” nuž cjicanaqui. Ajcz kjuyaranami calliranami jalla nižta paaňičha, žoñinacžninacžjapa zuma chiyajo. Pero wejrqui weraral chiižinučha. Jalla nižta paaňi žoñinacaqui nii honorchizkaz cjequičha. Ančhucqui anačha nižta iratapacha kama. ³ Ančhuczti t'akjir žoñinacžquiz onanžcu, jalla nii ančhuca onantaqui anaž jecžquizimi mazmaznaquičha, “onanchinčha”, cjicanaqui. ⁴ Nižaza t'akjir žoñinacžquiz jamazit onaquičha. Aunquimi ančhucaž jamazit paachiž cjenami, ančhuca Yooz Ejpqui cherčha. Jalla nuž cherču ančhucaquiz kjanacama honora tjaaquičha, tsjii premiužtakaz.

MAYIZIZ PUNTU

⁵ Nižaza nii ana zum kuzziz žoñinacaqui Yoozquin mayizican jalla tuž juztazníčha. Ajcz kjuyquizimi call isquinquizimi tsjitchi Yoozquin mayiziñičha, tjapa žoñinaca cherajo. Wejrqui weraral chiižinučha, jalla nuž paažcu ninacaqui nii honorchizkaz cjequičha. Ančhucqui anačha nižta irata mayizizqui. ⁶ Ančhuczti Yooz Ejpžquin mayizizjapaqui, kjuyquiz

luz waquizičha, nižaza kjuy chawjcz waquizičha. Jalla nekztan ančhuca Yooz Ejpžquin mayizasačha. Jalla nuž zinalla mayizan ančhucatan chicaž cjequičha Yooz Ejpqui. Jalla nuž jamazit mayiztiquiztan Yooz Ejpqui ančhucaquiz honora tjaacičha, tsjii premiužtakaz.

⁷Yoozquin mayizcan, anačha wiltan wiltan takunaca quejpžcu quejpžcu mayizizaqui. Jalla nuž mayizaquiž niiqui, inapanikazza. Jalla nižtaž mayizza ana Yooz pajni žoñinacaqui. Jalla nuž wacchi chiican mayizitiquiztan “nonznaqueeka Yoozqui” cjican. ⁸Jalla nižta anaž ančhuc cjeella. Ančhuca Yooz Ejpqui zizza, čhjulut ančhuc pecčhaja, jalla nii. Ima ančhucaž mayizan, panž zizza Yooz Ejpqui. ⁹Jaziqui ančhucqui jalla tuž mayizaquičha:

“Yooz Tata, amqui arajpachquin žejlčha. Am tjuu honorchiz aptitaj cjilalla. ¹⁰Nižaza am mantiz timpu tjonchej cjilalla. Nižaza tii muntuquiz žejlni žoñinacaqui am kuzcamaj kamlalla. Jaknužt am kuzcama kamčhaja arajpachquin žejlñinaca, jalla nižta. ¹¹Nižaza tonjiqui čhjeri tjaacälla čhjeržtan kamzjapa. ¹²Nižaza wejtnacaž paata ujnaca pertunalla, jaknužt wejrancqui wejtnaca quintra paañi pertunučhaja, jalla nižaza. ¹³Nižaza anaž anawalinacžquiz tjojtskattala, antis anawalinacquitzanž liwriyalla. Amčha wiñaya juc'ant mantiñamqui, nižaza amčha wiñaya juc'ant azzizqui, nižaza amčha wiñaya juc'ant honorchizqui. Jalla nužoj cjila. Amén.”

¹⁴Ančhuca quintra paañinacžquiz pertunaquičha. Nekztan Yooz Ejp zakaz ančhuca ujnaca pertunaquičha.

¹⁵Ančhuca quintra paañinacžquiz ana pertunaquiž niiqui, nekztan ana zakaz Yooz Ejpqui ančhuca ujnaca pertunaquičha.

AYUNAS PUNTU

¹⁶—Ančhucqui ayunascan anaž llaquit chercherchiz cjee. Ana zum kuzziz žoñinacaqui llaquit chercherchiz ayunasničha, žoñinaca ninaca ayunasni cherajo. Wejrqui weraral chiižinučha, jalla nuž paatiquiztan ninacaqui inapanikaz cjequičha. ¹⁷Ančhuczti ayunascanaque zumpacha yujemž awjzna, nižaza zumpacha achami čhijjcenza, ¹⁸žoñinaca ančhuc ayunasni ana nayajo. Yooz Ejpqui ana cherta cjenaquei tjappacha cherčha, jamazit paatami. Yooz Ejpqui ančhucaquiz zuma honoraž tjaacičha, tsjii premiužtakaz.

CUSASANAC PUNTU

¹⁹Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Tii muntuquiz kamcanaqui anačha muzpa cusasanaca juntizqui. Kjurinacakaz ančhuca juntita cusasanaca lulaquičha. Nižaza parti ančhuca juntita cusasanaca inapankaz čhijtaquičha. Nižaza tjañiqui kjuyaž luzasačha, ančhuca cusasanaca tjangzjapa. ²⁰Nonžna, arajpachquin muzpa cusasanaca juntaquičha. Arajpachquin cusasanaca luljníimi, nižaza cusasanaca akziñimi, nižaza cusasanaca tjangziñimi ana žejlčha. ²¹Jakziquizt ančhuca cusasanaca juntita žejlčhaja, jalla nicjukaž ančhuc kuz tjaaccha.

ZUMA KAMAÑCHIZ, ANA ZUMA KAMAÑCHIZ PUNTU

²²Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Žoñž čhujquiqui persun curpuž lamparažtakazza. Jaziqui žoñž čhujqui zuma cjequiž niiqui, zuma cheraquičha. Jalla nižtazakaz žoñž kuzqui zuma cjequiž niiqui, zuma kamaquičha. ²³Žoñž čhujquitzi ana zuma cjequiž niiqui, zumchiquiztakaz ojklayaquičha. Ančhuca kamaña zumchiquiz panž cjequiž niiqui, juc'anti juc'anti zumchiquiz cjisnaquičha. Nekztaň žjaknuňt zuma kamasajo?

PAAZ PUNTU

²⁴Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anaž jakziltami pizc patruna sirwasačha. Pizc patrunchiz cjesaž niiqui, tsjii patrunžquiz ana pectaž cjesačha. Tsjii patrunžquiz pectaž cjesačha. Tsjii patrunžquizkaz zuma sirwasačha. Jalla nižtiquiztan Yoozquiz sirwican anaž ancha paazquiz kuz tjaasačha. Nižaza paazquiz kuz tjaaquiž niiqui, anaž Yoozquin ancha kuzziz cjesačha.

YOOZ EJPQUI NIIŽ MAATINACA CWITIČHA

²⁵Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucaquiz tuž chiižinučha, žejtjapaku kjaz liczmi lujlz čhjerimi pecčha. Jalla nuž cjenami ančhucqui anačha kuzquizic čhjerquistan llaquita cjisqui. Nižaza curpu wali cjisjapa zquiti pecčha. Jalla nuž cjenami ančhucqui anačha zquitquiztan llaquita cjisqui. Čhjul čhjerquistanami žoñž žetiž juc'anti importičha. Nižaza čhjul zquitquiztanami persun curpuž juc'anti importičha. ²⁶Laylayň wežlanacaž cherzna. Jalla nii wežlanacaqui ana zkalami čhjacčha, nižaza ana zkalquiztanami ricujčha, nižaza ana čhjeri yaaz zquitchizza. Jalla nuž cjenami ančhuca arajpach Yooz Ejpqui wežlanacžquí čhjeri

tjaacha. Yooz yujcquiziqui ančhucqui čhjul wežlanacquitztanami juc'antiž importičha. ²⁷Anaž jec kolta žoñimi persunpacha tsjan lajcha paki atasacna, llaquiziňi kuzziz cjenami ancha lajcha pecníi kuzziz cjenami.

²⁸‘Kjažtiquiztan ančhucqui zquitquiztankaz llaquit kuzziz cjesajo? Plantanacž pjajkjallaž cherzna, jaknuňt pajkčhaja, jalla nii. Ninacaqui anaž langza, nižaza anaž kawančha. ²⁹Jalla nuž cjenami nii pjajkjallanačaqui ancha c'achjallačha. Finu zquiti cujtžcum i ricachu Salomón cijita jiliriqui anaž juc'ant c'achja nii pjajkjallanačquitztanami. ³⁰Plantanacaqui tsjii upacamakaz žejlčha. Nekztanaqui jakatažu kattažu jurnuquiz tjutjunzjapa ujžatačha. Jalla nižta cjenami Yooz Ejppacha nii plantanaca cwitičha. Ančhucqui čhjul plantaquitztanami juc'antipanž importičha. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančhuc juc'ant cwitičha, Yoozquin ana tjapa kuzziz cjenami. ³¹Jalla nižtiquiztan ančhucqui anačha llaquita kuzziz cjisqui, čhjul čhjerquistanami, nižaza kjaz liczquitztanami, nižaza čhjul zquitquiztanami. ³²Ana criichi žoñinacaqui tii muntu cucasanačžquin kuzziz ojklayčha. Ančhuczti ana nižta kuzziz cjeella. Ančhucačha arajpach Yooz Ejpchizqui. Čhjultakičha ančhucqui pecčhaj niiqui, liwj zizza Yooz Ejpqui. ³³Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpžquinpankaz walja kuzziz cjee. Nižaza niiž mantita zuma kamañquiz kuzziz cjee. Jalla nekztanaqui ančhucaltaqui cawalikaz cjequičha čhjulumi. ³⁴Jakatan čhjulut anawalinaca watačhaj niiqui, jalla nii ana juyzu paa tonjiqui. Jakaqui čhjulut watačhaj niiqui, jakapachaž jaknužquinami wataquičha. Zapuru čhjul anawalinacaqui žejlñipančha.

ŽOÑINACŽTAN ZUMA KAMA

7 ¹Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Ančhucalaqui anačha žoñinacž uj chii chiizqui. Jalla nuž žoñinacž uj chii chiyaquíž niiqui ančhucqui juc'ant ujchiz cjequičha Yooz yujcuiquí.
²Nižaza žoñinacžquizimi "Amqui Yooziž castictaj cjila", cjican chiyaquíž niiqui anchucqui Yooziž casticta zakaz cjequičha. Zoñinacžtan zuma kama. Nekztan Yooz Ejpqui ančhucatan zumaž cjequičha. ³Nižaza amqui am jilž čhjujcquiz tsjii cjuchilla cherasaž niiqui, ēkjažtiquiztan am persun čhjujcquiz pajk cjujchi ana cherjo?
⁴Am persun čhjujcquiz nii pajk cjujchi ana cherasaž niiqui, ēkjažtiquiztan am jilžquiz chijo, "Jila, am čhjujcquiztan cjuchilla apakžinačha", cjicanajo?
⁵Ana zum kuzziz žoñimčha amqui. Am persun čhjujcquiztan pajk cjujchi apakalla. Nekztan zuma cherasačha, y nižaza am jilž čhjujcquiztan cjuchilla apakasačha.
⁶"Yoozquin criichi žoñinaca, ančhucqui Yooz taku anapan nonz pecní žoñinacžtan Yooz puntu ana paljayaquíčha. Ninacaqui pacunacažtakazza. Nižita žoñinacaqui ančhucaltan ch'atñi pacužtakaz cjesačha. Nižaza nii Yooz taku anapan nonz pecní žoñinacaqui cuchinacažtakazza. Yooz puntu nonžcu, kuzquizkaz žawjčha.

YOOZQUIN MAYIZIZQUI

⁷Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Yooz Ejpžquiztan mayaquiž niiqui, Yooz Ejpqui tjaaquičha. Nižaza Yoozquin kjuraquiž niiqui, Yooz wachaquíčha. Nižaza kjuy zanquitztan t'oc t'ocaquiž niiqui, cjetžintaž cjequičha. ⁸Jequit mayačhaja, risiwaquicha. Nižaza jequit Yoozquin

kjuračhaja, wachaquíčha. Nižaza jequit kjuy zanquitztan t'oc t'ocačhaja, cjetžintaž cjequičha. Jalla nužučha Yoozquiz mayizizqui.

⁹Anaž jakziltami ančhuca majch t'anta mayanaqui maz chjalznasačha. ¹⁰Nižaza anaž jakziltami ančhuca majch ch'iz mayanaqui zkora chjalznasačha. ¹¹Ančhucqui ana zum kuzziz cjenami zuma cusasanaca tjayinčhucčha persun maatinacžquiz. Jaziqui ančhuca arajpach Yooz Ejpqui mayni maatinacžquiz juc'ant zumaž tjaasačha.

¹²'Jaknužt ančhucqui parti žoñinaca ančhucatan zuma munaziz pecčhaj niiqui, jalla nižtapacha parti žoñinacžtan zuma munaziz waquizičha ančhucqui. Jalla niipan Moisés liiquiz chiichičha, nižaza Yooz cuntiquiztan chiiňi profetanacaž cjirtanacami.

ZKOZ JICZ, PAL JICZ

¹³Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Yoozquin ojkz pecčhaj niiqui, zkoz zanquitztan lizza. Infiernuquin ojkñi jicz palačha, nižaza pal zanchizza. Jalla nijwcchuc ojkñi žoñinacaqui muzpačha. ¹⁴Tsjic zakaz žejlčha. Arajpachquin ojkñi jicz zkozačha, nižaza zkoz zanallchizza. Nižaza c'ujlcullačha arajpachquin ojkñi jiczqui. Jalla nii jiczquinaqui koluckaz žoni ojkčha.

KAMAÑQUIZTAN PAJTA CJESAČHA ŽOÑINACAQUI

¹⁵Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Ančhucqui zumpacha cwitasaquičha toscar taku chiichiiž žoñinacžquiztanami. Jalla ninacaqui "Yooziž tjaata taku chiyučha" cjiñizakazza. Ninacaqui ančhucaquiz tjonža, tsjii uuzi zkizi tjutžta kitítakaz. Ninacž kuzqui anawira zumačha.

¹⁶Ninacž ana zuma kamañquiztan pajtaž cjequic̄ha, ultimu ana zum žoñinacaqui. Tsjii ch'ap muntiqui uwas frutchiz anaž cjesačha. Nižaza tsjii ch'ap plantaqui higo frutchiz anaž cjesačha. Jalla nižtapančha ana zum kuzziz žoñinaca. Zuma kamañchizqui anapanž cjesačha. ¹⁷Tjapa zuma muntinacaqui zuma fruta pookñičha. Nižaza tjapa ana zuma muntinacaqui ana zuma fruta pookñičha. ¹⁸Zuma muntiqui anapanž ana zuma frutchiz cjesačha. Nižaza ana zuma muntiqui anapanž zuma frutchiz cjesačha. ¹⁹Jakzilta munitit zuma fruta ana pookzaja, k'atžtaž cjequic̄ha nižaza ujtaž cjequic̄ha. ²⁰Jalla nižtanacquiztan ančhucqui ana zum kuzziz žoñinaca pajauic̄ha, ninacaž ana zuma kamañquiztan.

ANA YOOZ WAJTQUIN OJKÑI ŽOÑI

²¹Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Yekjap žoñinacaqui wejtquiz “wejt Jiliri, wejt Jiliri” paljayčha. Pero nuž chiicanami, anaž wejt arajpach Ejpž mantuquiz kamaquíž niiqui, anapanž arajpach wajtquin okasačha, nižaza anapanž arajpach Yooz Ejpž mantuquiz želasačha. ²²Ultim žoñi pjazl tjuñquiziqui wacchi žoñinacaqui wejtquiz paljayaquic̄ha, tuž cjican: “Wejt Jiliri, wejt Jiliri, am tjuu aynakcan Yooz taku paljaychinčha, nižaza am tjuu chiican zajranaca chjatkatchinčha, nižaza am tjuu aynakcan wacchi milajrunaca paachinčha”. Jalla nuž cjican wejtquiz paljayaquic̄ha. ²³Jalla nuž paljaytiquiztanami wejrqui cjeečha, “Ančhuc anawira pajchinla pero. Wejtquiztan zaraka. Ančhucčha ana zuma paañinacaqui”.

PIZC PUNTA ŽOÑINACAQUI

²⁴Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Jakziltami weriž chiita taku nonžaja, nižaza weriž chiita tawk jaru kamčhaja, jalla niiqui zuma intintazní žoñinacačha. Intintazní žoñiqui jalla tužučha. Tsjii maz lum juntuň kjuya kjuyčha. ²⁵Nekztanaqui chijñi chijinchičha. Nekztan puj kjazqui walja tsijtchičha, nižaza pjatzičha, nižaza tjamiqui walja tjamchičha nii kjuya quintra. Pero nii chijñimi, tjamimi, kjazmi ana nii maz juntuň kjuyta kjuyaqui pali atchičha. ²⁶Jazioui jakziltami weriž chiita taku nonzcanpacha ana wejt tawk jaru kamčhaja, jalla niiqui zumzu žoñičha. Zumzu žoñiqui jalla tužučha. Ana zuma yokallquiz pjil yok juntuň kjuya kjuyčhičha. ²⁷Nekztanaqui chijñi chijinchičha. Jalla nekztan puj kjazqui walja tsijtchičha, nižaza pjatzičha, nižaza walja tjamchičha nii kjuya quintra. Jalla nekztanaqui nii pjil yok juntuň kjuyta kjuyaqui muzpa tsucchucha pajlzičha.

²⁸Jesusaż jalla nuž tjaajñi žeržtan, nonžni žoñinacaqui walja ispanichičha niiž tjaajintiquiztan. ²⁹Jesusaqui walja zizñi zizñi tjaajinchičha. Lii tjaajñi maestrunacaqui ana nižta tjaajñitačha.

MOJKCHI JANCHICHIZ LAA ŽOÑI ČHETINTA

8 ¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui curquiztan chjjiwžquichičha. Nižaza muzpa žoñinaca apzičha.
²Tsjii mojkchi janchichiz laa žoñiqui Jesusižquiz macjatžquichičha. Jesusiž yujcquiz quillžcu, tuž cjichičha:

—Wejt Jiliri, tii laaquiztanž čhjetnalla. Am wejr čhjetinzim pecčhaj niiqui, wejr čhjetinzim atčha.

³Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaržtan lanžcan, tuž cjichičha:

—Wejr am čhjetnasachiya. Čhjetintam cjissa.

Jesusäj jalla nuž chiitiquiztan, nii mojkchi janchichiz žoñiqui laaquiztan žeitchi quirchičha.⁴ Nekztanaqui Jesusaqui niižquin chiižinchičha, tuž cjican:

—Wejr am tsjii cjesačha. Jalla tii čhetintiquiztanaqui anam jecžquizimi maznaquičha. Timpluquin oka. Jalla nicju timplu jiliržquin persunpacha tjeežca, žeitchi, jalla nii. Nižaza Moisés mantita ofrenda tjaaquičha, tjapa žoñinaca zizajo, laaquiztan čhetinta, jalla nii.

TSJII ČHJETINTAQUI

⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Capernaum cjita watja luzzičha. Jalla nuž luzan tsjii roman sultat capitán jiliriqui niižquin macjatžquichičha. Nekztanaqui roctičhičha,⁶ tuž cjican:

—Wejt Jiliri, kjuyquiz wejt piyuna ajpzquiz žejlčha, ana tsijtni. Nižaza walja ana wali ayiñčha.

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Nii čhetni okasačha.

⁸ Nii sultat capitán jiliriqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, anal wejt kjuyquiz am tjonča cjiyi atasačha. Wejrqui amquitztan inakaztčha. Jaziqui takukaz chiya čhetinzjapa. Nekztan wejt piyunaqui čhetinta cjequičha.

⁹ Wejrpacha wejt pajk jilirž mantuquiz želučha. Niiž mantitacama ojklaiñčha. Nižaza wejt mantuquiz sultatunaca žejlčha, čhjulut wejr mantučhaja, jalla nuž cjen zultatunaca ojkc̄ha. Nižaza zultatu kjawznučhaja, zakaz tjončha. Nižaza wejt piyuna čhjulu paajumi mantučhaja, zakaz paačha.

¹⁰ Jalla nuž nonžcu, Jesusaqui nii jiliri ancha zuma kuzziz naychičha. Nekztanaqui nuž nayžcu Jesusaqui niiž apzñinacžquiz cjichičha:

—Wejrqui weraral cjiwčha. Chekapan tii žoñiqui juc'ant Yoozquin kuzzizza,

tjapa Israel wajtchiz žoñinacžquitztanami.¹¹ Nižaza wejrqui cjiwčha, tuwantan tajatan muzpa žoñinacaqui tjonaquičha, arajpach Yooz wajtquin luzjapa. Jalla nii Yooz wajtchiz žoñinacaqui Abrahamžtan, Isaacžtan, Jacobžtan, jalla ninacžtan juntpacha cuntintuž cjequičha.¹² Israel žoñinacazti arajpach Yooz wajtquin žejlchucatačha. Pero Yooz wajt zawntan zumchiquiz chjatkattaž cjequičha. Jalla ničjuž kaaquičha, nižaza ižke jojcan želaquičha.

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui capitán jiliržquiz tuž cjichičha:

—Am kjuya oka. Jaknužt am tjapa kuztan criičhaja, jalla nižtapachaž cjequičha.

Jalla nii orapacha niiž piyunaqui žeitchi quirchičha.

ŽOÑINACA ČHJETINTA

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui Pedruž kjuya ojkchičha. Jalla nicju ajpzquiz Pedruž ajmuž maa cherchičha ch'ujlñi conžtan laa cjichi.¹⁵ Naaža kjara lanžinchičha. Nuž lanziquitztan nii ch'ujlñi conquitztan žeitchinčha. Nii orapacha žaažcu, ninaca attinti kallantichinčha.

¹⁶ Nii čhetinta quintu nonžcu tjuñiž kattan muzpa zajraž tanta žoñinaca Jesusižquiz zjjictatačha. Jesusaqui tsjii taku chiižcu zajranaca chjatkatchičha. Nižaza tjapa laanaca čhetinchičha.¹⁷ Nii čhetintanacaqui Isaías profetaž chiita taku cumplissičha. Isaiasqui cjjirchičha tuž cjican: “Tsjii žoñiqui učhum laa curpunaca tjupi cjisquataquičha, nižaza conanacquitztan učhum čhetnaquičha”.

JESUCRISTUŽTAN CHICA OKLAYZ PUNTU

¹⁸ Wiruñaqui tsjii noojiqui muzpa žoñinacaqui walja muytata Jesusižquiz ajczičha. Jalla nižta cheržcu, Jesusaqui mantichičha, kotž tsjii latuquitztan

okajo.¹⁹ Jalla nekztanaqui tsjii lii tjaajiñi maestruqui Jesusiñquiz macjatçquichičha, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, jakzitchum okačhaja, amtan chicapachal ojklayasačha.

²⁰ Jesusaqui niižquin kjaazičha, tuž cjican:

—Kitinacami kjuychizza. Nižaza wežlanacami tjurchizza. Wejrzi anal kjuychizza, tajzjapami.

²¹ Tsjiiqui niižquiz apzñi žoñinacžquitztan zakaz paljaychičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, amtan chica ojklayasačha. Pero wejt ejpčha ticzioui. Nekztan iyal wejt ejp tjatsñi okaž cjeella.

²² Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejttan chicaka am ojklaya. Ticziítakaz žoñinacaqui, jalla ninacaj ticzinaca tjatžlani.

JESUSAQUI TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTIČHA

²³ Jalla nuž chiyžcu Jesusaqui warcuquiz luzzičha. Niiž tjaajinta žoñinacaqui luzzizakazza.²⁴ Ninacaž kotquiz okan, tjamiqui walja tjamchičha. Jalla nuž tjaman kjaz ljojkioui warcu tjatanz pecatčha. Jesusazti tajatčha.²⁵ Nii kjaz ljojkiüz cjen tjaajinta žoñinacaqui Jesusažinchičha, tuž cjican:

—iWejt Jiliri! iLiwriyalla! Tii warcu kjazquiz julzmayačha. Ticznachani učhumqui.

²⁶ Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—ëKjaätiquiztan ančhucqui ancha tsuctsucjo? Ančhucqui anačha wejtnquin tјapa kuzziz.

Jalla nekztan Jesusaqui ūaažcu, tjamimi kjaz ljojkimi ujzičha. Jalla nuž chiitiquitztan tjamimi kjaz ljojkimi apaltichičha.²⁷ Nii apaltiñi

cheržcu niižtan ojklayñi žoñinacaqui ispantichičha, nižaza tuž cjichičha:

—ëChjul žoñit teejo? Tjamimi tii kot kjaz ljojkimiž tiiž chiita takukaz cazla.

ZAJRAŽ TANTA ŽOÑINACA

²⁸ Nii kotž nawjctuñtan irantižcu, Jesusaqui Gadara cjita yokquin ulanchičha. Ulantan pucultan žoñinacaqui campu santuquitztan tjonchičha. Nii pucultan žoñinacaqui zatraž tantatačha walja ana walinačatačha, žoñinacžtan kichasñipanikaztačha. Jalla nižtiquitztan nii jicquiz ana jecmi ojklayñitačha.

²⁹ Jesusiñquiz macjatžcu nii zajranacaž tanta žoñinacaqui kjawchičha, tuž cjican:

—ëKjaätiquiztan wejtnacaquiz mitisejo? Ima casticz timpu irantižcan amqui tekz tjonchamčha, wejrnaca sufriskatzjapa. ëKjaäztatajo? —Nuž cjican kjawchičha.

³⁰ Nižaza nii nawjkchuc cuchinacaqui ojklayčha lujlcan.³¹ Zajranacaqui Jesusiñquiz rocchičha tuž cjican:

—Amqui wejrnaca chjatkataquiziňiuiqui, nii cuchinacžquin wejrnaca lutzkatalla.

³² Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Nižtaqui, oka. Cuchinacžquin luzca.

Jalla nuž chiitiquitztan zajranacaqui žoñinacžquitztan ulanchičha; cuchinacžquin luzzičha. Zajranacaž lutziquitztan cuchinacaqui tsjii barranc k'awquin tjojtsičha, kotquizpachatačha. Jalla nužquiz kjaztan tsamžcu, ticzičha nii cuchinacaqui.

³³ Jalla nii cuchi itzñinacaqui ancha tsucchi zajtchičha. Watja irantižcu, nii pucultan zatraž tanta žoñinacž puntuquitztan quint'ichičha, nižaza tјapa nižta watchinacami.³⁴ Jalla nii

quintu nonžcu tjapa nii wajtquiz žejlñi žoñinacaqui ulanchičha, jakziquin Jesusa želatčhaja, nicju. Jesusižtan zalžcu, ninacaqui rocchičha, ninacž yokquiztan okajo.

ZUCH ŽOÑI ČHJETINTA

9 ¹Jalla niiž wiruñpachaqui Jesusaqui wilta warcuquiz luzzičha. Nekztan kotž tsjii latuquiztan kajkchičha. Nižaza niiž persun watja irantichičha. ²Jalla njwc žoñinacaqui Jesusižquin tsjii zuch žoñi chjitchičha. Tjajz zquitinacžtanpacha ajpchi chjitchičha. Ninacž tjapa kuz cjicijni cheržcu, Jesusaqui laa žoñžquiz paljaychičha, tuž cjican:

—Jila, ana llaquisa; tjup kuzziz cjee. Am ujnacac pertuntačha.

³Jalla nižta chiiñi nonžcu yekjap lii tjaajiñi maestrungaqua kuzquiz tuž pinsichičha: “Yooz quintrala; tii žoñž takuqui anawalipanla”. ⁴Pero Jesusaqui ninacž kuzquiz pinsita zizatčha. Jalla nekztan ninacžquiz cjichičha:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui nižta ana zuma pinsamintuchitztajo? ⁵¿Jakzilta takut pjasila chiiz cjesajo? ¿“Am ujnaca pertuntačha” chiiz pjasila cjesaya? Už ¿“Tsijtsna, oka”, jalla nuž chiiz pjasila cjesaj? ⁶Tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtčha wejrqui. Tii muntuquiz jiliritčha, ujnaca pertunzjapami. Razunal chiyučha. Nuž zizjapa, ančhucqui tiiž chera.

Jalla nekztanaqui nii zuch žoñžquiz cjichičha:

—Tsijtsna, am tjajz zquitit apta; nižaza am kjuya oka.

⁷Jalla nii orapacha tsijtsičha, nižaza niiž kjuya ojkchičha. ⁸Zoñinaca nii cheržcu, tsucchi quirchičha, nižaza “Yoozqui honorchiz cjlalla” cjican chiichičha. Yoozqui žoñinacžquiz

nižta čhjetinñi azi tjaachiž cjen, nuž chiichičha.

MATEO KJAWŽTA

⁹Nii kjuyquiztan ulanžcu Jesusaqui Mateo cjita žoñi cherchičha. Mateoqui impuesto cobriñi puestuquiz julzi želatčha. Jesusaqui niižquiz cjichičha: —Wejttan chica ojklaya.

Jalla nekztan Mateoqui tsijtscu, Jesusižtan ojkchičha. ¹⁰Niiž wiruñ Jesusaž Mateož kjuyquin lulan, muzpa impuesto cobriñinacami nižaza ujchiz žoñinacami irantichičha. Nižaza ninacaqui Jesusižtan niiž tjaajinta žoñinacžtan chica julzičha tsjii mizquiz. ¹¹Fariseo žoñinacazti jalla nii cheržcu, Jesusiž tjaajinta žoñinacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhuca tjaajiñi maestruqui impuesto cobriñinacžtan nižaza ujchiz žoñinacžtan čhjeri luljlo?

¹²Jessaqui jalla nižta pewczni nonžcu ninacžquiz cjichičha:

—Zuma wiw žoñinacaqui anaž médicu kullñimi pecčha. Antiz laa žoñinacaž médicu kullñimi pecčha.

¹³Yooz takuqui tuž cjičha: “Oksní kuzziz žoñinaca juc'antil pecučha wilana jawkñi žoñinacžquitztan”. Tantiya čhjul puntut tii Yooz taku chiičhaja, nii zumpacha intintaza. Jaziqui wejrqui “Zuma kamučha” cjiñi žoñinacžquiz anal kjawsni tjonchinčha. Antiz “Ujchizpančha” cjiñi žoñinacžquiz kjawsni tjonchinčha, ninacž kuz campiita cjisjapa.

AYUNAS PUNTU

¹⁴Juan Bautistaž tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatžquichičha. Nekztan pewczičha, tuž cjican:

—Wejrnacmi fariseo žoñinacami walja ayunasiňčha. Amiž tjaajinta

žoñinacazti ana ayunasñipanla.

¿Kjaqtiquztañ niñtajo?

¹⁵ Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—¿Kjažt weriž tjaajinta žoñinaca llaquit kuzziz ayunasasajo, weriž želanpachajo? Wejrqui zalz kazzi tjowažtakaztčha. Ninacaqui zalz pijstiquiz invittanacažtakazza. Zalz kazzi tjowaž želan, niiž zalz pijstiquiz invittanacaquí ana llaquit kuzziz ayunasasačha. Pero tsjii timpuž tjonaquičha. Jalla nii timpuquiz zalzni tjowa kjañtaž cjequičha; jalla nekztanž ayunasasačha.

¹⁶ Anaž jakziltami tsjel zquití ew rimintužtan rimintasačha. Ew rimintuqui jaljatpasačha, nižaza nii ach zquitiqui juc'anti wjajržcu tsjelanznasačha. ¹⁷ Nižaza anaž jakziltami ach zkiz luuzquiz ew vinu alznasačha. Jalla nižtaž alznasaž niíqui, zkiz luuz panž wjajrskatasasačha ew vinuqui. Nekztan vinumi zkiz luuzmi pertisnasačha. Ew vinu ew zkiz luuzquiz panž alznasačha. Jalla nuž zumpacha cjesačha vinumi zkiz luuzmi.

JESUCRISTUČHA LAA ŽOÑI ČHJETINÑQUI

¹⁸ Jesusaž tjaajnan, tsjii judío žoñinacž jiliriqui irantichičha. Jesusiž yujcquin quillzičha, tuž cjican:

—Wejt majtqui ticzníl jitčha. Amqui wejt kjuya okasaž niíqui, naaquiz am persun kjaržtan lanznasačha. Nekztan naaqui ūetaquičha.

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaqui tsjitscu nii jiliržtan ojkchičha tjaajinta žoñinacžtanpacha. ²⁰ Jalla nuž okan, tsjaa laa maatak žonqui Jesusižquiz wirquiztan macjatžquichinchá. Tunca paan wata ljok tjawksñi laakaz t'akjiri želintačha. Jesusižquiz macjatžcu Jesusiž zquit puntallquiz

lanzinčha. ²¹ Ima macjatcan pinsichinčha, “Wejrqui niiž zquitilla lanžcu žetaka wejrqui” cjican. ²² Jalla nuž lanztiquztañ Jesusaqui jalla naaža kjutñi kjutžcu naa maatak žoñ cherzičha. Nekztan tuž cjichičha:

—Cullaca, tjud kuzziz cjee. Amiž tjapa kuztan criichiž cjen, žejtchi cjissamčha.

Jalla nii orapacha žejtchin cjissinčha.

²³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tira ojkchičha. Nii jilirž kjuya irantican Jesusaqui cherchičha, nii jilirž majt tjatzjapa banda pjujninaquí listutakalčha, jalla nii. Nižaza žoñinacaquí anchaž kaacan aranchičha.

²⁴ Nuž cheržcu Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Ančhucqui tekztanž ulna. Taa uzqui anačha ticzinqui, antiz tjajčha.

Jalla nuž Jesusiž chiiiquiztan, žoñinacaquí niižquin tjassičha.

²⁵ Nekztanaqui Jesusaqui ninaca ulanskatchipančha. Nekztan luzcu, naaža ticzi uza kjarcu tanžcu, žinzičha; žejtchinpacha. ²⁶ Jalla nekztanaqui tjapa kjutñi nii yokquin nii milajru quintu ojkchičha.

ZUR ŽOÑINACA ČHJETINTA

²⁷ Jalla njiwctan ulanžquitiquztañ pucultan zur žoñinacaquí niižquin apžquichičha, kjawcan:

—Davidž majchmaatquiztan tjoñi, wejraca okznalla, —cjican.

²⁸ Nekztan Jesusaž kjuya lutztañ nii zur žoñinacaquí niižquin macjatchičha. Nekztan Jesusaqui ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—Wejrqui ančhuc cherkatasačha, žjalla nii crií ančhucya?

Ninacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, criyučha.

²⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacž čhujqui lanlanžinchičha. Nižaza cjichičha:

—Ančhucaž tjapa kuztan
criitiquiztan cherñi cjisna.

³⁰Nii orapacha ninac̄z čhujquiqui
cherñi cjissičha. Nekztanaqui
Jesusaqui ninac̄quiz zumpacha
chiižinchičha, tuž cjican:

—Tii čhjetintaqui anaj jecmi
zizla; ančhucmi anaž jec̄quizimi
chiichiyaquičha.

³¹Jesusaž nuž chiižinchič cjenami,
ninacaqui ulanžcu, tjapa yokaran nii
čhjetinta quintu parlichičha.

ANA CHIIÑI ŽOÑI ČHJETINTA

³²Nii kjuyquiztan ulnan yekjap
žoñinacaqui tsjii zajraž tanta žoñi
zjjicchičha. Zajraž tantiquiztan
ana chiiñi atatčha. ³³Nekztanaqui
Jesusaqui nii zajra chjatkatchičha.
Jalla nuž chjatkattiquiztan nii ana
chiiñi žoñiqui chiyi kallantichičha.
Zoñinacazti jalla nii cheržcu walja
ispantichi cjissičha, tuž cjican:

—Tii Israel yokquiz ana wira
tižtanaca cheriñtačha wejrncoui.

³⁴Pero fariseo nžoñinacazti tuž
cjetčha:

—Tiiqui zajranacž jilirž aztankaz
zajranaca chjatkatñičha.

³⁵Jesusaqui tjapa wajtquiztan watja
nižaza jochquiztan jochi ojklaychičha,
judío ajcz kjuyquizimi tjaajincan. Yooz
mantuquiz kamz puntu chiižinchičha.
Nižaza tjapaman laanacami nižaza
jallc'a curpuchiznacami čhjetinchičha.
³⁶Zoñinaca cheržcu, ninaca okzičha.
Ana awatirchiz uuzanacažtakaz
želatčha. ³⁷Zoñinaca okzcu,
Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinac̄quiz
paljaychičha, tuž cjican:

—Weraral cjiwčha. Zkalaqui walja
žejlčha. Pero zkala ajzni žoñinacačha
upaqui. ³⁸Yooz Ejpqui zkäl Patrunačha.
Jalla nižiquiztan Yooz Patrunžquiztan
mayiza, zkala ajzni žoñi cughnajo.

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

10 ¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui
niiž tuncapan illzta žoñinaca
kjawzičha. Nekztan ninac̄quiz
mantiz poder tjaachičha, zajranaca
chjatkatzjapa, nižaza tjapaman
laanacami jallc'a curpuchiznacami
čhjetnajo.

²Nii tuncapan illzta apostolonacaqui
jalla tižta tjuuchiznacatačha:
Primiruqui Simonatačha, nižaza niiž
tsjii tjuuqui Pedro cjtazakaztačha.
Nekztan niiž lajktačha, Andrés cjita.
Nekztan Jacobotačha, nižaza niiž
jila Juan. Nii pucultanaqui Zebedeož
majchwichtačha. ³Nekztan Felipitačha,
Bartolometačha, Tomastačha, nižaza
Mateotačha. Nii Mateozti impuesto
cobriñitačha. Nekztan Jacobotačha,
Alfeož majchtačha. Nekztan
Lebeotačha nižaza niiž tsjii tjuuqui
Tadeo cjtazakaztačha. ⁴Nekztan
Simonatačha, niíqui cananista cjita
partiquiztantačha. Ultimquizi qui Judas
Iscariotetačha, jalla niíqui Jesusiž
quintra tarasunchičha.

ILLZTA ŽOÑINACA CUCHANTA

⁵Jesusaqui nii tuncapan illzta
žoñinaca cuchanžquichičha,
niiž cuntiquiztan ojklayah. Ima
cuchanžcan tuž chiižinchičha:

—Judío yokquinpanž ojklayaquicičha,
Samaria yokquin nižaza yekja
yokanacquin ana ojklayaquicičha. ⁶Israel
wajtchiz žoñinac̄quinkaz okaquicičha.
Jalla ninacaqui katchi uuzinacažtakaz
žejlčha. ⁷Arajpach Yooz mantuquiz
kamz timpu žcatzinžquicičha. Jalla
nii paljaycan ojklayžcaquicičha.

⁸Nižaza laanaca čhjetnaquičha.
Nižaza ticzinaca jacatatskataquičha.
Nižaza mojkchi janchichiz žoñinaca
čhjetnaquičha. Nižaza zajranaca

chjatkataquičha. Tii mantiz poderaqi ančhucaquiz nužukaz tjaatačha. Jalla nižtiquiztan tii poderžtan žoñinacžquiz yanapžcu anaž čhjulumi mayaquičha pacajo.

⁹Paaz ana chjichaquičha, kor paazmi, chiw paazmi, cobre paazmi. ¹⁰Nižaza ana chjichaquičha žak quelzmi. Tsjii almillā alaja chjichaquičha. Nižaza ana iya čhjulumi chjichasačha, ana yekja čhjatami, nižaza atsmi. Yooztajapa langzniñacžquizi qui čhjeriqui tjaata cjis waquizičha.

¹¹Ančhucqui wajtquizimi jochquizimi irantičcuqui, zuma žoñipanž kjurznaquičha. Nuž zuma žoñi wachcuqui, niiž kjuyquiz alujasaquičha, nii wajtquitzanami jochquitzanami ulanzcama. ¹²Tsjii kjuya luzcu, tsaanaquičha, "Ančhuc walipaj cjila", cjican. ¹³Nii kjuychiz žoñinaca zumažlaj niiqui, jalla ninacžtaqui walipanž cjequičha. Yekjapa žoñinacaqui ana zumažlaj niiqui, jalla ninacžtaqui čhjulumi anawalikaz cjequičha. ¹⁴Jakziltat ančhuc ana risiwaquiž niiqui, nižaza ančhuc ana nonz pecaqiž niiqui, ninacžquitztan okaquiž ančhucqui. Nii kjuyquitztan ulnaquičha nižaza nii wajtquitztanaqui. Nekztan nii wajtquitzan kjojchquiz žcatchi pulpunaca tsajt tsajtsnaquičha. Jalla nii tsajt tsajttaqui siñalaž cjequičha ninacž quintra, ančhuc ana risiwchiž cjen. ¹⁵Weraral cjiwčha. Casticz tjuñquizi qui nii ančhuc ana zuma risiwñi žoñinaczi juc'anti castictaž cjequičha, Sodoma cjita Gomorra cjita, jalla nii wajtchiz žoñinacžquitztan.

CHJAAWJKATÑINACA ŽELAQUIČHA

¹⁶Jesusaqui tjaajinchizakazza:
—Tii weriž chiižinta taku nonžna.
Wejrqui ančhuc cuchnučha. Ančhucqui

kitinacž taypiquiz ojklayaquičha, uuzanacažtakaz. Jalla nižtiquiztan ančhucqui walja kuzziz cjee. Listuž cjequičha žkoražtakaz, pero zuma paazjapa. ¹⁷Ančhucqui persunpachaž walja cwitazaquičha. Ančhucqui jilirinacžquin intirjita cjequičha; nižaza ajcz kjuyquiz wjajttaž cjequičha. ¹⁸Nižaza ančhucqui wejt puntuquitztan parlichiž cjen chjichtaž cjequičha prefectonacžquinami, nižaza tsjan chawjc jilirinacžquinami. Nekztan ančhucqui wejt puntuquitztan chiyaquičha, nii jilirinacž yujcquizimi, nižaza ana judío wajtchiz žoñinacž yujcquizimi. ¹⁹Jilirinacžquiz intirjitaž cjenami, ana kuz turwaysi cjequičha, čhjulut ančhuc kjaaznačhaja, nižaza jaknužt kjaaznačhaja, jalla nii. Jilirinacž yujcquiz prisintiz ora, Yoozqui ančhuca kuzquiz chiiz taku tjaaqičha, jaknužt chiizalaj, nii. ²⁰Ančhuca persun kuzquitzan anaž chiyaquičha. Antiz ančhuca Yooz Ejpž Espíritu Santuqui ančhuc chiikataquičha.

²¹Nii timpuquizi qui žoñinacaqui persun jilž quintra aptjapznaquičha persun jila conkatzjapa. Nižaza ejpnacaqui persun maatinacž quintra aptjapznaquičha. Maatinacazi persun maa ejpnacž quintra zakaz aptjapznaquičha, persun ejpnaca conkatzjapa. ²²Tjapa ana criichi žoñinacaqui ančhucaquiz ch'aanaquičha wejt puntu parliňiž cjen. Pero jakziltat ticzcama wali tjurt'iñi kuzziz cječhaj niiqui, liwriitaž cjequičha, Yooztan wiñaya kamzjapa. ²³Tsjii wajtchiz žoñinacaqui ančhuc chjatkataquiž niiqui, ninacžquitztan yekja wajtquin okaquičha. Weraral cjiwčha, wejrqui arajpachquitztan cuchanžquita Žoñtčha. Ima weriž tii muntruquiz wilta tjonan, ančhucqui

tjapa Israel watjanac̄quin anaž iranti atasačha.

²⁴ Tjaajinta žoñiqui niiž

tjaajiñiñquitztan anaž juc'anti cjesačha. Nižaza piyunaqui niiž patrunžquitztan anaž juc'anti cjesačha. ²⁵ Tsjii tjaajinta žoñiqui niiž tjaajiñiž irata, jalla nižta tjaajiñiž cjisnaquï niiqui, cuntintuž cjis waquizičha. Nižaza tsjii piyunaqui niiž patrunž irata, jalla nižta patrunaž cjisnaquï niiqui, cuntintuž cjis waquizičha. Nonžna ančhucqui, quintra žoñinacaqui "Beelzebú" cjican zajra jilirž tjuužtan wejtquiz tjuuskataquï niiqui, ančhucaquiz juc'ant anawal tjuužtanž tjuuskataquicičha. Wejrqui kjuychiz patrunžtakaztčha, ančhuczti wejt kjuy familiažtakazza.

²⁶ Jalla nižtiquiztan ančhucqui anaž žoñi eksna. Tjapa chjozakuň tjaajintami zuma kjana ziztaž cjequicičha. Nižaza tjapa jamazit tjaajintami nižtazakaz zuma kjana ziztapankaz cjequicičha. ²⁷ Tjapa weriž chjozaka tjaajintanacami ančhucqui žoñinacž yujcquiz kjanacama paljayaquicičha. Nižaza tjapa weriž jamazit tjaajintanacami ančhucqui paljayaquicičha, tjapa žoñinaca nonzjapa. ²⁸ Nonžna ančhucqui, anačha eksqui tii curpu alaja conñinacžquizimi. Ninacaqui animuqui anaž conasačha. Antiz Yoozquizpan eksna. Jalla niičha curpumi animumi infiernuquin wiñaya t'akjisiskatñiqui.

²⁹ Tsjii paaztan pizc wežlanaca kjayasačha. Jalla nuž koluc valorchiz kjayžcumí ančhuca Yooz Ejpqui ninaca cwitičha. Yooz Ejpž ana munan, tsjii wežlaqui anaž ticznasačha.

³⁰ Jilanaca, Yooz Ejpqui tjapa ančhuca ach charanaca kanžintačha. ³¹ Jalla nižtiquiztan anaž čhulquitztanami eksna. Wežlanacžquitztan ančhucčha

juc'ant valorchizqui. Yooz Ejpqui ančhuc juc'anti cwitaquičha wežlanacžquitztan.

³² Jakziltat parti žoñž yujcquiz wejt favora cječhaj niiqui, nižazakal wejrqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujcquiz nii žoñž favora chiyačha. ³³ Nižaza jakziltat parti žoñž yujcquiz wejr ana pajni nicačhaj niiqui, nižaza wejrqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujcquiz nii žoñž quintra ana pajni zakal chiyačha.

³⁴ Tii taku nonžna. Weriž tjontiquiztan žoñinacaqui ana zumquin cjequicičha; quintrasñi cjequicičha.

Nekztan aptjapznaquičha. Ana criichinacaqui criichi žoñinacž quintra cjequicičha. ³⁵ Weriž tjontiquiztan tsjii maatiQUI persun ejpžjapa quintraž cjequicičha. Nižaza tsjaa majtqui persun maajapa quintra cjequicičha. Nižaza tsjaa wazmi persun kjan maajapa quintra cjequicičha. ³⁶ Jalla nižta zapa mayni familiaracaqui ninacporaž quintraž cjequicičha. ³⁷ Jakziltat persun maa ejpžquizzkaz kuzziz cječhaja, jalla niiqui anaž wejt partiquiz cjichuca cjesačha. Nižaza jakziltat persun ojalžquizzkaz kayazt'ačhaja, jalla niiqui anaž wejt partiquiz cjichuca cjesačha. ³⁸ Jakziltat wejt partiquiz cjis pecčhaj niiqui, tjapa kuztanž wejtquiz cjistančha. Sufrisjapaqui listoj cjila, ticzcamá. Ana nižta wejtquin tjapa kuztan cječhaj niiqui, anaž wejt partiquiz cjichuca cjesačha.

³⁹ Jakziltat weriž cjen persun anazum kamañquitztan ana jaytačhaja, jalla niiqui ultimquiziQUI ana liwriita cjesačha. Nižaza jakziltat weriž cjen persun anazum kamañquitztan jaytačhaja, jalla niiqui ultimquiziQUI liwriitaž cjequicičha; Yooztan wiñaya zuma kamaquičha.

⁴⁰ Jequit ančhuc risiwčhaja, nižaza wejrmi zakaz risiwčha. Nižaza jequit

wejr risiwchaja, jalla niiqui nižazakaz wejt Yooz Ejpmi risiwchä. ⁴¹ Jequit tsjii Yooziž cuchanta profeta risiwaquïz niiqui, jalla niiqui profetaztakaz honorchiz zakaz cjequičha. Nižaza jequit tsjii Yooz kuzcama kamñi žoñi risiwchhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama kamñiž premio, jalla nižtazakaz honorchiz cjequičha. ⁴² Nižaza jequit tsjii wejtquin kuzziz žoñquiz yanapačhaja, jalla niiqui honorchiz zakaz cjequičha. Jequit wejtquin criichi žoñquiz tsjii tasa kjaz onačhaja, jalla niiqui honorchiz zakaz cjequičha.

—Jalla nuž chiichičha Jesusaqui.

**JUAN BAUTISTAŽ
CUCHANŽQUITA ŽOÑI**

11 ¹Niiž tuncapan illzta žoñinacžquiz tjaajinz žeržcu, nekzstan Jesusaqui ojkchičha, yekja watjanac kjutñi. Wajtquiztan watja ojklaychičha, žoñinacžquiz tjaajñi, nižaza Yooz taku paljayi.

²Juanqui nii oraqui carsilquiztačha. Jalla nicju Cristuž ojklaytanaca quintu nonchičha. Nekztanaqui Juanqui tsjii kjaät mazinaca Jesusa pewczni cuchanžquichičha. Nekztan irantizcu Jesusižquiz ³pewcičha, tuž cjican:

—Cristuqui tjoniž cjispacha; ⁴Amj Yoozquiztan cuhanžquita Cristumkaya? ⁵Už yekjaž tjewznasa, jaa?

⁴Jesusaqi ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jaknužt cherchaja nonžaja, jalla nii tjappachaž Juanžquiz quint'ižcaquicičha ančhucqui. ⁵Zur žoñinacac cherchä, Zuch žoñinacaqui ojklayčha. Mojkchi janchichiz žoñinacaqui čhetintačha. Oni žoñinacaqui nonža. Nižaza ticzi žoñinacaqui jacatatskattačha. Nižaza pobre žoñinacžquiz Yooz liwriiñi taku paljaytapančha. ⁶Jakziltat

weriž paatanaca cheržcu, nižaza weriž chiitanaca nonžcu, ana kuz turwayzižlaj niiqui, walipanikaz cjequičha.

JUAN BAUTISTA PUNTU

⁷⁻⁸ Jalla ninacaž ojktan, Jesusaqui chiyi kallantichičha Juanž puntuquiztan. Žoñinacžquiz tuž cjichičha:

—Ch'ekti yokquin, īčhjulu cheržni ojkchinčhuctaya? ⁹Tjamíž tjizinta caña cheržni ojkchinčhuctajo? Anačhay. ¹⁰Fino zquiti cujthi žoñi cheržni ojkchinčhuctajo? Chawjc jillirž kjuyquin zuma zquiti cujthi žoñi žejlčha. Jalla nii zizza ančhucqui. ⁹ īčhjulu cheržni ojkchinčhuctaya? ¹¹Yooz cuntiquiztan chiiñi profeta cheržni ojkchinčhuctaya? Jesalla, ultim werara nuž ojkchinčhucčha. Juanqui tuquita profetanacžquiztan juc'ant chekančha.

¹⁰Juanž puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjičha:

“Yooz Ejpqui tsjii žoñi cuhanžcaquicičha ima Cristuž Yooz taku paljai ojklayan. Nii žoñiqui Israel žoñinacžquiz Cristu zuma tjewskataquicičha”.

¹¹Weralar cjiwčha. Juan Bautistačha parti žoñž maatinacžquiztan tsjan juc'antiqui. Pero chjul Yooz maatimi žoñž maatiquiztan tsjan juc'antičha. Arajpach Yoozquin kuzziz žoñinacačha Yooz maatinacaqui.

¹²Juanž tjontiquiztan anzcamama muzpa žoñinacaqui ts'acjazcan arajpach Yooz mantuquiz luz pecčha; walja tjapa aztan nižaza tjapa kuztan luz pecčha. ¹³Juanž tjonzcama, tjapa tuquita profetanacž chiitanacami nižaza Moisés liinacami arajpach Yooz cuhanžquita puntuquiztan chiičha. ¹⁴Elías cjita profetaqui wilta tjoniž cjispacha; nii Elías tjonz

cuntiquiztančha Juan Bautistaqui. Jalla niic weraračha. Nuž criiz waquizičha.
¹⁵Jakziltačhalaj nonzni cjunčhiz, jalla niiqui tii chiitaqui nonzna.

¹⁶¿Kjažtat tii timpuquiz žejlñi zoñinacajo? ¿Jecnaca iratat tinacajo? Jalla tižta ocjalanacačtakazza tinacau. Yekjap ocjalanacaqui palazquin julzi uzinčha, nižaza ninacž mazinaca kjawkjawža, tuž cjican: ¹⁷“Tsajtsjapa pincallu pjuchinčha. Ančhuczti ana tsajtchinčhucčha. Nižaza kaayikaayi wirzu itzinčha. Ančhuczti ana kaachinčhucčha”. Jalla nuž cjichičha ocjalanacaqui. Jalla nižta iratačha tii timpuquiz žejlñi zoñinacau. ¹⁸Juan tjonchičha. Niiqui zumanaca ana lujlñičha, nižaza ana licñičha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tuž cjiñchucčha, “Juanqui zajraž tantačha” cjican.
¹⁹Niiž wiruñaqui wejrqui tjonchinčha, arajpach Yooz Ejpz cuchanžquita Žoñi. Wejrqui zumanaca lulučha, nižaza licučha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui wejt puntuquiztan cjičha: “Niičha ancha lujlñiqui, nižaza licñiqui, nižaza niičha ujchiz zoñinacž maziqui, nižaza anawali impuesto cobriñinacž maziqui”. Jalla nuž cjiñchucčha wejt puntuquiztan. Tuž zakal cjiwčha: Yooz puntu zuma zizñi zoñinacau Yooz tjaajintacama kamčha.

ANA YOOZQUIN KUZZIZ ŽOÑINACA

²⁰Jalla nekztanaqui Jesusaqui chiichičha, chojru kuzziz žoñinacž puntu. Tsjii watjanacquiz ancha milajrunaca paachičha. Pero nii wajtchiz zoñinacazti persun uj ana pajchičha; nižaza kuznaca ana campiichičha. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninacžquiz ayjatchičha, tuž cjican:

²¹—Corazín wajtchiz zoñinaca, ančhucaquiz ancha anawaliž

wataquičha. Nižaza Betsaida wajtchiz zoñinaca, ančhucaquiz ancha anawalizakaz wataquičha. Ančhuca watjanacquizqui walja milajrunaca paachinčha. Tiro cjita nižaza Sidón cjita watjanacquiz nii milajrunaca paataž cjitasaz niiqui, nii ortanpacha nii wajtchiz zoñinacau Yoozquin kuzziz cjitasāčha; nižaza “ujchizpančha wejrnacqui, pertunalla”, cjitasāčha. Nižaza uj zint’ižcu nii wajtchiz zoñinacau llaquita kuz kjanapacha tjeezñi cjitasāčha, lutu zquiti cujtžcu, nižaza achquiz kjupžtan tjaljžcu. ²²Jalla nižtiquiztan ančhucqui juyzu casticž tjuñquizi qui juc’anti castictaž cjequičha nii Tiro cjita nižaza Sidón cjita watjanacchiz zoñinacžquitzan. ²³Capernaum wajtchiz zoñinaca, īkjažtiquiztan ančhucqui pinsejo, “Yoozqui učhum honorchiz cjižkataquičha”, cjicanajo? Anaž nuž cjesačha. Pero ančhuczti kozzuc tjojttaž cjequičha infiernuquin sufrisjapa, ujchiz zoñinacžtan chica. Ančhuca wajtquizi qui walja milajrunaca paachinčha. Sodoma cjita wajtquiz nii milajrunaca paataž cjitasaz niiqui, nii watjaqui anz tii tjuñinaca žejlitasāčha. ²⁴Jalla nižtiquiztan nii juyzu casticž tjuñquizi qui ančhucqui juc’anti castictaž cjequičha, Sodoma wajtchiz zoñinacžquitzan.

YOOZQUIN KUZZIZ ŽOÑINACA

²⁵Jalla nii orazakaz Jesusaqui chiichičha:

—Wejt Yooz Tata, amqui honorchizam cjlalla. Aranjapachquin žejlñinacami tii muntuquiz žejlñinacami amčha mantiňamqui. Amqui humilde žoñinacžquiz chjojzaka tjaajinta tjeezamčha. Zizní žoñinacžquizimi intintazní žoñinacžquizimi nii chjojzaka

tjaajintanacami ana zizkatchamčha.
²⁶Yooz Tata, amiž montaqui nužučha.
²⁷'Yooz Tata, tjapa amiž ziztanacaqui wejtquiz tjaajinchamčha. Ultimquizi qui anaž jecmi wejr am Majch zumpacha pajčha. Am alaja wejr zumpacha pajčha. Nižaza anaž jecmi am Yooz Ejp zumpacha pajčha. Wejr alaja am zuma pajučha. Nižaza jakziltižquiz wejrqui zizkatz pecāchaja, jalla ninacazakaz am zuma pajasačha. ²⁸Ančhucqui jakziltat ana zumanacquitztan otchižlaj niiqui, wejtquizza macjatžca. Nižaza jakziltat persun aztan Yooz watja irantiz otchižlaj niiqui, wejtquizza macjatžca. Weril ančhucaquiz jeejzkatačha. ²⁹Wejrqui pasinsis kuzziftčha, nižaza humilde kuzziftčha. Jalla nižtiquiztan weriž tjaata kamaña catoka; nižaza wejt puntuquiztan zizni cjee. Nekztan persun kuz jeejz wachaquičha. ³⁰Weriž tjaata kamañaqui anačha ch'ama, nižaza wejt manta paazqui cježakazza.

JEEJZ TJUÑI QUINTU

12 ¹Tsji jeejz tjuñquizi qui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinac̄tan čhjacta zkalanac taypiranz okatčha. Tjaajinta žoñinacaqui čheri eecskatchičha. Nekztan ninacaqui tric oz chjojlunaca kjapjčcu, tricu lujlchičha. ²Fariseo žoñinacaqui jalla nižta paañi cheržcu, Jesusižquiz cjičičha:

—Chera, tii amiž tjaajinta žoñinacaqui trabajla. Jeejz tjuñquizi qui nižta trabajzqui učhum lii quintra.

—Jalla nuž chiican ujchiz jwes pecatčha. ³Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Ančhucqui tuž liichinčhucčha, čanajaa? Čheri eecznanaqui David cjita žoñiqui niiž mazinac̄tan tižta paachičha. ⁴Niiqui Yooz

timpluquin luzcu Yooz yujcquin nonžta t'antanaca lujlchičha. Čhjul žoñimi anapantačha permitta nii t'antac lujlzqui. Lii quintra niiqui. Timplu jilirinacpan kaz lulasačha. Pero nii Davidzti lujlchipančha. Nižaza niiž mazinacaqui nii t'anta lujlchizakazza. ⁵Nižaza Moisés liiquiz tižta liichinčhucčha, čana jaa? Jeejz tjuñquizi qui timplu jilirinacaqui ana jeejžla. Jalla nuž ana jeejztiqiztanaqui, ninacžtajapa anaž ujchiz cjesačha. ⁶Ančhucaquiz cjiwčha. Tekz tsjičha timpluquiztan juc'ant chekanaqui. ⁷Nižaza ančhucqui cijrta Yooz taku ana intintazzinčhucčha. Yooz taku tuž cjičha: "Wejrqui wilana jawkñi žoñinaca anal pecučha. Okzñi kuzziz žoñinacapan pecučha". Tii Yooz taku intintaztasaž niiqui, anaž ančhucqui tii žoñinaca ujchiz jwes pectasačha. Tii žoñinacaqui jaziqui anaž uj paačha. ⁸Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Wejrpanikal jeejz tjuñquizimi mantasačha.

KJARA KJONCHI ŽOÑI ČHJETINTA

⁹Jalla nekztanaqui najwcchuc ojkžcu judío ajcz kuyquiz luzzičha. ¹⁰Jalla nicju tsji žoñi želatičha kjara kjonchi. Tsji quintra žoñinacaqui uj jwesjapa Jesusižquiz pewczičha tuž cjican:

—¿Jeejz tjuñquizi qui žoñi čhjetinz cjesaya, už anapan cjesaj? nuž cjican pewczičha.

¹¹Jesusaqi ninacžquiz kjaazičha tuž cjican:

—Jeejz tjuñquizi qui uuzac tujquiz tjojtsiž cjesaž niiqui, čkjaža ančhuczti tujquiztan uuza joozni ana okasajo? ¹²Pero žoñiqui uuzižquiztan juc'antiž walčha. Jalla nižtiquiztan jeejz tjuñquizimi anačha lii quintra zuma paazqui.

¹³Jalla nekztanaqui Jesusaqi laa žoñžquiz cjičičha:

—Am kjara zjijca.

Nekztan žejtchi cjissičha, nii tsjii kjara wiwuž nižtapacha.¹⁴ Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui utanču, Jesusiž conzjapa kazzičha.

¹⁵ Jalla nii zizcu Jesusaqui najwcchuc ojkchičha. Nižaza muzpa žoñinacaqui Jesusižquiz apzičha. Jesusaqui tjapa nii apzni laanaca čhjetinchičha.

¹⁶ Nekztan ninacžquiz mantichičha, ana jecžquizimi Jesusiž čhjetinňi puntuquitztan parlajo, nii.

PROFETAŽ CHIITA TAKU CUMPLITA

¹⁷ Jalla nižta ojklaycan, Jesusaqui Isaías profetaž cijirta taku nužquiz cumplissičha. Yoozqui Isaíasquiz tuž cijirkatchičha:

¹⁸ “Jalla tiičha weriž illzta žoñiqui, weriž mantitacama ojklayni žoñi. Jalla niižquin kayazt'uchā. Niiž cjen cuntintutčha wejrqui. Jalla nuž cjičha Yoozqui. Wejt Espíritu Santuqui niiž kuzquiz cjequičha. Niíqui yekja watjanacchiz žoñinacžquin Yooz liwriiňi taku paljayaquičha.

¹⁹ Žoñinacžquizimi ana ch'aanaquičha, nižaza ana kjawaquičha. Calliran alto joržtan ana paljayaquičha.

²⁰ Tsjii tjuwanta cañami anaž kjolaquičha. Nižaza ch'amān asñi michami anaž tjesaquičha, niiž ultimpacha legal mantiz tjuñicama.²¹ Niiž cjen yekja watjanacchiz žoñinacaqui zuma liwriiž tjuñi tjewznaquičha”.

Jalla nuž Jesusiž puntuquitztan Yooz takuqui cjičha.

JESUSIŽ QUINTRA CHIICHA

²² Jalla nekztanaqui tsjii laa žoñiqui Jesusižquin chjichtatačha. Nii žoñiqui zatraž tantaž cjen zuratačha, nižaza

ana chiiñitačha. Jesusaqui nii žoñi čhjetinchičha. Jalla nižtiquiztan cherñi chiiñi cjissičha.²³ Jalla nuž čhjetintiquiztan tjapa žoñinacaqui ispančičha tuž cjican:

—¿Tijj Davidž majchmajtquitztan tjonni cjesaya? ¿Tiipan Cristo cjesaya?

²⁴ Nii nonžcu fariseo žoñinacaqui tuž cjichičha:

—Tiiqui ana wal žoñikalala. Zajranacž Beelzebú jilirž aztankaz yekja zajranaca chjatkatčha.

²⁵ Jesusaqui ninacž pinsitanaca zizzičha, jalla nižtiquiztan ninacžquiz cjichičha:

—Jakzulta nacionamiž partira partira t'akznaquiž niíqui, nižaza t'aka t'aka kichasaquiž niíqui, k'ala tjatantaž cjequičha. Tsjii watjamíž nižaza tsjii kjuya familiamiž nižta t'aka t'aka cjisnaquiž niíqui, anaž tjurasačha.²⁶ Jalla nižta irata Satanás diabluqui persun partira chjatkattasaž niíqui, niipacha t'akztasačha. Jalla nuž t'akztiquiztan niiž mantiz azi anaž tjurasačha.

²⁷ Ančhucqui wejt puntuquitztan cjiñchucčha, “Beelzebú diabluž aztan zajranaca chjatkatčha”. Jalla nuž cjiñchucčha. Jalla nužužlaj niíqui, cject ančhuca partira žoñinacžquiz azi tjaazjo, zajranaca chjatkatzapajo? Jalla nižtiquiztan kjanapachaž wejt puntuquitztan tsjii kjutñi chiichinchucčha, nii.²⁸ Wejrzi Yooz Espíritu Santuž aztan zajranaca chjatkatiñčha. Jalla niicž cjičha, Yooz mantiz timpu ančhucaquiz žcatzinžquičha, nii.

²⁹ “Tsjilla cjesačha. Anaž jecmi tsjii azziz žoñž kjuyquiziui luzi atasačha; nižaza anaž niiž kinakunacami jwesi atasačha, ima chejlcanaqui. Nii chejlžcu, nekzten tjapa kinakunaca jwesi luzasačha.

³⁰ Jecħchalaj ana wejt favora, niíqui wejt quintračha. Nižaza jequit wejttan

chica Yooz kjutñi žoñinaca ana macjatskatħaha, jalla niíqui žoñinacaž Yoozquitztan tirkatħa.

³¹ Jazic ančhucaquiz chiyučha, tuž cjican: tjapa ujnacami nižaza tjapa ana zum takunacami pertuntaž cjesačha. Pero jakzilta žoñit Yooz Espíritu Santuž quintra chiyačhaj niíqui, anaž pertuntaž cjesačha. Nii žoñiqui wiñaya ujchiz cjequičha. ³² Jakzilta žoñit wejt quintra chiyačhaj niíqui, pertuntaž cjesačha. Pero jakzilta žoñit Yooz Espíritu Santuž quintra chiyačhaj niíqui, anaž pertuntaž cjequičha. Nii žoñiqui wiñaya ujchiz cjequičha; anawira pertuntaž cjequičha.

FRUTANAC PUNTU

³³ Nekztan Jesusaqui tjaajinchičha, tuž cjican:

—Zuma muntižlaj niíqui, zuma frutaž pookčha. Nižaza ana zuma muntižlaj niíqui, ana zuma frutaž pookčha. Jalla nižtiquiztan muntiqui niž frutquitztan pajza, zuma ana zuma, jalla nii. ³⁴ Zkoražtakaz ančhucqui, ana zum žoñčhucčha. ¿Kjaža ančhucqui zumanaca chiyasajo? Ančhuca kuzquiz pinsitaqu ana zuma parijula. Jaziqui ančhucčha anazumanacapan chiifinacaqui. ³⁵ Tsjii zuma žoñiqui zuma chiičha, niž zuma kuzquitztan. Nizaza tsjii ana zum žoñizti ana zumapaž chiičha, niž ana zuma kuzquitztan. Jaknužt kuzquiz pinsičhaja, jalla nuž chiičha žoñinacami. ³⁶ Ančhucaquiz cjiwčha, juyzu casticz tjuñquizi qui zapa mayni cwinta tjaastančha, tjapa ana zuma chiitanacami. ³⁷ Ančhucaž chiitiquitztan jama jusjitaž cjequičha, ujchiz cjeħħaja, ana ujchiz cjeħħaja, nuž.

ANA CRIICHI ŽOÑINACA

³⁸ Jalla nekztanaqui yekjap fariseo žoñinacaqui lii tjaajiňi maestruncatħan Jesusižquiz cjičiħa:

—Maestro, am milajru paañi cherz pecučha.

³⁹ Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha tuž cjican:

—Ana zum žoñinacħħucčha. Ana Yoozquin kuzziz žoñinacħħucčha. ¿Kjažt tsjii milajru mayčha, zinalažtakaz? Jonáz cjita profetž zinala, niikaz ančhucaquiz tjaata cjequičha. ⁴⁰ Jonasqui pajk ch'iz pjuchquiz žejlchičha ħejep majżtan ħejep aramžtan. Jalla nižta irata wejrqui tii yok koztan kamačha ħejep majżtan ħejep aramžtan. ⁴¹ Juyzu tjuñquizi qui, jalla nii casticz tjuñquizi qui Nínive wajtchiz žoñinacaqui jacatataquičha. Nekztan ninacaqui tii timpuquiz kamni žoñinacž uj tjeeskataquičha. Jonás Yooz taku paljaytiquitztan ninacaqui Yoozquin kuzziz cjissičha. Pero wejrtčha Jonasquitztan juc'ant chekanaqui. Tii timpuquiz kamni žoñinaczt anaž Yoozquin kuz tjaāčha. ⁴² Nižaza casticz tjuñquizi qui tsjaa waruta maatak jilirqui jacatataquičha. Nekztan naaqi tii timpuquiz kamni žoñinacž uj tjeeskataquičha. Naqqi najwkta yokquitztan tjonchinčha Salomonžtan zali, nižaza niž zuma razunchiz taku nonzni. Pero tejkz wejrtčha Salomonquitztan tsjan juc'ant chekanaqui. Pero tii timpuquiz kamni žoñinaczt wejt taku anaž nonz pecħha.

ZAJRA PUNTU

⁴³ Tsjii zakal quint'asačha. Tsjii zajraqui žoñžquitztan ulanžcu kjoñ yokaran ojklaynitačha, jeejzjapa kjurcan. Ana jeejz watċuqu, kuzquiz pinsičiħha, tuž cjican: ⁴⁴ “Jaziqui wejr quepaka jakziquitztan ulanzquituħħaja, jalla niċju”. Jalla nuž quejpžu nii žoñżtan wilta zalchičha. Nii žoñiqui pewżta kjuyažtakazačha, cuza

žcayi, azquitžta, pero laachitačha. ⁴⁵ Jalla nuž zaltiquiztan nii zajraqui pakallak juc'ant anawali zajranaca zjijqui ojkchičha. Zajranaca zjjicžcu, tjappacha nii žoñž kuzquiz luzzičha. Jalla nižtiquiztan nii žoñiqui juc'ant ana waliž cjissičha tuquita kamzquiztan. Jalla nižta irata tii ana zum žoñinacžquiz wataquičha. —Jalla nuž quint'ichičha Jesusaqui.

JESUSIŽ FAMILIA

⁴⁶ Jesusaqui iyapanž žoninacžquiz chiyatčha. Jalla nuž chiyan niiž maaqui lajknacžtan irantižquichičha. Žoñinacž tjiiquin želan, nižtan parlis pecatčha. ⁴⁷ Tsjii žoñiqui Jesusižquiz mazzičha, tuž cjican:

—Am maa lajknacžtanpacha tii tjiiquiz žejlčha. Am kjawž, amtanž parlis pecčha.

⁴⁸ Jesusaqui mazní žoñžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—¿Ject wejt maaya? ¿Ject wejt jilanacaya?

⁴⁹ Jalla nuž chiiču tjaajinta žoñinacž kjutňi kjaržtan tjeezičha, nižaza cjichičha:

—Tinacačha wejt maami, wejt jilanacami. ⁵⁰ Jecnacami wejt arajpach Yooz Ejpz kuzcama kamčhaja, jalla ninacačha wejt jilanacami, wejt cullaquinacami, wejt maami.

ZKALA ČHJACZ QUINTU

13 ¹Nii noojpacha Jesusaqui kjuyquiztan ulanchičha. Kot kjutňi ojkču kot atquiz julzičha. ² Jakziquin nii želatčhaja, jalla nicju žoñinacaqui walja ajczičha. Jalla nižtiquiztan tjaajinzjapa tsjii warcuquiz luzzičha. Nekz julzičha. Tjappacha žoñinacaqui kot at tjiiquiz žejlchičha. ³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquiz walja Yooz

puntunaca tjaajinchičha, tjapaman quintunacžtan. Jalla nuž tjaajincan tuž cjichičha:

—Tsjii žoñiqui zkal čhjaqui tewcchičha. ⁴ Zkala čhjaccan, parti simillaqui jicz latuquiz tjojtsičha. Nekztan wežlakaz nii simillac ilziqui. ⁵ Parti simillazti maz yokaran tjojtsičha. Nekziqui anaž wacchi pjila želatčha. Nekztan koloculla pjila želan ratulla jeczičha. ⁶ Jalla nuž jecžtiquiztan sii kjakiui ujchičha; koluc sep'allchiztačha nekztan. Ratulla kjonchičha. ⁷ Parti simillazti ch'ap ch'ap yokaran tjojtsičha. Ch'apinacakazza ancha pajkchiqui, nižaza atipchiqui. ⁸ Parti simillazti zuma yokquiz tjojtsičha. Nekztan zuma pookchičha. Yekjap simillaqui patac čhjerchiz zapa zkal ozquiz pookchičha; nižaza yekjap simillaqui sojta tuncan čhjerchiz zapa zkal ozquiz pookchičha; yekjap simillaqui quinsa tuncan čhjerchiz pookchičha. ⁹ Jakziltažlaja nonzni cjuñchiz niíqui, nonzla.

¹⁰ Jalla nekztanaqui tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatchičha, nižaza pewczičha, tuž cjican:

—¿Kjaätiquiztan am nižta quintunacžtankaz žoñinacžquiz tjaajinya?

¹¹ Jesusaqui kjaazičha tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantuquiz kamz puntuquiztan ch'aman intintazzuca quintunacžtan tjaajnučha. Ančhucaquizkaz Yoozqui zizkatz munčha nii puntunacquiztanaqui. Parti žoñinacžquizioui Yoozqui ana zizkatz munčha. ¹² Jequit zizačhaja, jalla niižquizioui juc'ant tjaajinz tjaataž cjequičha. Nekztan zumpacha zizniž cjequičha. Jequit ana zizačhaja, jalla niiž kuzquiztan kjañtaž cjequičha nii ana intintaztanacaqui. ¹³ Jalla nižtiquiztan wejrqui tižta

quintunacčtan paljayučha. Parti žoñinacaqui weriž paata cheržcumi ana cherchižtakaz cjissa. Nižaza weriž chiita taku nonžcumi, ana nonznižtakaz tucčha; ana intintazni žoñinacačha ninacaqui.¹⁴ Jalla nižta cjissiž cjen, Isaías profetž taku cumplissa. Jalla tuž Isaiasqui cijrchičha:

“Ančhucqui nonznaquičha. Nonžcu, ana intintazaquičha. Nižazaž cheraquičha. Cheržcu, anaž tantiyasaquičha.¹⁵ Tii žoñinacč kuznacaqui chojru cjissičha; ana zumaž nonža. Nižaza čhjuccchiz cjenami ana cheržni atčha, zur žoñižtakaz. Jalla nuž cjisnaquičha, ana cheržni ejisjapa, nižaza ana nonžni ejisjapa, nižaza ana kuzquiz intintiňi ejisjapa, nižaza ana wejtquin macjatzjapa. Ana wejtquin tjontiquiztan, ana liwriita cjesačha”.

¹⁶‘Ančhuccha cuntintu. Ančhucqui cheržni žoñinacčhucčha. Nižaza nonžni žoñinacčhucčha. Ančhuccha Yooziž wintižtaqui.¹⁷ Weraral cjiwčha. Wacchi profetanacami nižaza zuma kuzziz žoñinacami ančhucaž chertanaca cherz zakaz pecatčha. Pero ana cherchičha. Nižaza ančhucaž nonžtanaca nonz zakaz pecatčha. Pero ana nonzičha. Ančhuczti cherchinčhucčha, nižaza nonzinčhucčha.¹⁸ Jazic ančhucž nonžnalla. Jalla tuž cjičha nii zkala čhjacz quintuqui.¹⁹ Nii jicz latuquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui arajpach Yooz mantuquiz kamz puntuquitzan nonzcanpacha, ana intintazza. Diabluquí ninacč kuzquiz tjonču, ninacaž intintazta kjaňčha.²⁰ Nižaza nii maz yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui Yooz

taku nonžcu nii ora cuntintuž nonža; cuntintuž catokčha.²¹ Pero ninacaqui ana tjapa kuztan catotkiquiztan zkoluc zep'ichiz zkalažtakazza. Jalla nižtiquiztan ana tjuraquičha. Yooz taku criičhi cjen, sufraquičha; nižaza chjaawijkattaz cjequicičha. Jalla nekztan orallaž quejpsnaquičha.²² Nižaza nii ch'ap yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui Yooz taku nonžcu, catokčha. Pero nekztan juc'anti kuz tjaacha tii muntu cusasanacquiz. Wali jiru kamzpanž pecčha. Persun kuzquiz pectiquiztanaqui Yooz taku tjača ninacč kuzquiz. Jaziqui ana zuma kamčha; ana pookni zkalažtakaz kamčha.²³ Nižaza nii zum yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacačha. Ninacaqui Yooz taku nonžcu, zuma tjapa kuz catokčha; zuma intintičha. Jalla nižtiquiztan zuma kamaňčhiz cjissa, zuma pookchi zkalažtakaz. Nii zuma pookni žoñinacaqui zuma kamaňčhizpanž ejissa, jaknužt tsjii simillaqui patac čhjerchiz, sojta tunc čhjerchiz, quinsa tunc čhjerchiz pookčhaja, jalla nižtačha.

ANA WAL PASTU QUINTU

²⁴Tsjii quintužtan quint'ichičha Jesusaqui, tuž cjican:

—Arajpach mantiňi Yooz puntuqui jalla tužučha. Tsjii žoñiqui zuma similla čhjacchičha zkal yokquiz.

²⁵Tjapa niiž kjuychiz žoñinacaž tjajan, tsjii quintra žoñiqui tjonchičha. Nekztan zkalquiz ana wal pastunaca čhjacchičha. Jalla nuž ana wal čhjacču, ojkchičha.²⁶ Nii tric zkala jecčtan, chicapacha pajkchičha nii ana wal pastunacaqui. Nižaza pizcpacha pookchičha.²⁷ Jalla nii cheržcu, nii piyunanacaqui patrunžquin mazni

ojkchičha. Niižquin mazzičha, tuž cjican: "Wejt Patruna, amiž čhjacta simillaqui zumažlaj niiqui, ċjakziquiztan tii ana wal simillanaca pajkchitaya?" ²⁸Patrunaqui kjaazičha, tuž cjican: "Tsjii quintra žoñiqui nižta paačhani". Jalla nekztanaqui piyunanacaqui pewczičha tuž cjican: "¿Wejrnacqui nii ana wal pastunaca k'achasaya?" ²⁹Nii patrunaqui cjichičha: "Ana k'achaquic平安。 Ana wal pastu k'achcan yekjap tricžtanpachaž k'achnasačha. ³⁰Antiz pizcpacha pajkla, cujich timpu tjonzcama. Jalla nekztan wejt piyunacnacaqui cuchantaž cjequic平安。 Ninacaqui anawal pastunaca ricujaquic平安。 Nekztan kojchquiz čhejlznaquic平安。 Ujzjapa. Jalla nekztanaqui tricuz ricujžcu, wejt tiric yaaz kuyquiz majcznaquic平安。"

³¹Nižaza Jesusaqui tsjii puntuzakaz quint'ichičha, tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantiz puntuqui tužučha. Tsjii žoñiqui niiž yokquiz mostas similla čhjacchičha. ³²Mostas simillaqui parti simillquiztan juc'ant zkoltallačha. Jalla nuž cjenami pajkžcuqui tjapa zkalanacquitztan tsjan pakjičha. Pajk muntižtakaz cjissa. Nekztan wežlanacaqui nii mostas munti itzquiz tjuraž tjacniž tjončha.

LIWATUR QINTU

³³Jesusaqui tsjii quint'ichizakazza, tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantiz puntuqui jalla tužučha. Tsjaa maatak žonqui čhjep medida tupžcu nii liwatura jac'uquiz utchinčha; nižaza t'ajzinčha, tjapa nii t'anti maza tsijtkatzjapa.

³⁴Tjapa tjaajintanacami quintunacžtan paljaytatačha. Arajpach Yooz puntuquiztan tjaajincan, Jesusaqui quintunacžtankaz tjaajinchic平安。 Jalla nuž tjaajincan,

Jesusaqui tuquita profetaž chiita takuqui cumplissičha. Profetaqui jalla tuž cijrchičha:

"Quintunacžtankaz chiyučha.

Tii muntu kallantitiquiztan weriž chiita tjaajintanaca ana intintazzucačha. Jalla nii ana intintatzanaca paljayučha".

ANA WAL PASTU QINTU INTINTAZKATTA

³⁶Jalla nižta puntunaca chiiz žeržcu, Jesusaqui žoñinacžquiztan ojkchičha; kjuquiz luzzičha. Jalla nicju niiž tjaajinta žoñinacaqui macjatchičha, tuž cjican:

—Nii zkal yokquiz čhjacta ana wal pastu, jalla nii puntuquiztan wejtnacaquiz intintazkatala.

³⁷Jalla nekztanaqui Jesusaqui intintazkatchičha tuž cjican:

—Wejqrui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Wejrtčha zuma similla čhjaciňtqui. ³⁸Nii zkal yokquaui tii muntučha. Nii zuma zkalanacaqui cjičha, arajpach Yooz mantuquiz kamni žoñinacačha nii. Ana zuma pastunacaqui diabluž mantuquiz kamni žoñinacačha. ³⁹Nii ana wal pastu čhjacňimi diablupachačha. Zkala ajz timpuqui tii muntu tucužinz timpučha. Nii zkala ajzni piyunanacaqui Yooz anjilanacačha. ⁴⁰Jaknužt nii ana wal pastunaca ricujžcu, ujquin ujzjapa tjojttaž cječhaj niiqui, jalla nižta irataž wataquic平安。 Tii muntu tucužinzcan, ultim juyzuž nekz. ⁴¹Jalla nii oraqui wejt anjilanaca cuchanžcačha, tii muntuquiztan tjapa ana wal žoñinaca ricuji. Wejt anjilanacaqui tjapa ujnaca paakatni žoñinacami, nižaza tjapa ana wali paañinacami ricujaquic平安。 ⁴²Jalla nuž ricujžcu, infiernuquin tjojttaž cjequic平安。 Kjakchi jurnuquiztakaz.

Jalla nekzi anchaǟ kaaquiǟcha,
nižaza waljaž ižke kjoznaquiǟcha.
⁴³ Yooz kuzcama kamñi žoñinacazti
arajpach Yooz wajtquiz želaquiǟcha,
tjuñižtakaz kjancan. Jakziltat nonzñi
cjuñchizchucžlaja, nonžna.

IYA QUINTUNACA

⁴⁴ Arajpach Yooz mantuquiz
kamañaqui jalla tužučha. Tsjii yokquiz
pajk paaz čhjojžtatačha. Tsjii žoñiqui
nii čhjojžta paaz wajtchičha. Nii
wajtžcu, wila čhjozcičha nekzpacha.
Ancha cuntintutačha. Nekztanaqui
tjapa niiž cusasanaca tuyi ojkchičha.
Niiž cusasanaca tjuyžcu, nii yoka
kjaychičha. Jalla nužučha arajpach
Yooz kamañquiz lutzqui. Nii kamañaqui
čhjulquitzanami juc'anti valorchizza.

⁴⁵ Nižaza arajpach Yooz mantuquiz
kamañaqui tužučha. Tsjii tintichiz
žoñiqui zuma valorchiz perlanaca
kjayi ojkchičha. ⁴⁶ Nekztan tsjii ancha
zuma valorchiz perla wajtchičha. Jalla
nekztanaqui tjapa niiž cusasanaca
tuychičha, nii perla kjayzjapa.

⁴⁷ Nižaza arajpach Yooz mantiz
puntuqui tužučha. Tsjii ch'iz
tanñi žoñinacaqui niiž ch'iz tanz
pajk kotquiz tjojtzičha. Jalla nuž
tjojtžiquitzan tјapaman ch'iznaca
tanchičha. ⁴⁸ Nekztan ch'iz tanz
chijipztanaqui, kot at tjiiquin jwessičha.
Jalla nekztanaqui ninacaqui njwc
julžcu, ch'iz pjalzičha. Zuma ch'iznaca
canastiquiz yaazičha. Ana zuma
ch'iznacazti tjojtchičha. ⁴⁹ Jalla nižta
irataž tii muntu tucužinžtanaqui
wataquičha. Anjilanacaqui
ulanžcaquičha žoñinaca pjali, zuma
žoñinaca ana zuma žoñinaca, nii. ⁵⁰ Nii
ana zuma žoñinacaqui infiernuquin
tjojttaž cjequičha tsjii kjakchi
jurnuquitzakaz. Jalla nekzi ancha
kaaquičha, nižaza ižke kjojaquičha.

⁵¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui
žoñinacžquiz pewczičha, tuž cjican:
—¿Ančhucqui tjapa tii weriž chiita
quintunaca intintiya?

Nii žejlñi žoñinacaqui kjaazičha, tuž
cjican:

—Wejt Jiliri, wejrnatqui intintasučha.

⁵² Nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Tsjii lii tjaajiňi maestruqui arajpach
Yooz mantuquiz cjisnaquiž niiqui, tsjii
kjuya patrunažtakaz cjissa. Jalla nuž
cjistiquitzan niiž ziztanacquitzan zuma
tjaajintanaca zizkatasačha, tuquita
tjaajintami nižaza anzta tjaajintami.

⁵³ Jalla tii arajpach Yooz mantiz
puntuquitzan chiiz žeržcu, jalla
nekztan Jesusaqui ojkchičha, niiž
persun yoka. ⁵⁴ Jalla nicju irantižcu,
ajcz kjuyquiz tjaajňi kallantichičha.
Nii nonžni žoñinacaqui ispantichičha
tuž cjican: —¿Jakziquin tii žoñizti
ancha tižtanaca zizňi cjissitajo? ⁵ᴷ jažt
ancha tižta milajrunaca paasajo?

⁵⁵ Carpinterož majchkazza tiíqui.

Tiiž maaqui María cjitičha. Nižaza
tiiž lajknacaqui Jacobočha, Josečha,
Simonačha, nižaza Judassa. ⁵⁶ Nižaza
tiiž cullaquinacaqui učhumnacžtan
kamčha. Jalla nižtiquitzan, čjakziquin
tiíqui tižtanaca zizzitajo?

⁵⁷ Jalla nižta pinsitiquitzan
ninacaqui Jesusižjapa quintra cjissičha.
Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Persun wajtchiz žoñinacami,
nižaza persun kjuchiz žoñinacami tsjii
Yooziž uchta profetžquiz ana rispitčha.
Parti žoñinacazti niižquiz rispitčha.

⁵⁸ Jalla nižtiquitzan nekzi ana ancha
milajrunaca paachičha, nii wajtchiz
žoñinacaqui Jesusižquiz ana criichiž,
nekztan.

JUAN BAUTISTA CONTA

14

^¹ Jalla nii oranaca Herodes
cjita jiliriqui Jesusiž quintu

nonchičha. ²Jalla nuž nonžcu, niiž piyunanacžquiz cjichičha:

—Juan Bautistala tiiqui. Ticziquiztan jacatatchila. Jalla nižtiquiztan walja milajarunaca paazjapa poderchizlani.

³Jalla nuž tsucchičha Herodes jiliriqui. Tuquiqui Herodesqui Juan tankatchičha. Čhejlžcu carsilquin chjitchičha. Jalla nuž paachičha, niiž tjunaž cjen. Niiž tjunqui Herodías cjitičha. Tuquiqui naaqui niiž jilž tjuntačha. Felipe cjtatačha Herodes jilaqui. ⁴Jalla nižta anawali zalziž cjen, Juanqui Herodižquiz chiižinchicha tuž cjican:

—Naa maatak žon anaž am tjun cjichuca. Felipiž tjunčha naaqui.

⁵Jalla nuž chiižintiquiztan Herodes Juan conz pecatčha. Pero žoñinaca ekscu ana atchičha. Tjapa žoñinacaqu Juanžquiz rispitchičha tuquita Yooz taku parliňi profetažtakaz. ⁶Nii Herodesqui niiž persun cumpleaň tjuñquizi qui ppijsta paachičha. Jalla nuž ppijsta paan, naa Herodías majtqui ulanžquichinčha, invittaž žoñinacž yujcquiz tsati. Jalla nuž tsatan ancha justassičha Herodesqui. ⁷Zuma tsattiquiztan Herodesqui taku onzičha, tuž cjican:

—Čhjulum mayčhaja, jalla nii tjaasačha.

⁸Ima mayan maaqui mataquiz mantichinčha, Juanž acha mayzjapa. Jalla naaža maaž chiita takucama Herodesquitztan maychinčha, tuž cjican:

—Tsjjii chuwquiz Juan Bautistaž acha tjaalla.

⁹Jalla nuž maytiquiztan Herodesqui llact'azzičha. Pero invittaž žoñinacaž nonznan taku onzičha. Jalla nižtiquiztan naaža maytacama mantichičha. ¹⁰Juanqui carsilquiz želatčha. Jalla njwc cuchanchičha,

Juanž acha pooti. ¹¹Jalla nekztanaqui tsjii chuwquiz acha zjjicžcu, naaquiz tjaatatačha. Nekztanaqui maaquinž tjaachinčha.

¹²Jalla nii quintu nonžcu, Juanž tjaajinta žoñinacaqui Juanž curpu chjichi tjonchičha. Nekztanaqui nuž chjichuc niiž curpu tjatzičha. Jalla nuž tjatžcu, Jesusižquin mazni ojkchičha.

LUJLZ ČHJERI TJAATA

¹³Nii quintu nonžcu Jesusaqui najwk ojkchičha, ana žoñi žejlž yokquin. Warcuquiz ojkchičha. Pero žoñinacaqui nuž ojkchi quintu nonchičha.

Jalla nekztanaqui ninacaqui nii yokaranpacha wajtanacquitztan ulanchičha. Jesusižquin wilta zali kjojchin ojkchičha. ¹⁴Warcuquitztan ulanžcu Jesusaqui tama žoñinaca cherchičha. Jalla nuž cheržcu niiž kuzquiz sint'ichičha ninacžtajapa. Nekztan zjjicta laanaca čhetinchičha.

¹⁵Waj zezilla. Čhjeri pecčha. Tii yokquizi qui anaž čhjeri žejl-la. Jalla nižtiquiztan tii žoñinaca cutzna. Okaj cjee, joch kjuyaran čhjeri kjayžcum lulačhani tinacaci.

¹⁶Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Anaž cuchta cjesačha. Ančhucaž čhjeri tjaaquičha.

¹⁷Nekztanaqui ninacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejtnacalta ana luljz čhjeri žejlčha. Pjijska t'antalla pizc ch'iztankaz žejlčha.

¹⁸Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Nii čhjeri wejtquiz zjjica.

¹⁹Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquin mantichičha, pasturan julzna cjee. Jalla nuž julzkatžcu nii pjijska t'anta nii pizc ch'iz persun

kjaržtan tanzičha. Tanžcu tsewccchuc arajpach kjutni cherzičha, nižaza Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichičha. Nekztanaqui t'anta kjolžcu tjaajinta žoñinacžquiz tojunchičha. Nekztan ninacaqui parti žoñinacžquin partir paychičha.²⁰ T'antanaca ch'iznaca lulžcu liwjpacha nii žoñinacaqui chjekchi cjissičha. Nižaza nii t'antiquiztan nii ch'iznacquitztan žeitchinacaqui tuncapan canasta chjjipi ricujtačha.²¹ Jalla nii t'anta ch'iz lulchi žoñinacaqui pjijska warank luctakanacatačha. Maatakanacami oçjalananacami ana kantatačha nii oraqui.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKČHA

²² Nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajintanaca warcuquiz luzkatchičha, niž tuqui kota kakjayajo tsjii latu kotquin irantizcama. Jesusazti nii žejlñi žoñinacžquiz persun kjuyquin okaj cjican njwctan najwkchuc cuchanchičha.²³ Jalla nuž cughanchičha Jesusaqui curulla yawchičha, zinalla Yooz Ejpžtan parlisjapa. Jalla nuž mayizan ween cjissičha. Nicju zinatačha Jesusaqui.²⁴ Nii oraqui niž tjaajinta žoñinacaqui kotž taypiquin okatčha. Tjamiqui warcuž quintra walja tjamatčha. Nižaza kjaz ljojkimi warcu waljaž aytinquiskatatčha.²⁵ Wali chawc kjantati Jesusaqui ninacžquin žcatžinchičha, kjaz juntuñ ojkcan.²⁶ Niž tjaajinta žoñinacaqui, Jesusa kjaz juntuñ tjoñi cheržcu, ancha tsucchičha, nižaza kjawchičha, tuž cjican:

—Cuntinažlani —cjican kjawchičha.

²⁷ Pero ninacaž kjawan Jesusaqui ninacžquiz paljayžquichičha, tuž cjican:

—Tjup kuzziz cjee. Wejrpančha. Anaž tsuca.

²⁸ Nekztanaqui Pedruqui paljaychičha, tuž cjican:
—Wejt Jiliri, amžlaj niiqui, wejr kjawznalla kjaz juntuñ ojkzjapa am irantiscama.

²⁹ Jesusaqui niižquiz cjichičha:
—Pichalla amqui.

Nekztanaqui Pedruqui warcuquiztan ulanžcu, kjaz juntuñ oki kallantichičha, Jesusa jakziquin tjenatčhaja, jalla nicju.

³⁰ Nii walja tjamiž cjen tsucchičha. Tsucčcu, kjazquiz luzi kallantichičha. Nekztan kjawchičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejr yanapalla, wejr žejkatalla.

³¹ Nii orapacha Jesusaqui Pedruž kjara tanzičha, nižaza niižquiz cjichičha:

—Ancha upa kuzzizamčha amqui. ¿Kjažtiquiztan am kuz turwayskatchamtaya?

³² Ninacaž warcuquin lutztan, tjamiqui zekchičha.³³ Jalla nii cheržcu warcuquiz žejlñi žoñinacaqui Jesusiž yujquiz quillzičha, tuž cjican:

—Chekapan werara Yooz Maatimkalala amqui.

LAANACA ČHJETINTA

³⁴ Jalla nuž kota kajkžcu, Genesaret cjita yoka irantichičha.³⁵ Nii yokchiz žoñinacaqui Jesusa pajchičha. Jalla nekztan “Jesusu tekz žejlčha”, cjican liwj nii yokaran mazmazzičha. Nii quintu maztiquiztan tjapa laanaca zjijchičha, jakziquin Jesusa želatčhaja, jalla nicju.³⁶ Nii žoñinacaqui Jesusižquiz walja roccičha, tuž cjican: —Am zquit puntalla mekaz lanzkatzinalla. Tjapa lanzñi žoñinacaqui žejtchi cjissičha.

UJ PUNTU

15 ¹ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž fariseo žoñinacaqui nižaza tsjii

kjaž lii tjaajiñi maestruncitancpacha Jesusiñquiz macjatchičha. Ninacaqui Jerusalén wajtquiztan tjonchičha. Jesusiñquiz pecunchičha, tuž cjican:

²—¿Kjažtiquiztan amiž tjaajintanacaqui učhum tuquita atchi ejpnacž custurumpi ana cazo? Ana kjara awjžcu, lulj-la.

³Pero Jesusaqui ninacñquiz pewczičha, tuž cjican:

—Ančhuczti, ¿kjažtiquiztan Yooz mantita lii ana cazo? Nii lii caz cjenpacha persun custurumpinacakaz paala ančhucqui. ⁴Yoozqui tuž cjichičha: “Am maa ejpmi rispitaquičha”. Nižaza cjichičha: “Jequit persun maa ejpž quintra chjaawjkatačhaja, jalla niiqui contaj cjila”. ⁵Pero ančhuczti tuž tjaajinčhucčha: Žoñiqui persun maa ejpžquin chiyasačha, tuž cjican: “Am anal yanapasačha. Tjapa wejt cusasanaca Yoozquin tjaatačha nekztan”. ⁶Jequit nižta chiyačhaj niiqui, niž persun maa ejpžquiz anaž yanapchuca cjesačha. Jalla nuž tjaajincan ančhucqui Yooz mantita ana walkatchinchucčha, persun custurumpi jarukaz ojkzjapa. ⁷Ana wal kuzziz Žoñinaca. Isaías cjita profetaquí ančhuca puntuquiztan zuma kjana cjirchičha, tuž cjican:

⁸“Tii Žoñinacaqui atžtankaz wejtquiz rispitčha. Pero tinacž ultim kuzzti wejtquiztan ažquinčha. Nižaza wejr anaž rispitčha. ⁹Tinacaqui inakaz wejtquin custurumpi paačha. Tinacž tjaajintanacaqui Žoñiž mantitakazza”.

¹⁰Jalla nekztanaqui Jesusaqui Žoñinaca kjawzičha, nižaza tuž cjichičha:

—Nonžna, nižaza intintazni kuzziz cjee. ¹¹Anaž zawntan kjuylchuc

žoñž atquiz luzñiqui uj cjesačha žoñžquizioui. Antiz žoñž atquiztan ulanñi, jalla niiž uj cjesačha žoñžquizioui.

¹²Jalla nuž chitiqiztan Jesusiñ tjaajinta Žoñinacaqui niižquin macjatchičha, nižaza cjichičha:

—Nii fariseo Žoñinacaqui am chiita taku nonžcu ancha žawjwatčha. ¹³Nii ana naychamjo?

¹³Pero Jesusaqui ninacñquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jakzilta zkatal wejt arajpach Yooz Epiž ana čhjacta cječhaja, jalla nii zkalaqui zep'ižtanpacha kajlžtaž cjequicžha. ¹⁴Ninacñquiz ana chijiquiza. Ninacaqui zur Žoñinacažtakazza. Yekja zuranacñquiz irpcan, pucultanpacha wali ojtquiz tjojtsnasačha.

¹⁵Pedruqui Jesusiñquiz cjichičha:

—Tii puntuquiztan wejtnacaquiz tjaajznalla.

¹⁶Jesusaqui cjichičha:

—¿Ančhucqui zakaz ana intintiya?

¹⁷Tjapa atquiz luzñi čhjeriqui pjuchquiz lizza, nekztan wir kjutniž ulančha. ¹⁸Jalla nii ana intintiya? ¹⁸Pero atquiztan ulanñi chiitaqui kuzquiztan tjončha. Jalla nii Žoñžquizioui uj cjesačha.

¹⁹Kuzquiztanpanž ulančha tižtanaca, ana wali pinsisnacaqui, nižaza Žoñi conzqui, nižaza adulteriquiz ojklayzqui, nižaza yekja maatakžtan žejlzqui, nižaza cusasanaca kjañzqui, nižaza toscar taku chiižqui, nižaza ana wal taku joojoozqui. ²⁰Jalla nižtanaca uj cjesačha Žoñžquizioui. Pero ana kjara awjžcu, jalla nižta luljžcu, anapan uj cjesačha. Jalla niiqui Žoñž custurumpikazza.

YOOZQUIN KUZZIZ MAATAKA

²¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui njwctan ojkchičha Tiro nižaza Sidón

cjita yokquin. ²²Jalla nijwc želan tsjaa cananea yokchiz žoñqui Jesusižquiz tjonzinčha, kjawcan:

—Wejt Jiliri. Davidž majchmajtquitztan tjonni. Wejr oksnalla. Wejt majtqui zajraž tantačha. Jalla nižtiquiztan ana wira wali laačha.

²³Jesusaqui ana čhjulumi kjaazičha. Jalla nekzstan niiž tjaajinta žoñinacaqui roqui tjonchičha, tuž cjican:

—Tsjiika oka cjee. Učhum wirquiz kjaw jawi apžquičha.

²⁴Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichičha Israel wajtchiz žoñinacžquin, ninacžquinkaz. Nii Israel žoñinacaqui katchi uuzanacažtakazza.

²⁵Pero naa maatak žoñqui macjatžquichinčha, nižaza niiž yujcquiz quillzinčha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejr yanapt'alla.

²⁶Nekzstan Jesusaqui naaquiz cjichičha:

—Maatinacž t'anta ana kjañasačha, pawcžquin tjaazjapaqui. Jalla niiqui ana wali cjesačha.

²⁷Jalla nuž chiižinta cjenami naaqui cjichinčha:

—Jesalla, wejt Jiliri. Pero pacunacami patrunaž mizquitztan tjawkzi čhjerilla lujlčha.

²⁸Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Cullacalla, walja Yoozquin kuzzizamčha. Jaknužum am pecħhaja, nužoj cjila.

Jalla nii orapacha naaža majtqui žejtchi cjissinčha.

LAANACA ČHJETINTA

²⁹Jalla nekztanaqui Jesusaqui nijwctan ulanchičha, Galilea cjita kot ata watchičha. Nekzstan tsjii curulla yawžcu julzičha. ³⁰Tama žoñinacaqui irantižquichičha, jakziquin nii

želatčhaja, jalla nicju. Ninacaqui laanaca zjjicchičha, zuch žoñinaca, zur žoñinaca, ana chiiňi žoñinaca, čhjoritžta žoñinaca, tjapaman laanaca, jalla ninaca zjjictatačha, Jesusiž yujquin. Jesusaqui ninaca liwj čhjetinchičha. ³¹Jalla nuž cheržcu, žoñinacaqui ancha ispantichičha.

Ana chiiňi žoñinacaqui chiiňi cjissičha. Čhjoritžta žoñinacaqui žejtchi cjissičha. Zuch žoñinacaqui ojklayňi cjissičha. Zur žoñinacaqui cherňi cjissičha. Jalla nuž cheržcu žoñinacaqui walja Yooz honora waytichičha, “Israel žoñinacž Yooz ancha honorchiz ejilalla”, cjican.

JESUSAQUI ČHJERI TJAAČHA

³²Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinaca kjawžcu, tuž cjichičha:

—Tii žoñinacžtajapa kuzquiz anchal sint'ucha. Čhjep maj wejttan chica žejlčha, nižaza ana čhjul čhjerchizza. Persun kjuyanacquin anal cutz pecučha ana lujlchi cjen. Tinacaqui ana lujlchi okaquiž niiqui, jiczaranž tismayasačha.

³³Nekzstan niiž tjaajinta žoñinacaqui cjichičha:

—¿Jaknužt čhjeri cunsicas, tii wacchi žoñinacžtajapajo? Tii yokquizic anaž kjayzmi žejlčha.

³⁴Jesusaqui ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—¿Kjaž t'antichizt ančhucjo?
Ninacaqui kjaazičha, tuž cjican:
—Pakallak t'antačha, nižaza tsjii kjaž ch'iznacžtan.

³⁵Jalla nekzstan Jesusaqui nii žoñinacžquiz mantichičha, yokquiz julznajo. ³⁶Nekzstan persun kjaržtan nii pakallak t'anta ch'iztanpačha tanzičha. Jalla nekzstan Yoozquin graciás cjican tjaachičha. Nekzstan

nii t'antanaca ch'iznaca kjolkjolzičha. Nekztan niiž tjaajinta žoñinacžquiz toj tojzičha. Nekztan ninacazti partir paychičha nii tama žoñinacžquiz.

³⁷ Tjapa nii tama žoñinacazti čheri lujlžcu chjekchi cjissičha. Nižaza žejtchinacaqui pakallak canasta chijipi ricujtatačha. ³⁸ Pusi warank luctak žoñinacatačha lujlchiqui. Nižaza nii oraqui maatakami ocjalam i muzpa želatčhay, pero ana kantatačha.

³⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii žoñinacžquiz liwj cuchanchičha okajo. Niimi warcuquin luzzičha. Nekztan Magdala cjita yokquin ojkchičha.

JESUSIŽ QUINTRA ŽOÑINACA

16 ¹ Fariseo žoñinacami, saduceo žoñinacami Jesusa cheržni ojkchičha. Jesusiž quintra uj jwes pecatčha. Jalla nižtiquiztan Jesusižquitztan maychičha, arajpach milajru tjeenznajo, tsjii sinalažtakaz.

² Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Zezilla arajpach tsjiri ljoc cjissi cjen, “Jakac zuma tjuňiž cjequičha” cjiňchucčha. ³ Nižaza wentan tjuňi tjewktan arajpach tsjiri ljoc cjissi cjenaqui, walja tsjiri cjenaqui, “Tonjiqui ana zum tjuňiž cjequičha” cjiňchucčha. Ana zum kuzziz žoñinaca. Ančhucqui tsewcta tsjiri cheržcu, zuma tjuňi ana zuma tjuňi cječhaja, jalla nii zumpacha zarayiňchucčha. Pero ančhucqui weriž paata sinalanaca cheržcu, ana zuma zarayiňchucčha.

⁴ Ana zum kuzziz žoñinacaqui Yoozquitztan zarakchiž cjen, sinala sinala mayčha. Ančhucžtajapa Jonás puntuqui siňalažtakaz žejlčha. Ana iya tjeežta cjequičha. —Jalla nuž chiižcu Jesusaqui ninacžquitztan zarakchičha.

⁵ Niiž tjaajinta žoñinacaqui kotquin tsjii latu kajkchičha. Nižaza t'anti

žaka chjitz tjatstkalčha. ⁶ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Tii taku nonžna. Fariseo žoñinacž liwaturžquitztanami nižaza saduceo žoñinacž liwaturžquitztanami zumpacha cwitasaquičha.

⁷ Jalla nii chiita nonžcu, tjaajinta žoñinacaqui ninacpora parlassičha, tuž cjican:

—Učhumqui ana t'anta zjjictačha, jalla nižtiquiztan nižta chiičha.

⁸ Jesusaqui ninacž pinsita zizcu, ninacžquiz paljaychičha tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui t'antiquinkaz pinsejo? Ančhucqui ancha upa kuzzizčhucčha. ⁹ Anapanž ančhucqui wira intintas, čtižta ana cjuńzjo? Pjijska t'antiquiztan pjijska warank luctak žoñžquiz partir payžcu lujlkatchinla. Nekztan čkjaž canasta nii žejtchi t'antanaca ricujtataya?

¹⁰ Nižaza pakallak t'antiquiztan pusi warank luctak žoñžquiz partir payžcu lujlkatchinla. Nekztan čkjaž canastat nii žejtchi t'antanaca ricujtataya?

¹¹ Fariseo žoñinacž puntuquitztanami nižaza saduceo žoñinacž puntuquitztanami, jalla nii liwatur puntu chiichinčha. Jalla nii chiitaqui anačha ultim t'anti puntuquitzanaqui. ¹² Anaž nii intintas, ančhucya?

¹² Jalla nekztanaqui ninacaqui zumpacha intintazzičha. Jesusaqui ultim t'anti liwaturquitztan ana nii puntu chiižinchicčha. Pero fariseož tjaajinta puntuquitztan nižaza saduceož tjaajinta puntuquitztan, jalla nii puntu chiižinchicčha, jalla nii tjaajintanacquitztan cwitasaquičha, cjican.

JECT JESUSAQUI?

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Cesarea de Filipo cjita yokquin ojkchičha. Nii irantiču, niiž tjaajinta žoñinacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—Wejrqui tsewcta cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Žoñinacaqui wejt puntuquiztan ćkjažt cjeeo?

¹⁴Ninacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Yekjapanacaqui am puntuquiztan tuž cjicha: “Juan Bautistačha niiqui”. Yekjapanacaqui cjičha, “Eliassa niiqui”. Nižaza yekjapanacaqui cjičha, “Jeremiassa niiqui”. Nižaza yekjapanacaqui cjičha, “Tsjii yekja profetačha niiqui”.

¹⁵Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—Ančhuczti wejt puntuquiztan ćkjažaž cjeeo? ¹⁶Simón Pedruqui tuž cjichičha:

—Yooziž uchta Cristumčha amqui, žejtñi Yooz Maatimčha.

¹⁷Jesusaqui nekztan cjichičha:

—Simón, Jonás maati, jalla nuž chiitiquiztanaqui cuntintum cjee amqui. Anaž jakzilta žoñimi amquiz nii tjaajinchiqui. Wejt arajpach Yooz Ejppankazza am zizkatchiqui.

¹⁸Amquiz cjiwčha. Tekzta najwkchuc amqui Pedro cjitam cjequičha. Nižaza tii maz simintuchiz wejrqui wejt icliza kjuyačha.

Wejt iclizaqui wejtquin kuzziz žoñinacačha. Ticzmi wejt iclizquiztan ana atipasačha. ¹⁹Wejrqui amquiz llawižtakaz poder tjaacha žoñinaca arajpach Yooz mantuquiz luzkatzjapa. Tii muntuquiz amqui jequit Yooz mantuquiz luzkatačhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquin luzkatta zakaz cjequičha. Nižaza tii muntuquiz jequit Yooz mantuquiz ana luzkatačhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquin ana luzasačha.

²⁰Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquiz mantichičha, tuž cjican:

—Anaž jecžquizimi maznaquičha, “Niičha Cristuqui” cjicanaqui.

JESUSAQUI NIIZ TICZ PUNTU CHIICHA

²¹Nekztan najwkchuc Jesusaqui tjaajinta žoñinacžquiz niiž ticz puntuquiztan paljayi kallantichičha, tuž cjican:

—Wejrqui Jerusalén watja ojkstančha. Jalla ničju nii wajtchiz jilirinacami, nižaza timplu jilirinacami, nižaza lli tjaajifi maestruncami jalla ninacaqui wejr walja sufriskataquičha. Ultimquizi qui wejr conaquičha. Jalla nuž contiquiztan čhjep majquiztan jacatatačha.

²²Nekztanaqui Pedruqui Jesusa tsjii latu chjitchičha, chiižinzjapa. Chiižinžcan, tuž cjichičha:

—Wejt Jiliri, amiž nuž chiitacama Yooz Ejpqui anaj niic nuž munlalla. Amquiz anaj nižta watlalla.

²³Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui Pedruž kjutñi kjutzičha, tuž cjican:

—Satanás, wejtquiztan zaraka.

Amqui wejr ujquiz tjojtskatz pecčha. Am kuz pinsitaqui anaž Yooz pinsita, antiz žoñiž pinsitakazza.

²⁴Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquiz cjichičha:

—Jequit wejtan chica kamz pecčhaj niíqui, primiruqui persun kamañ wiraqui tjatzla. Sufrisjapaqui listoj cjila, ticzcamá. Nekztan wejttan chicaž kamaquičha. ²⁵Jakziltat persun kamañ wira ana tjats pecčhaj niíqui, arajpach kamañaqui ana tjaataž cjequičha. Jakziltat wejt laycu persun kamañ wira tjatznačhaja, jalla niíqui arajpachquin wiñaya kamaquičha.

²⁶Tsjii žoñiqui tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca kanasačha. Pero nekztan infiernuquin okaquíž niíqui, tjapa nii kanta cusasanaca, čchjuljapat sirwejo? Inakaz cjequičha. Arajpachquin Yooztan kamzqui persun

liwriizqui anaž paaztanac kjayasačha.
27 Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Tsjii noojiqui wejrqui wejt anjilanacžtan quejpžcačha; wejt Ejpž wali aztan quejpžcačha. Jalla nuž quejpžcu, wejrqui zapa maynižquiz tjaac̄ha, jaknužt kamčhaja, jalla nii jaru tjaac̄ha. **28** Weraral cjiwčha. Tsjii noojiqui wejrqui mantiz poderžtan tjonačha. Yekjap tekzi žejlñi žoñinacaquii nii noojcama ana ticznaquic̄ha.

JESUSAQUI TSJEMATAŽ CJISSIČHA
17 ¹ Sojta tjuñquitztan Jesusaquí Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan, Jacobož lajk, jalla ninaca chjitchičha. Ninacžtan alaja nuž pajk curquin ojkžcu, yawchičha. ² Jalla nicju ninacž yujcquin tsjemat chercherchiz cjissičha. Jesusiž yujcqui walja c'ajní cjissičha tjuñižtakaz. Nižaza niiž zquitimi muzpa llijñi cjissičha, nižaza ancha chiwi. ³ Nii orapacha Moisestan Eliastan parizichičha. Nii pucultan žoñiqui Jesusižtan parlican želatčha. ⁴ Jalla nekztan Pedruqui Jesusižquiz cjichičha:

—Wejt Jiliri, tekz žejlzqui walikazza. Am pecaquíz niiqui, čhjep chjujlli kjuyaž kjuyačha wejrnacqui, tsjiiqui amta, tsjiiqui Moisesta, tsjiiqui Eliasta.

⁵ Pedruž nuž chiyan, zuma kjañi tsjiriqui ninacžquiz urpuntichičha. Tsjirquitztan tsjii jora chiižquichičha, tuž cjican:

—Tiičha wejt k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen anchal cuntintutčha. Jalla tiiž takunaca catoka.

⁶ Jalla nii chiižquita nonžcuqui, nii čhjep tjaajinta žoñinacaquii yokquiz tuzi t'okzičha. Muzpa tsucchičha. ⁷ Jalla nuž tuzi t'okzi želan, Jesusaquí ninacžquiz macjatžquichičha. Ninacžquiz kjaržtan lanlanžinchičha, tuž cjican:

—Tsjitsna. Anačha tsuca.

⁸ Ninacaqui acha waytižcu Jesusa alajakaz cherzičha, ana iya jecmi cherchičha.

⁹ Nekztanaqui curquitztan chjijwžcan, Jesusaquí ninacžquiz mantichičha, tuž cjican:

—Anaž jecžquizimi nii ančhucaž cherta maznaquic̄ha, weriž ticziquitztan jacatatta, jalla niicama.

¹⁰ Nekztanaqui niiž tjaajinta žoñinacaquii Jesusižquiz pewczičha, tuž cjican:

—Lii tjaajiňi maestrúnacaquii cjiňičha, primero Elías profetaqui tjonstančha, nii. ¿Kjažtiquitztan nii maestrúnacaquii nižta chiiya?

¹¹ Jesusaquí kjaazičha, tuž cjican:

—Ultimupanž Eliasqui wejt tuqui tjonchičha. Niiqui tjappachaž tjaczičha, wejr tjonzjapa. ¹² Wejrqui cjiwčha. Eliasqui tjonchitala. Pero lii maestrúnacaquii nii Elías ana pajchila. Antiz ninacž kuzcama nii Elías čhjulumi sufriskatchičha. Nižaza ninacaquii wejrzakaz ancha sufriskataquic̄ha.

¹³ Jalla nuž Jesusiž chiiquitztan nii tjaajinta žoñinacaquii tantiyazzičha, Juan Bautistačha Eliasqui, nii.

TSJII MAJCHQUI ZAJRAŽ TUCKATTA

¹⁴ Jalla nekztanaqui curquitztan chjijwžcu, parti žoñinacžquiz irantižquichičha. Nekztan tsjii žoñiqui Jesusižquiz macjatžcu, niiž yujcquiz quillzičha. Nižaza tuž cjichičha:

¹⁵ —Wejt Jiliri, wejt majchquiz okžnalla. Niiqui t'ucñipančha. Ancha sufričha. Avisac ujquiz tjojtsa, nižaza kjazquiz zakaz tjojtsa. ¹⁶ Tekz zjjicchinčha am tjaajinta žoñinacžquiz. Ninacaqui ana čhjetñi atchičha.

¹⁷ Jesusaquí kjaazičha, tuž cjican:

—Tii timpuquiz kamñi žoñinacaqui ana Yoozquin kuzzizza, ana zumačha. ¿Chjulorcamat wejr ančhucatan želaqui? ¿Chjulorcamat ančhuacuiz awantaqui? Wejtquin zjijca nii am majch.

¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii majch tanñi zajra ujzičha; nekztan chjatkatchičha. Jalla nii orapacha žejtchi ejissičha. ¹⁹ Jalla nekztanaqui tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz zinapora pewczičha, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan wejnacqui zajraž tanta žoñi ana čhetni atchintaya?

²⁰ Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Ančhucqui anačha Yoozquin tjapa kuzziz. Jalla nižtiquiztan ana chjatkati atčha. Weraral cjiwčha. Tsjj mostasa cjita simillaqui koltallačha. Čhjactiquiztan walja pakjiž pajkčha. Yoozquin tjapa kuzzizchuc cječhaj niíqui, jalla tuž paasačha. Tii curumiž mantasačha, tuž cjican: “Tekstan najwk oka”. Jalla nuž mantitiquiztan curucž okasačha. Tjappacha čhjulum paasačha ančhucqui, ultimu Yoozquin tjapa kuztan cječhaj niíqui. ²¹ Pero tii punta zajra chjatkatzjapa, Yoozquin mayiziz waquizičha. Nižaza ayunas waquizičha.

²² Galilea yokaran juntupacha ojklaycan, Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquiz chiichičha, tuž cjican:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Wejrqui žoñinacž kjarquin intirjital cjeečha. ²³ Nižaza contal cjeečha. Nižaza čhjep majquiztanztjacatačha.

Jalla nuž chitiiquiztanaqui anchalaquiskatchičha nii tjaajintanacžquiz.

TIMPLU IMPUESTO

²⁴ Nekztan Jesusižtan niiž tjaajintanacžtanpacha Capernaum watja irantichičha. Nekztan timplujapa

impuesto cobriñinacaqui Pedružquin cherñi ojkchičha. Jalla niižquin zalču pewczičha tuž cjican:

—¿Ančhuca tjaajiňi maestruqui timplu impuesto ana pacníkaya?

²⁵ Pedruqui kjaazičha, tuž cjican:

—Impuesto pacñipančhay.

Jalla nekztanaqui Pedruqui kjuyquiz luzzičha, jakziquin Jesusac želatčhaja, jalla nicju. Ima Pedruž chiyan, Jesusaqui niižquiz paljaychičha, tuž cjican:

—Simón, ¿tii tantiya? Tii muntuquiz žejlñi jilirinacaqui impuesto cobriñičha. ¿Jakziltižquitztan cobriya? ¿Persun wajtchiz žoñinacžquitzankaya? už čyekja wajtchiz žoñinacžquitztan, ja?

²⁶ Pedruqui kjaazičha tuž cjican:

—Yekja wajtchiz

žoñinacžquitztanpančha:
Nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Jalla nižtiquiztan nii jilirinacž persun wajtchiz žoñinacaqui impuestonaca ana pacasačha. ²⁷ Jalla nuž cjenami, anaž jecmi učhum quintra iñižni cjisikatz pecučha. Jaziqui kotquin oka. Nekztan ch'iz tanzjapa kjazquiz anzuelo tjojtznaquičha. Primiru tanzi ch'iz lecznaquičha. Nii ch'iz ata waakatču, tsjj paaz wachaquičha. Nii paazqui wejt impuestojapa, nižaza am impuestojapa wacaquičha. Nii paaz chjicha, učhum impuestonaca pacjapa.

¿JECT TUCQUIN CJES?

18 ¹ Jalla nii orapacha tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatžcu pewczičha, tuž cjican:

—Arajpach Yooz wajtquiz, ¿ject juc'ant pajk puestuquin uchtaž cjeequi?

² Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjj uza kjawzičha. Nii uza ninacž taypiquiz tsjitskatchičha. ³ Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Weraral cjiwčha. Ančhucqui tii ojalž kuz irata, nižta kuzziz pecčha. Ančhuca kuz ana campiita cječhaj niiqui, arajpach Yooz wajtquiz anapan luzasačha. ⁴Jalla nižtiquiztan tii ojalž kuz irata, jalla nižta humilde kuzziz cjis waquizičha. Jakziltat nižta kuzziz cjisnaquiž niiqui, jalla niičha arajpach Yooz wajtquiz juc'ant honorchizqui. Juc'ant zuma puestuquiz uchtaž cjequičha. ⁵Jequit weriž cjen tsjii ojalžatakaz humilde kuzziz žoñi risiwčhaja, jalla niiqui wejrakaz risiwčha.

PAAZQUIZTAN CWITASA

⁶‘Nižaza jakzilta humilde kuzziz žoñit wejtquin tjapa kuztan criyačhaja, jalla niižquiz ana jakziltami ujquiz tjojtskatz waquizičha. Ujquiz tjojtskataquiž niiqui, nii ujquiz tjojtskatniž žoñž jorquiz tsjii pajk molinu tjaaj mokču, koz kotquiz jacuntiz waquizičha. Jalla nii tsjan cusaž cjesačha nii ujquiz tjojtskatniž žoñžtaqui. ⁷iZofinacajay! Ujquiz tjojtaquičha, nižaza ujquiz tjojtskataquičha. Pero nekztan ana walinaca tjonaquičha. Tii muntuquiz ujquiz tjojtskatnínaca panž želaquičha, pero nii ujquiz tjojtskatnínacaqui ninac̄tajapa ana waliž cjequičha.

⁸Jalla nižtiquiztan am kjaražlaj už kjojchažlaj ujquiz tjojtskatčhaja, nii uj paañi kjara cjicu už kjojcha cjicu pootzna, nižaza najwk tjojta. Jalla nuž tsjii kjara cjicu už tsjii kjojcha cjicu pertissi cjenami am parti curpuqui ana infiernuquin tjojttaž cjesačha. Jalla nuž waliž cjesačha. ⁹Nižaza am čhjujcquivi ujquiz tjojtskatčhaja, jalla nii čhjujcqui lecžna, nižaza najwk tjojta. Yooz tan wiñaya kamzjapaqui tsjii čhjujcquivi pertissiž cjequičha niiqui, waliž cjequičha. Tjapa curpuqui

infiernuquin tjojttaž cjequičha niiqui, ana waliž cjequičha.

ZARAKCHI UUZA QUINTU

¹⁰‘Humilde kuzziz žoñinacžtan ana chjaawjkata. Ančhucaquiz cjiwčha, ninacž anjilanacaqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujequiz žejlñipančha. ¹¹Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Wejrqui tii muntuquiz tjonchinčha, ujquiz kamňi žoñinaca liwriizjapa.

¹²‘Jalla tii tantiya? Tsjii žoñiqui patac uuzechiztačha. Patac uuquiquiztan tsjiillaqui yekjaquin zaraktan, nii žoñiqui nii llatuntunc llatuncani uuzinaca curquin ecaquičha, zarakchi uuza kjuržquizjapa. ¹³Nižaza katchi uuza wachaquiž niiqui, nekztan walja chipznaquičha ana zarakchi uuzanacžquiztan juc'anti. ¹⁴Jalla nižta irata ančhuca arajpach Yooz Ejpqui humilde kuzziz žoñinacžquiztan anapan jakziltami pertita cjis munčha.

UJ PERTUNZ PUNTU

¹⁵‘Am jilaqui am quintra ana wali paaquičha niiqui, jalla niižtan zinapora palt'a, niiž ana wali paata ujquitztan “ujchizpančha” cijcan cjeequi. Jalla nuž amíž chiižintiquiztan catokaquiž niiqui, nii jilaqui ricujta cjequičha.

¹⁶Zinapora chiižintiquiztan ana nonz pecaquiž niiqui, nii uj paañi jilžquitztan okaquičha. Nekztan iya pucultan jila kjawžcu, wilta nii uj paañi jilžquin okaquičha, niiž paata uj tjeezjapa. Jalla nuž paažcu pucultan cijicu už čhjepultan cijicu testicž tayapiquiz niiž paata uj tjeežta cjequičha. ¹⁷Nii uj paañiqui anapanž niiž uj maz pecaquiž niiqui, jalla nii puntuquitztan tjapa icilz jilanacžquin maznaquičha. Anapan niiž uj maz pecaquiž niiqui, ana Yoozquin criichi jilažtakaz čhejlnaquičha, nižaza impuesto cobriňi žoñižtakaz.

¹⁸ Ultim weraral cjiwčha. Tii muntuquiz jequit am čhelačhaja, jalla niíqui arajpach Yooziž čhejlta zakaz cjequičha. Nižaza tii muntuquiz jequit am cutznačhaja, jalla niíqui arajpach Yooziž cutžta zakaz cjequičha.

¹⁹ Tii zakal chiižinučha. Tii muntuquiz puculant ančhucqui tsjiikaz Yoozquitztan mayaquiž niíqui, ančhucaquiz tjaataž cjequičha. Wejt arajpach Yooz Ejpqui ančhucaž mayta tjaaquičha. ²⁰ Nižaza tsjii pucultanami čhlepultanami wejtquin kuzziz cjen wejt tjuuquiz ajcznaquiž niíqui, jalla ninacž taypiquiz wejrzakaz želačha.

²¹ Wiruñaqui Pedruqui Jesusižquin pewczni ojkchičha. Zalžcu, jalla tuž pewczičha:

—Wejt Jiliri, ¿Kjaž wiltamiž wejt jilaqui wejt quintra uj paažcu pertuna mayisasaya? ¿Nižaza wejrqui kjaž wilitat pertunasaya? ¿Pakallak wilta pertunasaya?

²² Jesusaqui niižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrqui cjiwčha, anaž pakallak wilta cjesačha. Antiz pakallak tunc pakallakuni wiltan wiltan pertunasacha.

KAJCHIZ ŽOÑI QUINTU

²³ Arajpach Yooz mantiz puntuquiztan jalla tuzučha. Tsjii chawc jiliriqui piyunanacžquiz kaja packatz pecatčha. ²⁴ Jalla nuž packatan tsjii kajchiz žoñiqui zjjictatačha. Nii žoñiqui walja kajanacchiztačha, tsjii kjaž millona. ²⁵ Nii piyunžtaqui anaž pacz paaz želatčha. Nekztan patrunaqui jalla tuž mantichičha: “Tii žoñi tuya, paaz cunsicjzapa. Nižaza niiž tjunmi, ojalananacami, tjapa niiž cusasanacami liwj tuyla kaja pacz paaz cunsicjzapa”. ²⁶ Nekztanaqui nii piyunaqui patrunž yujcquiz quillzičha, nižaza roct'ichičha,

tuž cjican: “Wejt patruna, pertunalla. Tjappachal pacačha”. ²⁷ Nižtami patrunaqui ancha okzičha; nižaza nii kaja ana cobrichičha. Jalla nižtiquitztan liwrii cjissičha nii kajquitztan. ²⁸ Wajilla nii piyunaqui niywctan ulanžcu tsjii piyun maztan zalchičha. Nii piyun maziqui tsjii kjažtalla kajatačha nii pertunta piyunžquiz. Nekztan nii pertunta piyunaqui jor t'ullcu tanchičha, nii packatzjapa, tuž cjican: “Kajquitztan tjappacha paca”. ²⁹ Jalla nekztanaqui nii piyun maziqui niiž yujcquiz quillzičha, nižaza roct'ichičha, tuž cjican: “Pasinsis kuzziz cjee”. Nii kajallquitztan tjappachakal pacačha”. ³⁰ Nii kaja cobriñizti ana munchičha. Antiz carcilquin uchantichičha, jalla nii kaja paczcama. ³¹ Parti piyunanacaqui nižta paañi cheržcu ancha sint'ichičha. Nekztan patrunžquiz mazni ojkchičha. Jalla nicju tjappacha quint'ichičha, jaknužt watčhaja, nii. ³² Jalla nekztanaqui patrunaqui nii pertunta piyuna wilta kjawžkatchičha. Nekztan cjichičha: “Ana zum kuzziz piyuna, wejrqui tjapa am kajanaca pertunchinčha, amiž roct'iñiž cjen. ³³ Jaknužt wejrqui am kajquitztan, pertunchinčhaja, jalla nužuzakaz amlaqui am piyun mazquiz pertunstančha”. ³⁴ Jalla nekztanaqui patrunaqui juc'anti žawjzičha. Nižaza mantichičha, nii piyuna casticjzapa, tjapa niiž kaja paczcama.

³⁵ Jesusaqui nii quintu quint'ican jalla tuž žerzičha:

—Jakzilta ančhucaquiztan niiž jilžquiz kuzquitztan ana pertunačhaja, jalla nužuzakaz wejt arajpach Yooz Ejpqui ančhucaquiz ana pertunaquičha.

MAATAKŽTAN JALJTIZ PUNTU

19 ¹ Jalla nuž tjaajinžcu Jesusaqui Galilea yokquitztan ojkchičha.

Judea yokquin irantichičha, Jordán cjita pujž tuwanchuc. ²Muzpa žoñinacaqui niižquiz apzičha. Jalla nicju muzpa laanaca čhetinchicħa.

³Jalla nekztanaqui yekjap fariseo žoñinacaqui Jesusižquiz macjatchičha, ujquiz tjojtskatzjapa. Nekztan tuž pewczičha:

—¿Chjul uj paatiquiztanaqui persun maatakžtanaqui jaljtasaya?

⁴Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Yoozqui tii muntu paacan, luctakžtan maatakžtan paachičha.

¿Cijjerta Yooz takuqui ana liichinčucu?

⁵Yooz takuqui tuž cjičha: “Jalla nižtiquiztan tsjii žoñiqui tjunatan zalzjapa, maa ejpžquiztan zarakstančha. Zalžcu pucultan tsjii lucutiňi cjissa”.

⁶Jalla nuž kjanapacha tjeeža, anaž iya pucultan žoñi, pero tsjiikazza. Jalla nižtiquiztan anaž jaljtasačha. Yoozza tsjii luctakžtan tsjaa maatakžtan chjalziqui, tsjii lucutiňi cjisjapa. Yooz chjalžtaqui ana jaljta cjesačha.

⁷Nekztanaqui pewczičha tuž cjican:

—Moisesqui jalla tuž mantichičha.

Tsjii certificado de divorcio tjaaquíz niiqui, tjunatan jaljtasačha. ¿Kjažtiquiztan nižta mantichejo, ana jaljtiz želanajo?

⁸Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Ančhucaž chojru kuzziz cjen Moisesqui tjunatan jaljtis lii tjaachičha. Primirquiztanpacha anataž nižta.

⁹Wejrqui ančhucaquiz chiižinučha. Adulteriúquiz ojklayniž cjenkaz am maatakžtan jaljtasačha. Jequit ana adulterio paachiž cjenaku niiž persun maatakžtan jaljtačhaja, nižaza yekja maatakžtan zalgnačhaja, jalla niiqui adulterio uj paačha. Nižaza jequit divorcita maatakžtan zalgnačhaja, nii zakaz adulterio paačha.

¹⁰Tjaajinta žoñinacaqui niižquiz cjichičha:

—Luctakžtan persun maatakžtan jalla nižta cjesaž niiqui, anaž cumpinčha zalzqui.

¹¹Jesusaqui nekztan cjichičha:

—Tjapa žoñinacaqui tii tjaajinta anaž catokaquičha. Jakziltižquiz Yoozqui tjaajnačhaja, jalla niiqui tii tjaajintaqui catokaquičha. ¹²Žoñinacaqui punta punta ana zalzi cjičha. Yekjapanacaqui nastiquiztanpacha ana zalzucačha. Yekjapanacazti capunapantačha, jalla nižtiquiztan ana zalzni atasac̄ha. Yekjapanacazti ana zalz pecčha, arajpach Yooz Ejpžtajapa langzjapa. Jecmiž tii takucama kami catokaquiž niiqui, paj kamla.

OCJALANACŽ PUNTU

¹³Žoñinacaqui ocjalanaca Jesusižquiz zjjiccchičha, ocjalanacžquiz kjaržtan lanznajo, nii ocjalanacžtajapa Yoozquin mayižinajo. Pero tjaajinta žoñinacaqui zjjicni žoñinacžquiz atajchičha. ¹⁴Nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Tii ocjalanaca wejtquin tjonaj cjee, ana ataja. Tii ocjalanacž kuz irata jalla nižta kuzzizza arajpach Yooz mantita kamañchiz žoñinacaqui.

¹⁵Nekztan Jesusaqui ocjalanacžquiz kjaržtan lanzičha. Jalla nekztan nii yokquiztan ojkchičha.

RICACH TJOWAQUI TJONCHIČHA

¹⁶Wiruñaqui tsjii tjowaqui Jesusa cherzni ojkchičha. Nekztan pewczičha, tuž cjican:

—Zuma Maestro, Yooztan wiñaya kamjapa, ¿chjul zumanacat wejr paasaya?

¹⁷Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan “Zuma Maestro” cjee amjo? Tsjii alajačha zumaqui.

Yoozkarza niiqui. Yooztan wiñaya kamz pecchaj niiqui, Yooz Epiž mantitanac jaru kama cjee.
¹⁸Nii tjowaqui jalla nekztan kjaazičha, tuž cjican:
—Čhjul mantitanacaya?
Jesusaqui niižquiz cjichičha:
—Anačha žoñi conzqui. Anačha adulteriuquiz ojklayzqui. Anačha tjangzqui. Anačha toscara chiizqui, jecčquizimi.¹⁹Am maa ejpmi rispitaquičha. Jaknužum persunpachquiz okznamžlaja, jalla nižta okzni kuzziz cjispánchez žoñinacžquizimi, lijitum mazižtakazza.

²⁰Nii tjowaqui nekztan cjichičha:
—Tjapa nii mantitanacami cumpliňcha koltiquiztanpacha.
¿Jaziqui čhjulut wejttaj pjalata?
²¹Jesusaqui tuž cjichičha:
—Ancha wali cjissim pecchaj niiqui, oka, nižaza amta žejlñi cusasanaca tuyzna. Jalla nii tuyzcu, porinacz ona. Jalla nižtiquiztan arajpachquin cusasanacažtakaz zuma honora tjaatam cjequicha. Jalla nii cumpliscu wiltam tjonaquicha wejttan chica ojklayzjapa.

²²Jalla nižta chiita nonžcu, nii tjowaqui walja llaquita kuzziz ojkičha. Ancha ricachutačha.

²³Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquin cjichičha:
—Weraral ančhucaquiz cjiwcha. Tsjii ricachu žoñi arajpach Yooz mantuquiz luzjapa ancha ch'amaž cjesačha.²⁴Tsjii camello cjita animala žejlčha. Nii camelluqui ch'amanc acuj cjuñ pjetquiz luzasačha. Jalla nižtaž ricachunacaqui tsjan ch'amačha Yooz kamañ jicquiz luzqui, Yooz wajtchiz žoñi cjisjapa.

²⁵Jalla nuž nonžcu, tjaajinta žoñinacaqui walja ispantichičha. Nekztan ninacpora pewcsarassičha, tuž cjican:

—¿Jectpan liwriita cjesajo?
²⁶Jesusaqui ninacž kjutñi cherzičha. Jalla nekztan cjichičha:

—Žoñinacaqui anaž persunpacha liwrii atasacha. Yoozpankazza liwriiñqui. Yoozqui jecmi liwrii atasacha.

²⁷Jalla nekztanaqui Pedruqui Jesusižquiz cjichičha:
—Wejt Jiliri, wejrnatqui tjapa persun cusasanaca jaytichinchä, amtan chica ojklayzjapa. ¿Jalla nižtiquiztan wejrnatqui čhjulut canas?

²⁸Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:
—Weraral ančhucaquiz cjiwcha. Ew muntruquiz želan, wejrqui poderchiz puestuquiz luzačha. Ančhucazakaz poderchiz puestunacquiz luzaquicha, tuncapan Israel partira mantizjapa.

²⁹Jakzilta žoñit weriž cjen kjuyanaca, jilanaca, cullaquinaca, maa ejp, tjun, ocjalanaca, yokanaca ecačhaja, jalla ninacaž walja zuma kamañ wirchiz cjequicha. Nižaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamaquicha.

³⁰Arajpachquin Yoozqui wacchi tii timpuquiz tucquin cjiñi žoñinaca wirquin cjisataquicha. Nižaza Yoozqui wacchi tii timpuquiz wirquin cjiñi žoñinaca tucquin cjisataquicha.

PIYUNANACŽ QUINTU

20 ¹Arajpach mantiñi Yooz puntuquiztan jalla tužučha. Wentanalla tsjii yokchiz wali pajk patrunaqui piyunanaca kjuri ulanchičha, uwas frut zkala ajzjapa. ²Piyunanacžtan acuerduquiz luzzičha, zita langžtan tsjii denario cjita paaz paczjapa. Jalla nekztanaqui langžni cuchanžquichičha. ³Nekztan wenzlaka wilta ulanchičha. Palazquin inakaz žejlñi žoñinaca cherchičha. ⁴Ninacžquiz paljaychičha, tuž cjican: “Ančhucqui wejt zkal yokquin langžni

oka. Wejrkal zumpacha pacačha". Nekztanaqui ninacaqui ojkchičha. ⁵Taypuru patrunaqui wilta ulanchičha, iya piyunanaca kjuri, nižaza langznajo. Nižaza taypuru zezi cjeella wilta ulanchičha, piyunanaca kjuri, nižaza langznajo. ⁶Nii nooopacha zezi cjee wilta palaz kjutňi ulanchičha. Nižaza palazquin inakaz žejlňi žoñinacžtan zalchičha. Ninacžquiz paljaychičha tuž cjican: "Kjažtiquiztan ančucqui tonj zita ana langz žejljo?" ⁷Ninacaqui patrunžquiz kjaazičha, tuž cjican: "Anaä jecmi wejrnac langznajo rocchičha". Nekztanaqui patrunaqui cjichičha: "Ančucqui wejt yokquin zakaz langzni oka. Wejrkal jakniižlaj niil pacačha". ⁸Tjuňiž kattan nii yokchiz patrunaqui niiž langzkatňi encargado mantichičha, tuž cjican: "Kjawžca langzni piyunanaca, pacjapa. Primiruqui wiri tjonchi piyunanacžquiz pacaquicħa; wirquin, tuqui tjonchi piyunanacžquiz pacaquicħa". ⁹Jalla nekztanaqui nii wiri luzzi piyunanacaqui langzkatňižquiz macjatchičha. Zapa mayni ninacžquiz pactačha, tsjii nooj lanztaž nižtapacha. Tsjii denario cjita paaz tanzičha. ¹⁰Jalla nekztanaqui wirquin paczquita primiru piyuna luzzi žoñinaca kjawžtatačha. Jalla nii primiru piyuna luzzi žoñinacaqui pinsichičha jila paca tanzjapa wiri piyuna luzzi žoñinacžquitztan. Jalla nekztanaqui pacchičha tsjii denario cjita paaz zakaz. ¹¹Jalla nii paca tanžcu patrunž quintra quijchičha, ¹²tuž cjican: "Tii wirquin piyuna luzzi žoñinacaqui tsjii orakaz langzičha. Wejrnaczi primirquitztanpacha langzinčha, nižaza zita ancha sii kjakquiz otžcan langzinčha. Ninacžquizimi wejtnacaquizimi tsjiikaz pacchamčha". Jalla nuž cjican quijchičha. ¹³Nii patrunaqui tsjii

ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican: "Jila, amquiz anal incallchinčha. Jalla nuž tsjii acuerduquiz lutzapanla, tsjii denario paaz pacjapa. ¹⁴Tii paca tanzna, nižaza oka. Tii wirquin piyuna luzzi žoñinacžquiz nižazakaz pacz pecučha, amquiz pactala, jalla nuž zakaz. ¹⁵Wejt persun paaztan jaknužut wejr pinsučhaja, jalla nuž wejt munañpiquiz pacasačha. Weriž zuma pacni kuzziz cjen amqui iñiziñi kuzziz cjissamla". ¹⁶Jalla nižta irataž wirquin cjiñinacaqui tucquinž cjequicħa. Nižaza tucquin cjiñinacaqui wirquinž cjequicħa. Kjawžta žoñinacaqui wacchičha. Illzta žoñinacazti kolucullačha.

JESUSAQUI NIIZ TICZ MAZZIČHA

¹⁷Wiruñaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžtan Jerusalén ojkchičha. Jalla nuž jiczquiz ojkcan, Jesusaqui tsjii latu niiž tuncapan illzta žoñinaca chjitchičha, nižaza ninacžquiz tuž cjichičha:

¹⁸Ančucqui zizza, tii jiczqui Jerusalén kjutňiž ojkčha, nii. Jerusalén wajtquin wejrqui intirjital cjeečha timplu jilirinacžquizimi lii tjaajiňi maestrunacžquizimi. Jalla ninacaqui wejr conaquičha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. ¹⁹Nižaza wejrqui yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjital cjeečha, ana wali burla paata cjisjapa. Nižaza wejrqui wjajttal cjeečha. Ultimquiziqui cruzquiz ch'awcta contal cjeečha. Jalla nekztan čħjep majquitztanzi jacatatačha.

TSJII FAVORA MAYTA

²⁰Jacobžtan Juanžtan ninacž maaqui Jesusižquiz macjatžquichinčha. Jacobžtan Juanžtan ninacž ejpqui Zebedeo cjtatačha. Jalla naa maaqui maatinacžtanpacha Jesusižquin

macjatchinčha. Nekztanaqui naaqui Jesusiž yujquiz quillzinčha, tsjii favora mayzjapa. ²¹Nekztan Jesusaqui naaquiz cjichičha:

—¿Amqui čhjulum pecya? —cjican.

Naaqui kjaazinčha, tuž cjican:

—Amqui am mantis puestuquin luzcu tii wejt pucultan majchnaca am latuquiz uchnalla, tsjiiqui žew latuquiz nižaza tsjiiqui zkar latuquiz.

²²Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Ančhucqui čhjulut mayčhaja ana intintazza. Wejrqui walja sufris tančha. ¿Nižtapacha ančhuc sufrasaya? Nižaza tsjii nooj ancha sufricán watačha tsjii bautismožtakaz. —Jalla nižtapacha ančhuc sufrasaya?

Ninacaqui tuž kjaazičha:

—Nii sufris watimi atasačha.

²³Nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Weraral cjiwčha. Ančhucpacha sufris tanznaquicičha, tsjii licz wazužtakaz. Nižaza sufris wataquicičha, tsjii bautismožtakaz. Pero wejrqui mantis puestuquin luzcu, žew latuquizimi zkar latuquizimi ana jecmi uchasačha. Wejt Yooz Ejpkaz nii puestunaca tjaaquičha jecžtajapa tjacžtakazlani, jalla ninacžta.

²⁴Parti nii tuncapan illzta žoñinacaqui nii mayta puntu nonžcu nii pucultan jilazullcaž quintrá žawjchičha. ²⁵Pero Jesusaqui tjappacha nii tjaajintanaca kjawzičha, nekztan tuž cjichičha:

—Ančhucqui zumpacha zizza, jalla tužu. Tii muntuquiz nación jilirinacaqui patrunažtakaz mantiničha, nižaza chawc jilirinacaqui parti žoñinacžquizi qui niiž mantita cažkatňipankazza. ²⁶Ančhucqui ana nižta irata cjee. Tsjii kjutničha nii irat kuzqui. Ančhucaquiztan jequit chawc jilirižtakaz cjis pecčhaja, jalla niiž piyunažtakaz cjis waquizičha parti

žoñinacžquizi qui. ²⁷Nižaza jequit ančhucaquiztan tucquin mantiničha, cjis pecčhaja, jalla niíqui wirquin cjis waquizičha, parti žoñinacaž mantitacama cjisjapa. ²⁸Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Wejracha tii muntuquiz ana tjonchinčha, sirwita cjisjapa. Antiz wejrčha tjonchinqui, žoñinacžquiza sirwisjapa, wejr ticzcama. Jalla nuž ticču walja preciochiztakal cječha, žoñinaca liwriizjapa. —Jalla nuž cjichičha Jesusaqui.

ZUR ŽOÑINACA ČHJETINTA

²⁹Jalla nekztanaqui Jericó wajtquiztan ulnan, muzpa žoñinacaqui Jesusižquiz apzičha. ³⁰Jicz latuquin pucultan zur žoñi julzi želatčha. Ninacaqui Jesusaž watni nonžcu, kjawchičha tuž cjican:

—Wejt Jiliri, Davidž majchmajtquiztan tjonni, wejrnatč okznalla.

³¹Nekz žejlňi žoñinacaqui ninacžquiz ujžičha, ch'uj cjejajo. Ninacazti juc'anti kjawchičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, Davidž majchmajtquiztan tjonni, wejrnatč okznalla.

³²Jalla nekztan Jesusaqui tsijtscu, ninaca kjawzičha. Kjawžcu ninacžquiz tuž pewczičha:

—¿Čhjuluž werj paaj cpii ančhucya?

³³Nii zur žoñinacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejnaca čhjujquiž čhjetinžinalla.

³⁴Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz sint'izcu čhjujqui lanlanžinchičha. Jalla nii orapacha cherňi cjissičha. Jalla nekztanaqui Jesusižquiz apzičha.

JESUSAQUI JERUSALEM

WAJTQUIN LUZZIČHA

21 ¹Jerusalén watja žcatžincan, Betfagé watja irantichičha.

Betfagé watjaqui Olivos cjita curu žcataticha. Nicju irantican Jesusaqui pucultan tjaajinta žoñinaca cuchanchičha, tuž cjican:

²—Jalla nii najwpta watja oka. Jalla nicju mokta ljet azni wachaquičha, nižaza pajk zjjic maltum wawchizza naa azniqui. Mokta jeržcu wejtquin akžcaquičha.

³ Jakzilta žoñimiž atajasaž niiqui, nižquiz ančhucu “Wejt Jiliriz pecčha. Wajilla tjeputa cjequičha tii azniqui”, nuž cjican nii žoñquiz cjequičha. —Jalla nuž mantichičha Jesusaqui.

⁴ Jalla nii watchiqui profetaž cjirpta taku cumplissičha. Tuquitan nii profetaqui tuž cjirchičha:

⁵ “Sión wajtchiz žoñinacžquiz tuž chiya: Chera, ančhuca chawc Jiliri tjončha, humilde kuzziz. Nižaza zjjic maltum aznuquiz yawchi tjonaquičha, nižaza nii zjjic aznuž maatanpacha tjonaquičha. Jalla ninacaqui carga kuzñi aznunacačha”.

Jalla nuž cjirchičha nii profetaqui.

⁶ Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ojkchičha. Nižaza jaknužt Jesusaqui mantitčhaja, jalla niicama paachičha.

⁷ Ninacaqui ljet azni naaža pajk zjjictanpacha akžquichičha. Jalla nuž akžcu, zquitinaca aznunacž juntuñ caruntichičha. Nekztan Jesusaqui yawchičha. ⁸Niiž ojkj jicz latuquiz muzpa žoñinaca želatčha. Ninacž zquit jiczquiz chjinzičha. Yekjapaqui ramuz čhjañinaca murchičha jiczquiz chjinjzapa. ⁹Tucquin ojkñi žoñinacami wirquin tjonñi žoñinacami chipcan walja wiwi kallantičhičha, tuž cjican:

—iViva tii Yooz tjuuquiz tjonchi žoñi! iDavid cjita chawc Jilirz majchmajtquiztan tjonñi! iAmqui rispittaj cjila! iAmquiz honora tjaataj cjila! iYooz Ejpžquin zakaz honora tjaataj cjila! —Jalla nuž wiwchičha.

¹⁰ Jesusaž Jerusalén watja lutzan, tjava nii chawjc wajtchiz žoñinacaqui walja ispantichi tjojknakchičha. Nižaza walja pewcpewczičha, tuž cjican:

—¿Jectpan teejo?

¹¹ Žoñinacaqui tuž kjaazičha:

—Tiiqui Jesusa cjita profetala. Nazaret de Galilea, jalla najwktan tjonchičha.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZIČHA

¹² Jalla nekztan Jesusaqui Yooz timpluquin luzzičha. Jalla nicju tuyñinacami kjayñinacami timpluquiztan liwj tirkatchičha zancchuccama. Nižaza paaz campiňi žoñinacž mizami pjocžinchičha; paloma tuyñinacž sillami pjocžinchizakazza. ¹³ Jalla nuž paažcu tuž cjichičha:

—Yooz Takuqui tuž cjičha: “Wejt kjuyaqui Yoozquin mayiziz kjuyačha”. Ančhuczti tjañinacž kjuyažtakaz paachinčhucčha.

¹⁴ Jalla nicju tsjii kjaž zur žoñinaca Jesusižquiz macjatžquichičha, nižaza tsjii kjaž zuch žoñinaca. Jesusaqui ninaca čhjetinchičha. ¹⁵ Pero timplu jilirinacami lii tjaajiňi maestruncami jalla nii čhjetiňi milajru cheržcu, žawjchičha. Nižaza ocjalanacaqui timpluquin Jesusižquiz tuž wiwchičha: “iDavid cjita chawc jilirz majchmajtquiztan tjonñi! iRispittaj cjila!” Jalla nuž nonžcu timplu jilirinacami lii maestruncami anchā žawjchičha Jesusiž quintra. ¹⁶Nekztan Jesusižquiz paljaychičha, tuž cjican:

—¿Tinacaž chiita taku ana nonžjo?

Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Nonznučha. Nižaza nii puntu Yooz takuqui tuž cjičha:

“Ocjalanacami piz itzñi
wawanacami wejttajapa honora

zumpachaž tjaaquičha. Jalla nuž paaquičha Yoozqui”.
 ¿Jalla nii cijrta Yooz taku liichiñchuckaya; ana jaa?
¹⁷Jalla nekztanaqui ninacžquiztan ojkchičha. Betania watja ojkchičha. Jalla nicju alujassičha.

ANA FRUTCHIZ MUNTI

¹⁸Jakatažuqui wenzlaka Jerusalén watja quejpcan čhjeri eecskatchičha.
¹⁹Jicz latuquiz higo munti cherchičha. Jalla nii muntiquin macjatchičha, fruta apakču lujlzjapa. Pero fruta ana wajtchičha, čhaňchiz alajatačha. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii muntiquiz cjichičha:

—Jazic anam iya fruta pookní cjequičha.

Jalla nii orapacha nii muntiqui kjonchičha. ²⁰Jalla nižta munti kjonni cheržcu, tjaajinta žoñinacaqui ispantichičha, nižaza Jesusižquiz pewczičha, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan nii higo munti ratulla kjonya?

²¹Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Weraral ančhucaquiz cjiwčha. Ančhucqui Yoozquin tjapa kuztančhucčhalaj niíqui, nižaza ana payznakní kuzzizčhucčhalaj niíqui, tii irata zakaz paasačha. Nižaza juc'ant pajk milajru paasačha. Tii curumi mantasačha, tuž cjican: “Tekžtan oka. Pajk kotquin tjojtsna”. Jalla nuž mantiču nižta zakaz okasačha. ²²Nižaza ančhucqui čhjulumi tjapa kuztan Yoozquitztan mayačhaja, jalla niit jama ančhucaquiz tjaataž cjequičha.

¿JEC JESUÍŽQUIZ MANTICHI?

²³Jerusalén irantiču Jesusaqui wilta timpluquin luzzičha. Jalla nicju tjaajnan, timplu jilirinacami wajtchiz

jilirinacami niižquiz macjatžquichičha. Nekztan pewczičha, tuž cjican:
 —¿Jec am mantichi tii paazjapajo?
 ¿Jec jilirit am utchi jilirižtakaz cjisjapajo?

²⁴Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaazičha:

—Wejrzał ančhucaquiz tsjii pewcznačha. Ančhucqui wejtquiz kjaaznauíz niíqui, wejrzakal ančhucaquiz maznačha, jec wejr mantichi, nii. ²⁵Wejtquiz kjaaznalla. ¿Ject Juan mantížquichi bautisjapaya? ¿Yoozkaya, žoñinaca, ja’?

Jalla nekztanaqui ninacpora parlatčha, tuž cjican:

—¿Jaknužum cjeequi? Učhumž “Yoozqui Juan mantichičha” cjicanž kjaaznauíz niíqui, jalla tiicni učhumnacaquiz kjaaznačhan, cjican: “Nižtiquiztan čkjažtiquiztanž ančhucqui ana nii criichinčucta?” ²⁶Nižaza učhumž “Zoñiqui Juan mantichičha” cjicanž kjaaznauíz niíqui, žoñinacaqui učhumnacaquiz čkjaž cjiqiejo? —Jalla nuž parlatčha. Žoñinacaqui Juanž puntu cjiňičha, Yooz parti parliňi profetačha niíqui. Jalla nižtiquiztan ninacaqui žoñinaca eksičha, “Učhum conačhani”, cjican.

²⁷Jalla nuž parližcu ninacaqui Jesusižquiz cjichičha:

—Ana zizučha wejrnacqui.

Jalla nižta kjaaztiquiztan Jesusaqui cjichičha:

—Wejrmi ana zakal ančhucaquiz maznačha, jec wejr mantichi tii paazjapa.

PUCULTAN MAJCHWICH QUINTU

²⁸Wiruñaqui Jesusaqui tsjii puntu chiichičha, tuž cjican:

—Tii puntu tantiya. Tsjii žoñiqui pucultan majchwichtačha. Tsjiižquiz cjichičha: “Wejt maati, tonjiqui uwas

frut ajzñi oka".²⁹ Nii mantita maatiqui tuž kjaazičha: "Añačha". Jalla niiž wiruňalla niiž kuz campiichičha. Nekztan uwas frut langzñi ojkchičha.³⁰ Nižaza nii ejpqui tsjii maati cheri ojkchičha. Nižtan zalžcu, nižtazakaz uwas frut ajzñi mantichičha. Jalla niíqui kjaazičha, tuž cjican: "Tata, okasačha". Ultimquiziqui nuž cjiscuqui ana ojkchičha.³¹ Nii pucultanquitztan čjakzilta maatit niiž ejpž mantitacama paachiya?

Ninacaqui kjaazičha tuž cjican:

—Primiru mantitaž, jalla niičha.

Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Weraral ančhucaquiz cjiwčha.

Impuesto cobriňinacami, nižaza ujchiz maatakanacami arajpach Yooz wajtquiz ančhucž tuqui luzaquičha.³² Juan Bautistaqui tjaajñi tjonchičha, jaknužt ančhucalaqui kamžtažlaja, jalla nii tjaajinchičha. Pero ančhucqui niiž tjaajinta ana criichinchucčha.

Impuesto cobriňinacazti nižaza ujchiz maatakanacazti niiž tjaajinta criichičha. Jalla nii cherchinchučha ančhucqui. Jalla nižtanaca cheržcum, ančhucqui ana Yoozquin cjisjapa kuz campiichinchucčha. Ančhucčha niiž taku ana criichinchucqui.

ANA WAL PIYUNANACŽ QUINTU

³³ Jalla tii quintu zakaz nonžna. Tsjii yokchiz patrunaqui uwas zkala čhjacchičha. Nekztan uwas zkal muytata pirka pirkichičha. Nižaza tsjii maz ojt paachičha, uwas kjaz spjijtzapa. Nižaza tsjii campanturiž cherhi kjuychičha, nii zkala itzjapa.

'Nekztan nii patrunaqui zkal yoka alquilchičha piyunanacžquiz. Nekztan jicz ojkchičha.³⁴ Zkala ajz timpu irantižcan, patrunaqui tsjii kjaž piyuna cuchanžquichičha, niiž

parti zkala ricujajo.³⁵ Pero nii zkala alquilni žoňinacazti nii cuchanžquita piyunanaca tanchičha. Tsjiiqui kitžtačha. Tsjiiqui contačha. Tsjiiqui maztan čhajctačha.³⁶ Nekztanaqui patrunaqui wilta piyunanaca cuchanžquichičha, primirquiztan juc'anti. Pero nii zkala alquilni žoňinacazti nižtapacha ana wali paachizakazza.³⁷ Ultimquiziqui patrunaqui niiž persun majch cuchanžquichičha, tuž tantiican: "Wejt ultim maatiqui rispitžinaa" cjican.³⁸ Niiž majch cheržcu, nii alquilni žoňinacaqui ninacpora palt'ičhičha, tuž cjican: "Jalla tiikat liwj tii irinsa tanznačhani. Jalla nižtiquiztan ž-conla, učhumnacaltajapa tii yok irinsa cjejayo".³⁹ Jalla nekztanaqui nii žoňinacaqui majch tanchičha; nekztan yokquiztan jwescu conchičha.

—Jalla nekztanaqui Jesusaqui pewczičha, tuž cjican:

—Jalla nii patrunpacha tjonžcu, čhjulukat nii alquilni žoňinacžtajapa paačhani?

⁴¹ Žoňinacaqui kjaazičha tuž cjican:

—Nii ana wal žoňinacaqui contaž cjequičha, ana importayžcu. Nekztan nii zkal yoka yekja piyunanacžquiz alquilaquičha, zkala ajz timpu niiž parti zkala ricujžcu niižquiz tjaata cjisjapa.

⁴² Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Yooz takuqui tuž cjičha:

"Kjuy pirkiňinacaqui tsjii maz tjojchičha. Nii tjojta mazqui isquinquiz cjissičha. Juc'ant chekan mazqui cjissičha. Yoozqui nuž utchičha. Učhumqui jalla nii cheržcu ispantichičha".

Jalla nuž cjičha cjijrta Yooz takuqui. Ančhucqui nii Yooz taku liichinčhucčha, čana jaa?

⁴³Ančhucaquiz chiižinučha, ančhucqui nii ana wal alquilni žoñinacažtakazza. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz kjuychiz famillquitztan chjatkattaz cjequic̄ha. Yekja žoñinacaqui Yooz famillquiz luzaquic̄ha. Yooz kuzcama kamni žoñinacaqui luzaquic̄ha.

⁴⁴Nonžna. Maz puntuquiztan zakal chiyučha. Jakziltat nii maz cjen ujquiz tjojtsnačhaja, jalla niiqui pirasužtakaz t'okuntaž cjequic̄ha. Nižaza jakziltiž juntuň nii mazqui tjojtsnaquíz niiqui, pulpužtakaz t'okuntaž cjequic̄ha. Nii žoñinacaqui k'ala akžtaž cjequic̄ha.

⁴⁵Jalla nii Jesusiž chiita takunaca nonžcu, timplu jilirinacami, fariseo parti jilirinacami tantichičha, ninacž puntu chiiňi, nii. ⁴⁶Jalla nuž tantiižcu, Jesusa tanz pecatčha. Pero ana atchičha, parti žoñinaca ekscu. Parti žoñinacaqui Jesusiž puntu tantiyatčha, Yooz taku parliňi profetačha, nii.

YOOZ KJUYCHIZ FAMILIA

22 ¹Jalla nekztanaqui Jesusaquí wilta tjaajinchizakazza. Jalla tuž cjican quint'ichičha:

²—Arajpach Yooz kjuychiz familiaqui jalla tužučha. Tsjii chawjc jiliriqui niiž majchtajapa zalz pijsta paachičha. ³Niiž piyunanaca cuchanchičha, invitta žoñinaca kjawzni. Nii kjawžta žoñinacaqui ana tjonz pecchičha. ⁴Nekztanaqui yekja piyunanaca cuchanchizakazza, tuž cjican: “Invitta žoñinacžquin mazca, ‘Chjeri luljz tjaczačha. Wejt wacanaca conkatchinčha, nižaza njew animalanacami. Tjappacha listučha, jaziqui pijstiquin tjonla’”. ⁵Jalla nuž chiyamani nii invitta žoñinacaqui ana cazquichičha. Tsjiiqui zkal yoka ojkchičha. Tsjiiqui tuyžtan ojkchičha. ⁶Parti invitta žoñinacaqui kjawzni cuchanta piyunanaca tanzičha.

Nekztan kitchičha, conañcama.

⁷Jalla nekztanaqui nii chawc jiliriqui ninacž quintra žawjzic̄ha. Nekztan zultatunaca cuchanžquichičha, nii piyuna conninaca conžcajo. Nižaza, ninacž watja ujžcajo. ⁸Jalla nižta paažcu chawc jiliriqui piyunanacžquiz cjichičha: “Tjappacha zalz pijstac listučha. Nii primir invitta žoñinacaqui ana tjonz waquizičha. ⁹Jalla nižtiquiztan ančhucqui pajk calliranž ojklayzca. Jecnacžtanami zalačhaja, jalla ninacžquiz tjonajum cjequic̄ha tii zalz pijstiquin”. ¹⁰Jalla nekztanaqui piyunanacaqui call kjutni ulanchičha, nižaza tjapa niiž zaltanaca kjuyquiz ajcsatžquichičha, zuma žoñimi, ana zuma žoñimi. Jalla nekztanaqui pijsta paaz kjuyaqui chijpsi cjissičha.

¹¹‘Jalla nekztanaqui chawjc jiliriqui luzquichičha invitta žoñinaca cherzni. Tsjii žejlni žoñi naychičha, ana pijsta paaz zquiti cutchi želatčha. ¹²Jalla nuž nayžcu nii chawjc jiliriqui niižquin paljaychičha tuž cjican: “Jila, čkjätižquitztan amqui ana pijsta paaz zquiti cujthi luzquichamtajo?” Nii žoñiqui ch'uj quirchičha.

¹³Nekztanaqui chawjc jiliriqui pijsta atintiňi žoñinacžquiz mantichičha, tuž cjican: “Kjojchanacami kjaranacami čhejlžina. Zawnc zumchiquiz tjojta, jalla niču kaala, nižaza niiž ižke kjojla”.

¹⁴Jesusaquí cjichizakazza:
—Kjawžta žoñinacaqui tamačha.
Illzta žoñinacaqui kolucullačha.

IMPUESTO PACZ PUNTU

¹⁵Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui ojkchičha. Ninacaqui acuerduquiz kazzičha, Jesusiž quintra tsjii ujchiz cjiskatzjapa. Jaknužumi Jesusa tsjii ana wali chiikataquic̄ha; jalla nii ujchiz cjiskatz pecatčha.

¹⁶ Jalla nekztañ ninacž partiquiztan yekjap žoñinaca cuchanžquichičha, Herodes parti žoñinacžtanpacha. Jalla nii cuchanta žoñinacaqui Jesusižquiz cjichičha:

—Maestro, wejranc zizučha, amqui werarapan chiičha, nižaza Yooz kamaň puntuquiztan weraram tjaajiňamčha, kjažtami žoñiqui chiičhani, nižaza kjažta žoñimi želačhani. ¹⁷ Jaziqui amqui tii tantiižinalla. ¿Roman chawc jiliržquin impuesto pacz wali cjesay? už čanaž wali cjesaj? Jalla nii ziz pecučha.

¹⁸ Pero Jesusaqui ninacž ana zuma pinsita intinzuna zizzičha. Jalla nižtiquiztan ninacžquiz kjaazičha tuž cjican:

—Ana zum kuzziznaca, čkjažtiquiztan ančhucqui wejt quintra uj jwes pecjo? ¹⁹ Impuesto pacz paaz tjeezna.

Jalla nekztañ tsjii denario cjita paaz zjjicchičha. ²⁰ Jalla nii paaz cheržcu, Jesusaqui ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—Tii paazquiz čjecž yujctaya? Nižaza tii cijirta tjuu, čjecž tjuutaya?

²¹ Nii quintranacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Roman chawc jiliržtačha.

Jessaqui nekztañ cjichičha:

—Roman chawc jiliržtaqui jalla nii jiliržquin tjaasa. Nižaza čhjulut Yooztaqui Yoozquinpan tjaasa.

²² Jalla nuž nonžcu, nii quintranacaqui ispantichičha. Nekztañ Jesusižquitzan zarakču ojkchičha.

JACATATZ PUNTU

²³ Jalla nii noojpacha yekjap saduceo parti žoñinacaqui Jesusa cheri ojkchičha. Saduceo parti žoñinacaqui ana criñitačha, ticziquiztan jacatatz, nii. Jalla nuž cjenami Jesusižquiz

pewczičha. Tii quintu quint'ican, pewczičha, tuž cjican:

²⁴ —Maestro, Moisesaqui učhumnacalca cijirtkalčha, tuž cjican: “Tsjii žoñi ticznasaž niiqui, niiž tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztañ nii ticzi žoñž jilaqui naa žewatan zalz waquizičha, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”.

²⁵ Jaziqui wejrncaporquiz pakallak jilazulca želatčha. Jilir jilaqui zalsičha. Nekztañ ticzičha ana ocjalchiz. Jalla nekztañ jilirž jar jilaqui naa žewatan zalsizakazza. ²⁶ Nii jilaqui ticzizakazza ana zinta ocjala ecžcu. Nekztañ yekja taypir jilžtan nižtazakaz watchičha. Nižaza tjappach nii pakallak jilazullquižquiz nižta watchičha.

²⁷ Tjapa nii pakallak jilazullcaž ticztan, naa žewqui ticzinzakazza. ²⁸ Jaziqui ticziquiztan jacatatču, naa žewqui čjakziltiž tjun cjequejo? Tjappacha naatancama zalzitačha.

²⁹ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaazičha:

—Ančhucqui tsjii kjutni kiwkchinčhucčha. Ančhucqui Yooz takumi ana zuma zizza. Nižaza Yooz azimi ana pajčha. ³⁰ Ticzi žoñinacaž jacatattanaqui zalgzqui ana želaquičha. Žoñinacami žoñž maatinacami ana zalgznaquičha. Nii timpuquiz žoñinacaqui arajpach Yooz anjilanacažtakaz cjequičha. ³¹ Pero nii ticziquiztan jacatatz puntu, ¿Yooz tawkquiz ana tuž liichinčhucjo? Tii puntuquiztan Yoozpačaž chiichiqui. Jalla tuž cjican Yoozqui cjichičha:

³² “Wejrqui Abrahamž Yoozza, nižaza Isaacž Yoozza, nižaza Jacobž Yoozza”. Anačha ticzi žoñž Yoozqui. Antiz žeitni žoñž Yoozza.

³³ Jalla nuž chiita nonžcu, nekz žejlni žoñinacaqui Jesusiž chiitiquiztan ispantichičha.

JUC'ANT CHEKAN MANTITAQUI

³⁴Jalla nuž chiiču Jesusaqui saduceo parti žoñinaca ch'uju paachičha. Jalla nuž ch'uuj paatiquiztan fariseo parti žoñinacaqu wilta ajczičha. ³⁵Tsji lii maestruqui nižaza fariseo partinacžquiztan uj jwesjapa yanz pecatčha. Jesusižquiz pewczičha, tuž cjican:

³⁶—Maestro, učhum liiquiztanaqui čhjul mantitat juc'ant chekanaya?

³⁷Nekztan Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Tii mantitačha juc'ant chekanaqui. “Ančhuca Yooz Ejp Jiliržquiz sirwa, tjapa kuztanami, tjapa animužtanami, tjapa pinsamintužtanami”. ³⁸Parti mantitanacquitztan cjenaqui jalla niičha chekanaqui. ³⁹Niiž jaru tii mantitaqui žejlčha. “Jaknužum persunpachquiz okznamžlaja, jalla nižta okzni kuzziz cjistančha žoñinacžquizimi, liijitum mazištakaz”. ⁴⁰Jalla nii pizc mantitanacačha chekanaqui. Nižaza tjapa Moisés tjaata liimi, nižaza tjapa profetanacaž tjaajintanacami nii pizc mantitanacž partiquitztan chiičha.

CRISTUŽ PUNTU

⁴¹Fariseo žoñinacaž ajczi želan, Jesusaqui ninacžquiz pewczičha tuž cjican:

—Ančhcui Cristumž puntuquiztan tantiya. ¿Cristuqui jecž majch niiqui?

⁴²Nekztanaqui ninacaqui Jesusižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Davidž majchmajtquiztan tjonničha niiqui.

⁴³Jalla nuž kjaaztiquitztan Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—David jiliriqui Cristuž puntuquiztan chiican, “Chawc Jiliri” cjichičha. Jalla nuž chiiču, Yooz Espíritu Santuž chiikatchiqui.

⁴⁴Davidaž cjijrta Yooz takuqui tuž cjicha:

“Yooz Jiliriqui wejt chawjc Jiliržquiz cjichičha: ‘Wejrqui am kjojch koztan am quintri žoñinaca tjeczkatačha. Ni oracama wejt žew latuquiz julzna?’

⁴⁵Jaziqui Davidaqui “chawjc Jiliri” cjichičha Cristuž puntuquiztan. Jalla nižtiquitztan čjaknužt nii chawjc Jiliri Davidž majchqui cjesajo? —Jalla nuž pewczičha Jesusaqui.

⁴⁶Anaž jecmi kjaazni atchičha, ana zinta takumi. Jalla nužquitztanpacha ana čhjulumi pewczni atchizakazza iya. Jalla nii orquitztanpacha pecunz eksipančha nii quintra žoñinacaqui.

ANA ZUM TJAAJIÑINACŽ PUNTU

23 ¹Jalla nekztanaqui Jesusaqui nekz žejlni žoñinacžquizimi niiž tjaajinta žoñinacžquizimi tuž cjichičha:

²—Lii tjaajiňi maestruncami nižaza fariseo žoñinacami persun puntuquiztan tuž tantiičha, tjaajinz puestuquiz uchtačha Moisés liiquiztan punta punta tjaajinzjapa, nii. Jalla nuž tantiičha persun amtiquiziqui.

³Ančhcui ninacaž tjaajintacama oka. Nižaza ninacaž chii tacama paa. Pero ninacž kamz jaru, ana kama. Ninacaqui tjaajinčha, pero persun tjaajinta jaru ana ojkčha, ana cumpličha. ⁴Ninacaqui walja mantitanaca paačha, walja kuzižtakaz žoñinacžquiz jepčha. Tjapa ninacž mantitanacaqui anapan atchucacha. Jalla nuž cjenami tjapa mantitanaca žoñinacžquiziqui tirapanž ijsijčha. Pero ninacapacha anaž čhjulquizimi yanapčha nii cumplisjapa. ⁵Ninacaqui čhjulu paatami paačha, žoñinacakaz cherajo. Yuje ayquizimi kjarquizimi

cejrta Yooz taku jweranchiž ojklayčha, nižaza parti ſoñinacžquiztan juc'anti lajch chjalchiz zquiti cuytchiž ojklayčha. Jalla nižtaž ojklayž juztazza. ⁶Pijstiquiz cjen tucquin panž julz pecčha. Nižaza ajcz kjuyquiz cjen tucquin panž julz pecčha honorchiz cjisjapa. ⁷Ninacaqui ſoñinacž taypiquiz cjen rispitžtan tsaanta cjis pecčha, nižaza "Maestro" ejita cjis pecčha.

⁸Ančhucqui anačha ſoñinacžquiz "maestro" ejita cjis peczqui. Tjapa ančhucqui jilazullquičhucčha. Tsjii Maestruchizčhuckazza. Cristučha nii Maestruqui. ⁹Nižaza ančhucqui tii muntuquiz kamcan anaž jecžquizimi "ejp" ejcian chiiz waquizičha. Tsjii Ejpchizčhuckazza. Arajpach Yooz Ejpčha niíqui. ¹⁰Nižaza ančhucqui anačha ſoñinacžquiz "jiliri" ejita cjis peczqui. Tsjii jilirchizčhucčha. Cristučha niíqui. ¹¹Ančhucquiztan jequit jilirižtakaz cjis pecčhaja, jalla niíqui piyunažtakaz cjis waquizičha parti ſoñinacžquiziqui. ¹²Jequit persun honora waytiz pecčhaja, ultimquizi qui ana honorchiz cjequicičha. Nižaza jequit humilde kuzzislaja, jalla niíqui ultimquizi qui honorchiz cjequicičha.

¹³Lii tjaajiňi maestrunaca, nižaza fariseo parti ſoñinaca, ana zuma kuzziz ſoñinacčhucčha. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Žoñinaca atajiňčhucčha, arajpach Yooz wajtchiz ana luzajo. Ančhucpachaž ana luzza, nižaza pecchi cjenami parti ſoñinacžquizimi ana luzkatiňčhucčha.

¹⁴Lii tjaajiňi maestrunaca, nižaza fariseo ſoñinaca, ana zuma kuzziz ſoñinacčhucčha. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Žew maatakanacžquiztan kjuy cusasanaca kjaňiňčhucčha. Jalla nuž paažcum i nií maataka incalljzapa ažka ažka Yoozquin maytažoka payiňčhucčha

ninacžtajapažtakaz. Jalla nuž paatiquiztan ančhucqui juc'anti castictaž cjequicičha.

¹⁵Lii tjaajiňi maestrunaca, fariseo ſoñinaca, ana zum kuzziz ſoñinacčhucčha. Jaziui ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Ančhucqui jaknužumi ančhuca cuzturumpi jaru ſoñinaca ojkkatzkaz pecčha. Jalla nuž ojkkatžcuqui ančhucqui nii ſoñinaca ančhucaquitztan pizc wilta wilta juc'anti anawaliž cjiskatčha, infiernuquin casticta cjisjapa.

¹⁶Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha, zur ſoñižtakaz irpiňinaca. Ančhucqui cjiňčhucčha: "Jakziltat timpla tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui, jalla nii juramintuqui anaž walčha. Pero jakziltat timpla kor paaaz tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui, jalla nii juramintuqui walčha".

¹⁷Zumzu zur ſoñinaca. ¿Jakziltat juc'ant chekanaqui, timpluquin žejlňi korinacakaya, už timplupanej? Timpluž cjen nii korinacaqui walčha. ¹⁸Nižaza ančhucqui cjiňčhuczakazza: "Jakziltat timpla altar tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui, jalla nii juramintuqui anaž walčha. Pero jakziltat altarquin uchta ofrenda tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui jalla nii juramintuqui walčha". ¹⁹Zumzu zur ſoñinaca. ¿Jakziltat juc'ant chekanaqui, ofrendakaya, už altarpaney? Altaraž cjen nii ofrendaqui walčha. ²⁰Jakziltat altar tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui, nižaza tjapa nii altar juntuň žejlňinaca tistiwcchiz juramintu paačha. ²¹Nižaza jakziltat timpla tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui, nižaza timpluž Yooz tistiwcchiz juramintu paačha. ²²Nižaza jakziltat arajpach tistiwcchiz juramintu paaquiž niíqui, nižaza arajpach Yooz tistiwcchiz juramintu paačha.

Yoozqui arajpachquin žejlčha, nižaza arajpachquiztan mantičha.

²³ Lii tjaajiñi maestrúnaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacchuccha. Anchucqui anawalipanž cjisnaquiccha. Anchucqui diezmos tjaayiñchuccha mentquiztan, anizquiztan, cominquiztan. Jalla nii kolta plantanacquitztan anchucqui diezmos tjaayiñchuccha. Pero anchucqui liiž chekan mantitanac jaru ana kamiñchuccha. Yooz kuz jaru ana kamiñchuccha, nižaza ana okzñi kuzzizchuccha; nižaza ana Yoozquin kuzzizchuccha. Jalla nižta chekan liiž jaru ana kamiñchuccha. Jalla nižta jaru kamz waquizičha, diezmos tjaacanami. ²⁴ Anchucqui zur irpiñinaca. Tižta irata paayiñchuccha. Tsjii žoñiqui kolta zmoýalla culchičha ana luljzapa. Jalla nuž cjenami pajk ana wali animala ana culžcu luljchičha. Jalla nižta irata paayiñchuccha.

²⁵ Lii tjaajiñi maestrúnaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacchuccha. Anawalipanž cjisnaquiccha anchucqui. Wazumi chuwami zawnctanaquij ajuntaž cjesačha. Jalla nuž cjenami kjuyltan cjujchiž cjesačha. Jalla nižtaž anchucqui. Zawncta curpuqui walikaz chercherčha. Anchucu kuzquizzti cjujchinacažtakaz žejlčha. Tjañi zaazmi anawali paazmi jalla nižta kuzzizchuccha anchucqui. ²⁶ Zur fariseo žoñinaca, primiruqui zuma kuzziz cjisna ajunta chuwažtakaz; nekztanaquij zuma žoñiž tsijtchizakaz cjequiccha.

²⁷ Lii tjaajiñi maestrúnaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacchuccha. Anawalipanž cjisnaquiccha anchucqui. Chiw ljocžtan tjarta sipulturužtakazza anchucqui. Anchucu tsitioui walikazza. Anchucu

kuzzti ana walipančha. Sipultura ticzi žoñinacž tsijjnacžtan chijipsi, nižta ana waličha. ²⁸ Jalla nižtaž anchucqui. Žoñinacaquij anchuc zuma žoñižtakaz nayčha. Pero anchucu persun kuzquizzti juc'ant anawalinaca žejlčha.

²⁹ Lii tjaajiñi maestrúnaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum žoñinacchuccha. Anawalipanž cjisnaquiccha. Anchucqui profetanacž sipulturunaca azquichiñchuccha, nižaza Yooz kuzcama kamñita žoñinacž monumentunaca c'achjalla cjiskatiñchuccha. ³⁰ Nižaza nii zuma žoñinacž puntuquiztan tuž cjiñchuccha: "Učhum tuquita atchi ejpnacaquij anawali kamchičha. Wejrnacqui nii tuqui timpuquiz kamtasaž niiqui, anaž profetanaca conzjapa yanaptasačha". ³¹ Jalla nuž chiican, anchucpacha chiičha, profeta conniž žoñinacž majchmaatičhuccha, nii. ³² Jaknužt anchucu tuquita atchi ejpnacaquij anawali paatčhaja, jalla nižtazakaz payiñchuccha.

³³ Zkoražtakaz žoñinaca. Zkoražta sarchiz žoñinaca. Anchucqui anapanž wira atipasačha infiernuquin casticzquiztanaquij. Castictapanž cjequiccha. ³⁴ Anchuc juc'ant casticta cjisjapa, anchucuquiz cuchanžcačha profetanaca, nižaza Yooz puntu zuma zizñinaca, nižaza Yooz puntu tjaajinžinaca. Jalla nii žoñinaca cuchanžquichiž cjen, anchuczti tsjii yekjanaca conaquičha, yekjanaca cruzquiz ch'awcznaquiccha, yekjanaca ajcz kjuyquizpacha wjajtaquiccha. Nižaza yekjanaca wajtquiztan watja tanzjapa apznaquiccha. ³⁵ Jalla nuž paatiquiztan anchucu ujnadquiztanami nižaza anchucu tuquita atchi ejpnacž ujnadquiztanami caztictaž cjequiccha. Anchucu atchi ejpnacaquij zuma žoñi conchičha, Abelquiztanpacha

asta Berequías majch Zacarías, jalla niicama. Zacariasqui timpluquizpacha contataačha, altar žcati. ³⁶Ančhucaquiz weraral cjiwcha. Tjapa nii uj paatanacquiztan casticta cjequičha tii timpuquiz kamñi žoñinacaqui.

JERUSALEN WAJTCHEZ ŽOÑINACŽ PUNTU

³⁷Nekztan Jesusaqui chiichičha, tuž cjican: Jerusalén wajtchiz žoñinaca, Jerusalén wajtchiz žoñinaca. Profetanaca coniñčhucčha. Nižaza Yooz cuchanžquita profetanaca maztan čaciñčhucčha. Kjaž wilta wejrqui tii žoñinaca juntis pecchinčha, cwitisjapa. Jaknužt wallpiqui kjar koztan ozmachanaca cwitičhaja, jalla nižta irata tii žoñinaca cwitis pecchinčha. Tii žoñinacazti wira ana nuž cwitiskatz pecchičha. ³⁸Tii taku nonžna. Ančhuca kjuyanacaqui jaytitaž cjequičha. ³⁹Ančhucaquiz cjiwčha. Tsjii noojiqui ančhucqui wejt puntuquiztan chiyaquičha, tuž cjican: "Yooz Jilirž tjuuquiz tjonñi, amqui honorchiz cjila". Jalla nii noojcama ančhucqui ana wejr wilta cheraquičha.

JUDIO TIMPLU PUNTU

24 ¹Nekztanaqui Jesusaqui timpluquiztan ulanchičha. Nekztan niiž tjaajinta žoñinacaqui niižquin macjatču, tuž cjichičha:
—Cherzna. Ancha c'achjačha tii timplu kjuyanacaqui.

²Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:
—Tjapa tii timplu kjuyanaca zumpacha cherzna. Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Tsjii noojiqui tii kjuyanacaqui k'ala pajltaž cjequičha. Ana zinta tii maznaca pirkita želaquičha.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTU

³Nekztan ninacaqui Olivos cjita curullquin ojkchičha. Nicju Jesusaž

julzi želan, tjaajinta žoñinacaqui niižquiz jamazit tuž cjichičha:

—Maznalla. ¿Čhjulorat nii amiž chiita wataqui? Nižaza am tjonz siñala, čjakziltat cjeequiya? Nižaza tii muntu tucuzinz siñala, čjakziltat cjeequiya?

⁴Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha tuž cjican:

—Ančhucč cwitaza, ana jecmi ančhucaquiz incallskata. ⁵Muzpa žoñinacaqui wejt tjuužtan tjonaquičha, "Wejrtčha Cristutqui" cjican. Jalla nuž chiižcu tama žoñinaca incalltaž cjequičha. ⁶Nižaza ančhucqui quira žejlž quintunaca zizaquičha; nižaza yekja quira quintunaca arawasaquičha. Jalla nuž cjenami anaž tsuca. Nuž watstančha. Imazičha tii muntu tucuzinzqui. ⁷Nacionpora talznaquičha; nižaza quira paaquičha. Nižaza mach'a želaquičha, nižaza conanaca ojklayaquičha, nižaza walja yoka chekjincan terremotož wataquičha, wacchi yokaran. ⁸Tjapa tii wattanaqui juc'anti t'akjiziz želaquičha.

⁹Jalla nekztanaqui ančhucqui jilirinacžquiz intirjitaž cjequičha sufriskatzjapa. Nižaza contaž cjequičha ančhucqui. Nižaza ančhucaž wejtquiz criičiž cjen, tjapa ana criichi žoñinacaqui ančhuca quintraž cjequičha. ¹⁰Jalla nuž watan, muzpa Yoozquin criichi žoñinacaqui quejpsnaquičha. Yoozquin criichi žoñinacž quintra ejisnaquičha, jilirinacžquin intirjizcama. Criichi žoñinacžquiz ancha chjaawjkataquičha nii quejpsniñacaqui. ¹¹Muzpa toscara chiiñinaca ojklayaquičha, tuž cjican: "Yooziž tjaata takučha tiiqui". Nii toscar takunacžtan muzpa žoñinacžquiz incallaquičha. ¹²Anawalinacaž miraquičha. Žoñinacpora ana zuma munasaquičha. ¹³Jakziltat wejt tjonzcama tjurt'iñi kuzziz

želačhaja, jalla niiqui ultimquiziqui liwriitaž cjequičha. ¹⁴Yooziž liwriita žoñinacačha Yooz kjuychiz familiaqui. Jalla nii zuma taku tjapa kjutňi tii muntuquiz parlitaž cjequičha, tjapa žoñinaca zizajo. Jalla nii wattanaqui tii muntuqui tucuzinnaquičha.

¹⁵Tii zakal cjiwčha. Tii puntuquiztan Daniel cjita profetaqui cijrchičha: "Tsjii noojiqui tsjii juc'ant ana wali akní žoñi parizaquičha. Yooz chekan kjuyquinkaz luzaquičha". (Tii taku liiñiqui intintaza.) ¹⁶Jalla nuž cheržcu Judea yokquin žejlňi žoñinacaqui curunacžquin atipz waquizičha. ¹⁷Nižaza nuž cheržcu kjuy juntuň žejlňi žoñinacaqui chjujžcu ana kjuya luzla, cusasanaca chjitzjapa. ¹⁸Nižaza pampiquin žejlňi žoñinacaqui persun zquití apti ana quejpžquila. ¹⁹Nii tjuñquziqui ic maatakanacami k'azllu wawchiz maatakanacami ancha t'akjiri želaquičha. ²⁰Yoozquinčha mayiza ančhucqui, anaj zac timpuquin nižtanaca watsjapa, nižaza anaj jeejz tjuñquz nižtanaca watsjapa. ²¹Tii sufris timpu juc'anti sufris cjequičha yekja sufrisnacquiztanami. Yooz tii muntu paatiquiztan jecchuc anapančha tižta sufrisnacaqui watchiqui. Nižaza tekžtan najwcchuc anaž iya juc'anti sufrisqui cjequičha. ²²Yoozqui anaž tii sufrisnaca tucuskatasáž niiqui, tjapa žejlňi žoñinacaqui ticznasačha. Yoozqui niiž illžta žoñinacaž laycu nii sufrisnaca tucuskataquičha.

²³Nižaza yekjap žoñinacaqui ančhucaquiz chiyasačha, tuž cjican: "Tekzičha Cristuqui". Yekjapac chiyasačha, "Nii nacjučha Cristuqui" cjican. Jalla nuž chiyanami anapančha nii taku criy aquičha ančhucqui.

²⁴Incallňi žoñinacaž tjonaquičha. Yekjapaqui "Cristutčha wejrqui" cjequičha. Yekjapaqui "Yooziž tjaata

taku mazniňtčha wejrqui" cjequičha. Ninacaqui walja ispantichuca milajrunacaž paaquičha, incalljapa. Tjapa žoñinacaž incallz pecaquičha, asta Yooziž illzta žoñinacami. ²⁵Ima tižtanacaž tjonan wejrqui ančhucaquiz ultim weraral maznučha, ana incallta cjisjapa. ²⁶Žoñinacaqui "Ch'ekti yokquin cheržquilalla, nicjučha Cristuqui" cjequičha. Jalla nii quintu nonžcu, anapanž okaquičha. Nižaza "Tii kjuyquizza Cristuqui" cjequičha. Jalla nii quintu nonžcu, anapan criy aquičha.

JESUCRISTUQUI WILTA TJONAQUIČHA

²⁷Ančhucaquiz cjiwčha. Jalla tižtal irata tjonačha wejrqui. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Jaknužt lliwjilliwjní tuwantan tajachuc lliwjčhaja, jalla nuž tjonačha. ²⁸Jakziquin zerwi žejlčhaja, jalla nekzi zkaranacaž ajcznaquičha.

²⁹Nekztanaqui tii sufris timpu wattan, tjuñiqui zumaquičha; kataquičha, ana iya kjanaquičha. Jiižmi nižazakaz ana iya kjanaquičha. Warawaranacami pachquiztan tjojsnaquičha. Nižaza tseecu azziz žejlňinacaqui chjekinskattaž cjequičha.

³⁰Jalla nekztanaqui arajpachquin wejt siñalaqui parisaquičha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Jalla nuž wejt siñala cheržcu tjapa ana criichi žoñinacaqui kaaquičha. Ninacaqui wejt tjonz cheraquičha. Wejrqui tsjir taypiquiz tjonačha walja aztan, nižaza Yooz Epiž aziž tjeečan.

³¹Nižaza wejt anjilanaca cuchanžcačha weriž illzta žoñinaca juntjapzjapa, trompeta tjawžcu. Illztanacaqui tjapa tii muntuquiztanpacha juntaptaž cjequičha.

³²Ančhucqui higuera munti puntuquiztan zizza, jalla tuž.

Higuera muntiqui ch'ojñantiz kallantaquíz niiqui, waj kutunz timpuž kallantaquícha. Jalla nii zizza ančhucqui.³³ Jalla nižta irataž tjapa weriž chiita wattan, tii muntuqui waj tucuzinznaquícha. Jalla nuž ančhucaquiz ziskatz pecučha. Jaknužt tsjii zoñiqui kjuy zana žcatzinčhaja, luzjapa, jalla nižta irataž žcatzinčiħha tii muntu tucuzinzqui.³⁴ Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Ima tii timpuquiz kamniž zoñinacaž ticznan, tjapa weriž chiitanaca wataquícha.³⁵ Arajpachami tii yok muntumi liwj tucuzaquícha. Wejt takunacazti wiraž ana tucuzaquícha.

³⁶ Pero wejt tjonz tjuñimi, wejt tjonz orami anaž jecmi zizasačha, anaž arajpach Yooz anjilanacami, anaž Yooz Majchmi. Yooz Ejp alajakaz zizza.

³⁷ Jaknužt Noež timpu watčhaja, jalla nuž wataquícha wejt tjonz tjuñquiziqui.³⁸ Noež timpuquiz ima tii muntu kjaztan tuzkatta cjen, zoñinacaqui tuž kamfitačha, lujlcan, liccan, zalzcan, zaljapa majtnaca tjaacan. Jalla nuž kamñitačha Noež warcuquiz luz tjuñicama.³⁹ Kjaz juyzu tjonzcama zoñinacaqui ana čhjul tantiyassi žejlchičha. Nekztan kjaz tjontiquiztan tjappacha zoñinacaqui kjazquiz kuzta ticzičha. Jalla nižta irataž wataquícha wejt tjonz tjuñquiziqui.⁴⁰ Jalla nii noojiqui pucultan zoñiqui pampquin cječhani. Tsjiiqui arajpach kjutni waytižcu chjitztaž cjequičha. Tsjiiqui ectaž cjequičha.⁴¹ Nižazakaz pucultan maatakanacaqui jawuncan želačhani. Tsjaaqui arajpach kjutni waytižcu chjitztaž cjequičha. Tsjaaqui ectaž cjequičha.

⁴² Jalla nižtiquiztan ančhucqui walja naynay želaquícha. Čhjulorat wejr, am Yooz Jiliri, tjonačhaja, jalla nii ora

ana zizzuca.⁴³ Ančhucqui tii zizza. Kjuychiz zoñiqui tjañi tjonz ora ziztasaz niiqui, walja naynay žejltsačha, niiž kjuya ana tjañiž lutzta cjisjapa.⁴⁴ Jalla nižta irataž ančhuquí naynay želaquícha. Tiripintit, ana pinsita orquiz tjonačha. Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtčha.

PIZC PUNTA PIYUNANACÀ

⁴⁵ Tsjii kjuychiz zoñiqui piyunanacžquiz kjuya tjiisičha, cwitisjapa, nižaza lujlz ora čhjeri tjaazjapa. ¿Jakzila piyunat zuma cumpliňi, nižaza zuma cwitiňiya? Nii tantiya.⁴⁶ Jalla tižtaž piyunanacaqui. Kjuychiz zoñiž irantižcan tsjii piyunaqui cwiticān žejlchičha, jaknužt cumpjiitažlaja, jalla nuž cumplican žejlchičha. Jalla niičha zuma piyunaqui. Nižaza nii piyunaqui cuntintuž cjequičha.⁴⁷ Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Nii kjuychiz zoñiqui tjapa niiž cusasanaca cumpjiyaquícha nii zuma piyunž kjarquiz.⁴⁸ Nii kjuy cumpjiita piyunaqui ana zuma cječhaj niiqui, pinsasačha jalla tuž: “Aaaa, wejt patrunaqui ana uri tjonasaka”, cjican cjequičha.⁴⁹ Jalla nekztan parti piyunanacžquiz wjajtasačha. Nižaza ana zum zoñinacžtan cumpant'asačha, lujlcanami liccanami.⁵⁰ Jalla nuž kaman, nii kjuychiz patrunaqui tiripintitž tjonaquícha, tsjii ana zizta orquiz.⁵¹ Jalla nekztanaqui nii ana zum piyunaqui zuma castictaž cjequičha. Nižaza nii ana zuma piyunaqui chjatkattaaž cjequičha. Nižaza infiernuquin žejlcan, kaaquícha, nižaza ižke kjojaquícha.

TUNCA TURTAKANACŽ QUINTU

25 ¹ Tii zakal chiyučha. Arajpach Yooz mantis puntuqui jalla tužučha. Tunca turtakanacaqui micha

tanžcu tsjii zalzñi tjowžquin ojkchičha. ²Pjijskaltanaqui ima ojkcan ana zuma tantiichičha. Tsjii pjijskaltanaqui zuma listu tjaczitačha. ³Nii pjijskaltan ana zuma tantiitazzi turtakanacazti michaka chjitchičha, ana iya parafina chjitchičha, tsjiižtan camzjapaqui. ⁴Nii pjijskaltan zuma listu ojkchinacaqui wilta camzjapami parafina chjitchičha. ⁵Nii zalzñi tjowaqui ana uri tjonchičha. Jalla nižtiquiztan tjaſi tjonkatchičha tjappacha. Nižaza tjachičha. ⁶Jalla nekztanaqui chica arama kjawñi jora nonzičha, tuž cjican: “Cherzna. Zalzñi tjowa tjonžca. Ulanžca nižaza risiwžca”. ⁷Tjapa nii turtakanacaqui ūaazičha, nižaza micha teezjapa tjaczičha. ⁸Niiž upaquitzanalla nii pjijskaltan ana zuma tantiyazzi turtakanacaqui tsjii pjijskaltan turtakanacžquiz ejchičha, “Parafina tojnalla, wejtnaca parafina upzičha. Nižaza wejtnaca micha tjessa”. ⁹Pero nii walja tantiitazzi turtakanacaqui tuž kjaazičha: “Ana atchuca. Wejtnacaltami ančhucaltami anaž wacasačha. Jalla nižtiquiztan ančhucaž oka, jakziquin parafina tuyčhaja, jalla nicju. Ančhucaltajpa kjayžca”. ¹⁰Nii pjijskaltan turtakanacaž parafina kjayi ojktan, zalzñi tjowaqui irantižquichičha. Nekztan nii tantitazzi turtakanacaqui zalzñi tjowžtan kjuyquiz luzzičha, zalg pijsta paazjapa. Jalla nekztanaqui kjuya chawczičha. ¹¹Wiruñaqui nii kjayi ojkchi turtakanacaqui quejpžquichičha, tuž cjican: “Wejt Jiliri, Wejt Jiliri, cjetznalla, cjetznalla”. ¹²Pero niiqui kjaazičha, tuž cjican: “Ančhuc anal pajučha”.

¹³Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninacžquiz chiižinchičha tuž cjican: —Anchucqui walja zuma listu tjaczí cjequičha. Wejt tjonz tjuñi orami ana zizza.

TJAATA PAAZNACA QUINTU

¹⁴'Arajpach Yooz kamañaqui jalla tužučha. Tsjii žoñiqui jiczquin ojkz cjen, niiž piyunanaca kjawzičha. Piyunananacžquiz paaz tjiizičha.

¹⁵'Tsjii tsjiižquiz pjijska warank paaznaca tjaachičha. Tsjiižquiz paa warank paaznaca tjaachičha. Tsjiižquizqui tsjii warank paaznaca tjaachičha. Zapa maynižquiz ninacž negocio paaz atñi jama tjaachičha. Jalla nekztanaqui ojkchičha. ¹⁶Nii tsjii pjijska warank paaznaca tanzñi piyunaqui paaztan negocio paachičha. Jalla nuž paažcu tsjii pjijska warank paaznacžtan canchičha. ¹⁷Nižazakaz nii tsjii paa warank paaznaca tanzñi piyunaqui paaztan negocio paachičha. Jalla nuž paažcu tsjii paa warank paaznacžtan canchizakazza. ¹⁸Nii tsjii warankalla paaznaca tanzñi piyunazti patrunž paaz chjozičha. Yokquiz ojt jwetžcu, jalla nekz chjozičha.

¹⁹'Ažktan niiž wiruñ nii paaz kajžni patrunaqui quejpžquichičha. Jalla nekztanaqui piyunanacžquiztan kaja cobrichičha. ²⁰Primiruqui nii tsjii pjijska warank paaznaca tanzñi qui tjonchičha. Jalla niiqui patrunžquiz paaznaca intirjichičha, tuž cjican: “Wejt Jiliri, wejtquiz pjijska warank paaznaca tjaachamčha. Nii paaztan trabajžcu, iya pjijsk warank paaztan canchinčha. Jalla tiičha amiž tjaatami nižaza weriž cantami”. ²¹Patrunaqui niižquiz ejchičha: “Walikazza. Amqui ancha zuma piyunamčha. Zuma trabajchamčha. Zkoluc paaz zuma trabajtiquiztan, jazioui juc'anti paaznaca amquiz cumpjiyačha”. Nižaza ejchičha: “Luzca. Wejttan chica chjipzna. Cuntintum cjee”.

²²Jalla niiž wiruñ nii tsjii paa warank paaznaca tanzñi piyunaqui tjonchičha,

tuž cjican: "Wejt Jiliri. Wejtquiz paa warank paaznaca tjaachamčha. Iya tsjii paa warank paaztan canchinčha. Jalla tiičha amiž tjaatami nižaza weriž cantami".²³ Niiž patrunaqui niižquin cjichičha: "Walikazza. Amqui ancha zuma piyunamčha. Zuma trabajchamčha. Zkoluc paaz zuma trabajtiquiztan, jaziqui juclanti paaznaca amquiz cumpjiyačha". Nižaza cjichičha: "Luzca. Wejttan chica chjipzna. Cuntintum cjee".²⁴ Pero nekztan nii tsjii warank paaznaca tanzni piyunaqui tjonchičha. Niiqui patrunžquiz cjichičha: "Wejt Jiliri. Amqui c'lar patrunamčha. Jalla nii zizzatučha. Amqui ana čhjulumi paažcumi canñamčha. Nižaza ana čhjacžumi, ajzñamčha".²⁵ Jalla nižtiquiztan ekzinčha, nižaza ojkžcu am paaznaca yokquiz chjojchinčha. Pero tekziž am paazqui".²⁶ Patrunaqui nii piyunžquiz tuž kjaazičha: "Ana zum piyuna. Jayri piyuna. Wejrqui ana čhjacžcu ajzñinpančha, nižaza ana čhjulumi paažcu caniñpančha. Jalla nižtapanim zizla amqui".²⁷ Jalla nižtiquiztan wejt paaz bancuquiz mekaz uchanchucataž, jalla. Jalla nuž paatasaž niiqui, wejrqui quejpžcu bancuquiztan paaz majchtanpacha ricujtasačha".²⁸ Jalla nekztanaqui nii patrunaqui nekzi žejlñi žoñinacžquiz cjichičha: "Tii piyunžquiztan nii warank paaznaca kjaña. Nii tunca warank paaznacchiz piyunžquiz tjaa".²⁹ Jakziltat želinchižlaja, jalla niižquiz iya tjaataž cjequicħa, jilacama. Nižaza jakziltat zkoluc želinchižlaja, nižaza ana zuma trabajchižlaja, jalla niižquiztan tjappacha kjañtaž cjequicħa.³⁰ Tii ana zum piyuna chjatkata, zawncta zumchiquin. Jalla nicju kaaquicħa, nižaza iżke kjojaquicħa".

ŽOÑINACA PJALŽTAŽ CJEQUIČHA

³¹ 'Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Tsjii noojiqui wejrqui wilta tjonačha, wejt aži tjeečcan. Rey cjita Jiliri cjeečha. Tjapa wejt anjilanacžtanpacha tjonačha. Poderchiz tjonačha žoñinaca pjalzjapa. Tsjan chekan juez Jiliritčha wejrqui.³² Wejt yujcquin tjapa tii muntuquiz kamñi žoñinaca juntjaptaž cjequicħa. Jalla nekztanaqui wejrqui ninaca pjalznačha, jaknužt tsjii awatiriqui uuza yekja nižaza cabra yekja pjalznačhaja, jalla nuž.³³ Pjalžcu uuzanacaqui žew latuquiz cjequicħa, cabranacazti zkar latuquiz cjequicħa.³⁴ Wejrtčha chekan juez jiliritqui. Nekztanaqui wejt žew latu pjalžtanacžquiz tuž cjeečha: "Wejt Epiž k'aachita žoñinaca, pichalla ančhucalta tjaczta kamaña tanzjapa. Tii muntu paata ora, niwjctanpacha ančhucalta nii kamaña tjacztačha, Yooz tan kamzjapa, nii kjuychiz familia cjisjapa".³⁵ Nižaza cjeečha, "Ančhucqui zumanaca paachinčhucčha. Weriž čhjeri eecsiž cjen, ančhucqui wejtquiz čhjeri tjaachinčhucčha. Nižaza weriž kjaž pecan, ančhucqui wejtquiz kjaž onanchinčhucčha. Nižaza yekja yokquin ojklayan, ančhucqui wejtquiz tjajz kjuyquiz kjawzinčhucčha".³⁶ Weriž ana zquitchez cjen ančhucqui zquit onanchinčhucčha. Nižaza laaquchi cjen, wejtquin tjonzinčhucčha. Nižaza carsilquiz chajwcta cjen, ančhucqui wejtquin cherzni tjonchinčhucčha".³⁷ Jalla nekztanaqui zuma kamañchiz žoñinacqui wejtquin cjequicħa: "Wejt Jiliri, ččhjulora am čħjeri eecsi cherchintaya? Nižaza čħjeri luljzjapa, čħjulora onanchintaya? Čħjulora am kjaž pecan, onanchintaya?³⁸ Ċħjulora am yekja yokquin

oklayan tjajz kjuyquiz kjawzintaya? ēChjulora am ana zquitchiz cjen, zquitii onanchintaya? ³⁹ Niżaza ēchjulora am laaquichi cjen, tjonzintaya? ēChjulora am carsilquiz cjen, amquin tjonzintaya?" ⁴⁰ Jalla nekztanaqui zuma kamañchiz žoñinac̄quiz kjaaznačha, tuž cjican: "Anchucapuz weraral cjiwčha. Wejrt̄ha chekan juez Jiliritqui. Čhjulora wejt jilanac̄quiz yanapčhaja, humilde jilanacaž cjenami, jalla niiqui wejtquiztakaz yanapchinčhucčha". Nuž chiyačha pjålz tjuñquiz.

⁴¹ Jalla nekztanaqui wejrqui, chawc juez Jiliri cjican, nii zkár latu pjálztanac'quiz cjeečha: "Ančhucqui, Yoozqui ančhuca quintračha. Jaziqui wejtquitzanž infiernuquin oka. Diablútami niiž anjilanac'ztami tjacztačha nii inflernuqui. Ančhucqui zakaz nii inflernuquin wiňaya sufraquičha. ⁴² Weriž čhjeriž eecsiž cjen, ančhucqui ana wejtquiz čhjeri onanchinchucčha. Weriž kjaz pecan, ančhucqui ana wejtquiz kjaz onanchinchucčha. ⁴³ Weriž yekja yokquin ojklayan, ana tjajz kjuyquiz kjawzinčhucčha. Weriž ana zquitchiz cjen, ana zquiti onanchinchucčha. Weriž laa cjen, nižaza carsilquiz cjen, ančhucqui ana wejr cherzni tjonzinčhucčha". ⁴⁴ Jalla nekztanaqui ninacaqui cjequičha: "Wejt Jiliri, čhjulora am čhjeri eecsi cjen, kjaz pecchi cjenami, yekja yokquin ojklaychi cjen, ana zquitchiz cjen, laa cjen, carsilquiz chawcta cjen, jalla čhjulora am nižta cherchintaya? Nižta chertučhaja, yanaptasačha". ⁴⁵ Jalla nektanaqui wejrqui, chawc juez Jiliri cjican, ninac'quiz kjaaznačha, tuž cjican: "Anchucaquiz weraral cjiwčha. Čhjulora wejt jilanac'quiz humilde cjenami ana yanapchižlaja,

wejtquitztakaz ana yanapchinchucħa".
⁴⁶ Jalla nekztanaqui nii ana zuma kamañchiz zoñinacaqui infiernuquin cuchantaž cjequičha, wiñaya casticta cjisjapa. Nii zuma kamañchiz zoñinacazti Yooztan chica wiñaya kamjapa okaquičha.

JESUSA TANZ TANTIITA

26 ¹Tjappacha nii chiitanaca
žeržcu, Jesusaqui niiž tjaajinta
žoñinac̄quiz cjichičha:

²—Anchucqui zizza, puc majcha
pascua pijstaqui. Jalla nii pijsta ora
wejrqui intirjital cjeecha cruzquiz
ch'awcta cjisjapa. —Jalla nuž cjichičha
Jesusaquí.

³Jalla nii oraqui timplu jilirinacami, liy tjaajiñi maestruncami judío wajtchiz jilirinacami ajczičha, Caifás jilirž kjuj patiuquiz. Caifás cjitaqui timplu jilirinac̄quiztan chawc jiliritačha. ⁴Jalla nicju ninacaqui paltičhičha, nižaza kazzičha mañžtan Jesusa tanzjapa. Jalla nuž tanžcu, Jesusa conzjapa kazzičha. ⁵Nuž kazcu tuž cijchičha:

—Pjijsta paan Jesusa tanz anaäz
cijchuca. Žoñinacaqui aptjapznasačha.

JESUSIÖ ACHOUIZ ASIUTI ALZTA

⁶ Jesusaqui Betania wajtquiz želatčha,
Simonž kjuyquiz. Niiž tuquiqui
Simonaqui janchi moikchi laatačha.

⁷Jalla nekz želan, tsjaa maatak žonqui Jesusižquiz macjatžquichinčha. Naaqui tsjii putilla chjitchinčha. Nii putillquiz cuza mazk'a ulurchiz asiiti želatħha, ancha jila walurchiz. Nii putilltačha zuma alabastro cjita maztan paataqui. Jesusa mizquiz želan naa maatak žonqui niiž achquiz zuma asiiti alžinchinčha. ⁸Niiž tjaajintanacaqu i ni cheržcu, žawżiċha, naa żoña quintra. Jalla nekztan tuž ejchičha:

—¿Kjažtiquiztan tii walurchiz asiiti pertejo? ⁹ Jalla tiiqui antis tuychucatačha walja jiluñ, nižaza pori žoñinacžquiz yanapzjapa.

¹⁰ Jesusaqui nii chiiñi nonžcu tjaajintanačquiz ujzičha:

—¿Kjažtiquiztan taa žonatan chjjicjisejo? Anačha taa žon kjaž cjisqui. Jalla tuž taa žoñáž paataqui wejtquitztan walikazza. ¹¹ Porinacžquiz yanapz pecaquíž niíqui, porinacaqui ančhucatan panž želaquičha. Wejrztí ančhucatan ana žejlztanpančha.

¹² Jalla taa maatak žoñqui wejtquiz tii zuma ulurchiz asiiti alžinžcu, wejt curpu tjaczinčha, tjatta cjisjapa.

¹³ Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Jakziquinami tii muntuquizi qui liwriiñi Yooz taku parlita cječhaja, jalla nižtazakaz taa maatak žonaž paataqui parlita zakaz cjequic̄ha, jalla naaquiztan cjuñta cjiisjapa.

JUDASQUI JESUS TARAZUNAQUIČHA

¹⁴ Tuncapan illzta žoñinacžquiztan tsjiiqui Judas Iscariote cjitatačha. Jalla niíqui ojkchičha timplu jilirinacžtan parli. ¹⁵ Jalla nuž parlican cjičhičha:

—Ančhucaquiz Jesusal intirjasaž niíqui, ančhucqui ćkjaž paaz pacas?

Jalla nii orapacha quinsa tunc paaznaca Judasquiz pacchičha. ¹⁶ Jalla nužquiz Judasqui čhjulorat Jesusa tankatchuca cječhaja, jalla nii ora walja kjurchičha.

SANTA CENA PAACHIČHA

¹⁷ Jalla nekztanaqui ana liwaturžtan t'anta lujlz pjijzta, jalla nii pjijztaž primir tjuñquiz tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquin macjatžcu tuž pewczičha:

—¿Jakziquin wejrancqui tjaczni ojkz pecya, pascu čhjeri lujlzjapaya?

¹⁸ Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Watja oka. Tsjii žoñžtan zalaquičha. Niižquiž cjee, “Maestruqui ž-cjičha. ‘Wejt ticz ora wajillačha. Am kjuyquiz pascua pjijztał paačha wejt tjaajinta žoñinacžtan’ ”.

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaž mantitacama ojkchičha. Nii tokinzt'ita kjuyquiz pascu čhjeri tjacičha.

²⁰ Weenjapa cjistan Jesusaqui nii kjuyquiz žejlcan mizquiz julzičha niiž tuncapan tjaajinta žoñinacžtan. ²¹ Jalla nuž čhjeri lujlcan, ninacžquiz cjichičha:

—Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Tsjii tsjii ančhucqui wejt quintra paaquic̄ha, nižaza tarazunaquic̄ha.

²² Jalla nuž chitičquitztan tjaajinta žoñinacaqui walja llaquita cjissičha. Jalla nekztan ninacaqui tsjiiiza tsjiiiza pewczičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ćwejr cjesajo?

²³ Nekztanaqui Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Anziqui wejttan chicaž tii chuwquitztan lujlčha nii tarazunñi žoñiqui. ²⁴ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Jaknužt cijirta Yooz takuqui cjičhaja, jalla niicama okačha. Nii tarazunñi žoñiqui anaj maa pjuchquitztan nastčhaja, waliž cijatasčha nižtaqui. Wejr tarazuntiquitztan wali chawc ujchiz cjequic̄ha.

²⁵ Jalla nekztanaqui Judasqui, nii tarazunñi žoñiqui, tuž cjičhičha:

—Maestro, ćwejr cjesajo?

Jessaqui tuž kjaazičha:

—Jesalla, amchiya.

²⁶ Jalla nuž pascua čhjeri lujlcan Jesusaqui niiž persun kjaržtan t'anta tanzičha. Nekztan Yooz Ejpžquin graciás cjican tjaāzcu, t'anta kjolzičha. Jalla nuž kjolžcu, niiž tjaajinta žoñinacžquiz tjaachičha, tuž cjican:

—Lujlza. Jalla tiičha wejt curpu cuntaquí.

²⁷ Jalla nekztan persun kjaržtan tsjii wazu tanzičha. Yooz Epžquin gracias cjican tjaachizakazza. Nekztan tjaajinta žoñinacžquin čhjalžcu zapa mayni licchičha. Jalla nuž čhjalžcu, tuž cjichičha:

—Tii wazquiztan tjapa ančhucqui liczna. ²⁸ Wejt ljocquitztanž cjičha tiiqui. Wejt ljocžtan tsjii ew acta tjudžtaž cjequičha. Wacchi žoñinacž laycu wejt ljocqui tjawktaż cjequičha ninacž uj pertunta cjisjapa. ²⁹ Wejr cjiwčha. Uwas kjaz ana iya licačha, čhjulorcama wejt Yooz Ejp tjapa mantačhaja, jalla nekztan ančhucatan wilta uwas kjaz licačha.

TJAAJINTA ŽOÑINACAQUI WICHANZNAQUIČHA

³⁰ Nekztan Yooz wirzu itzcu, Olivos cjita curulla ojkchičha. ³¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta žoñinacžquiz tuž cjichičha:

—Jalla tii weenqui tantal cjeečha. Nekztan tjapa ančhucqui ana wejtquin kuzziz tucaquičha. Jalla nuzpan cijirta Yooz takuqui cjičha: “Uuza awatiri contanaqui uuzanacaqui wichanznaquičha”. ³² Wejr jacatatčuqui ančhuca tuqui okayačha Galilea cjita yoka.

³³ Nekztanaqui Pedruqui cjichičha:

—Tjappacha ana amquín kuzziz tucačhani. Wejrzi ana wira nižta cjesačha.

³⁴ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Amquiz weraral cjiwčha. Jalla tii weenpacha čhjep wilta amqui ana wejr pajní chiican k'otaquičha, ima wallpaž kjawan.

³⁵ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrqui amtan chicami waztal ticznasačha. Anapan amquiztan k'otasačha.

Nižaza tjapa nii tjaajintanacaqui tsjika chiichičha.

JESUSAQUI GETSEMANI CJITA YOKQUINČHA

³⁶ Jalla nekztan Jesusaqui niiž tjaajintanacžtan Getsemaní cjita yoka irantichičha. Jalla niwje irantižcu, ninacžquiz cjichičha:

—Tekz julzna ančhucqui. Wejrqui nii nawcju Yooz Ejpžtan parli okačha.

³⁷ Jalla nekztan Pedružtan nižaza Zebedeož pucultan majchnacžtan chjitchičha. Nekztanaqui Jesusaqui kuzquiz walja llaquisatčha, nižaza anchaž llactazatčha. ³⁸ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii čhjepultan chjichta tjaajintanacžquizi qui cjichičha:

—Wejt kuzqui ancha llaquissa, ticzmayačha. Ančhucqui tekzi žela. Wilaquičha, anačha tjajaquičha.

³⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjii koluc nawjechuc ojkchičha. Yokquizkaz tuzi t'okžu Yoozquin mayizichičha, tuž cjican:

—Wejt Yooz Ejp. Tii juc'ant sufris timpu anal watz pecučha. Tii sufrisquitztan liwriichucažlaj niíqui, amqui wejr liwriyalla. Pero anal wejt kuzcama cjis pecučha. Antiz jaknužt am kuz amtičhaja, am munaňpakaj cjila.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui tjaajintanacžquin quejpžquichičha. Tjajchi zalchičha. Jaziqui Jesusaqui Pedružquiz cjichičha:

—Ančhucqui anapanz wejttan tsjii orami wilasi atya? ⁴¹ Tjaji watzi žela, nižaza wilazaquičha. Yoozquin mayizaquičha, ana ujquiz tjojtsjapa. Chekapan, ančhuca kuzqui wilasačha. Pero ančhuca curpuzti anaž awantasačha.

⁴² Nekztan Jesusaqui wilta Yooztan parli ojkchičha. Tuž cjican, mayizichičha:

—Wejt Yooz Ejp, tii sufrisquitzan ana liwriita cjichucažlaj niiqui, am kuz munañpaj cjila.

⁴³ Nekztan wilta tjaajintanacžquin quejpžcu tjajchi zalchičha. Ancha tjaçi tjonatčha. ⁴⁴ Čhjepquizi qui wilta ninacžquitzan ojkchičha, Yooz Ejpžquin parli. Primiru jaknužt parlichaja, jalla nuž zakaz parlichičha.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui tjaajintanacžquin quejpchičha. Ninacžquin paljaychičha, tuž cjican:

—Jaziqui tjajchinčucčha ančhucqui, nižaza jeejzinčucčha. Nužukazza. Wejrqui ujchiz žoñinacž kjarquiz intirjital cjeečha. Anz nii ora irjatžquičha. ⁴⁶ Žaaazna. Ojkla. Wejr tankatňi žoñiqui nii najwcž tjončha.

JESUSA PRESO CHJICHTA

⁴⁷ Jesusa nuž chiyan, Judasqui irantižquichičha. Niitačha Jesusiž tuncapan illzta žoñinacžquitzanqui. Judastan tama žoñinacaqui tjonchičha pajk cuchillunacchiz, nižaza wjajtz carotinacchiz. Timplu jilirinacami wajt jilirinacami ninaca cuchanžquichičha. ⁴⁸ Tarazunňi Judasqui niiž tuquilla nii žoñinacžtan kazzitačha, tuž cjican:

—Wejrqui nii žoñžquiz chjulznačha. Jalla niiž cjequicičha nii žoñiqui. Jalla nekztan zuma tanžcu chjichaquičha.

⁴⁹ Jalla nuž kazcu Judasqui Jesusižquiz macjatchičha, tuž cjican:

—Tjaajiňi Maestru, ɿwalikazkay?

Jalla nuž tsaaňzcu, chjulzičha.

⁵⁰ Jesusaqui niižquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jila, ɿčhjulquin am tjonjo?

Jalla nekztanaqui žoñinacaqui žcatzinžquichičha, nižaza preso chjichi tanchičha.

⁵¹ Jalla nuž paan, tsjii tsjii Jesusiž tjaajinta žoñiqui pajk cuchillu joožcu, quntri žoñž cjuňi čhajtžinchičha. Nii

cjuňi chhajtžinta žoñiqui timplu jilirž piyunatačha. ⁵² Jalla nekztan Jesusaqui tuž cjichičha:

—Am pajk cuchillu čhjojzna, nii cuchillu čhjojzquiz. Jakziltat pajk cuchillu joojoočhaja, jalla ninacaqui pajk cuchillžtan conta zakaz cjequicičha. ⁵³ Wejt Yooz Ejpžquitzan mayasačha, wejtquiz yanapzjapa. Jalla nuž maytiquitzan wejt Yooz Ejpžqui anzpachaž wacchi anjilanaca cuchanžcasačha, tuncapan walja tama ejérцитonacacama. ɿNii ana zizya?

⁵⁴ Pero jalla nižta anal mayačha. Jalla tižta watstančha, jaknužt cijirta Yooz taku chiičhaja, jalla nii cumplistančha.

⁵⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii tjonchi žoñinacžquiz cjichičha:

—Ančhucqui pajk cuchillunacžtan wjajtz carotinacžtan wejr tani tjonchinčucčha, wejr tjaňi cjes, nižtažtakaz. ɿKjaatiqiztan nižta tjonchinčuctajo? Zapurupan ančhucatan žejlchinčha, timpluquiz tjaajincan. Jalla nii oranacaqui anaž wejr tanchinčucčha. ⁵⁶ Tjapa tii watninačaqui jaknužt tuquita profetanacaž cijirtčhaja, jalla niit jama cumplistančha.

Jalla nekztanaqui tjapa Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui tsucaňa wihanzičha. Jesusa zinalla ecchičha.

CHAWC JILIRINACŽ YUJCQUIN CHJICHTA

⁵⁷ Jalla nii Jesusa tanňi žoñinacaqui Caifás cjita jiliržquin chjitchičha. Caifasqui timplu jilirinacž chawc jiliritačha. Caifás kjuyquin liy tjaajiňi maestruracami wajt jilirinacami ajczitačha. ⁵⁸ Pedruqui nii chawc jilirž kjuy patiucama apzičha ažquitzanalla. Nii patiuquin luzcu, julzi želatčha wijilni policianačtan. Jaknužt Jesusa watčhaja, jalla nii cherzjapa želatčha.

⁵⁹Timplu jilirinacami, wajt jilirinacami, tjapa mantíni jilirinacami Jesusiž quintra uj jwes pecatčha, toscaraz̄ cjenaqui, conkatzjapa.

⁶⁰Wacchi žoñinacami toscar tawkžtan prisintižquichičha Jesusiž quintra uj tjojtunzjapa. Pero ana čhjul uj jwesi atchičha. Ultimquizi qui pucultan toscar tisticunacaqui apantižquichičha, ⁶¹tuž cjican:

—Tii žoñiqui cjíñicha, “Yooz timplu t'ezinžu, čhjep majquiz wiltal tsjitsnasačha”.

⁶²Jalla nekztanaqui timplu chawc jiliriqui tsjitsičha. Jesusižquiz cjichičha:

¿Kjažtiquiztan am ana kjaazjo? ¿Kjaž cjican tii žoñinacaqui am quintra chijjo?

⁶³Jalla nuž chiižinanami Jesusaqui ch'uju žejlchičha. Jalla nekztanaqui nii timplu chawc jiliriqui niižquiz cjichizakazza:

—Žejtni Yooz tjuuquiz am juramintu paakatačha, werara chiižjapa. Mazna. ¿Amqui Cristumkaya? ¿Nižaza Yooz Majchpanikaya?

⁶⁴Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:
—Wejrčhay. Amqui jaknužum chiičhaja, jalla nužučha. Wejr zakal ančhucaquiz cjeečha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Tsjii noojiqui ančhucqui wejr cheraquičha, juc'anti azziz Yooz žew latuquiz julzi. Nižaza arajpachquiztan tsjir taypiquiz wilta tjonačha.

⁶⁵Jalla nuž kjaaztiquiztan timplu chawc jiliriqui niiž persun zquití wjajržinchičha, žawjchi kjanapacha tjeezjapa. Nižaza cjichičha:

—Tii žoñiqui persun tawkžtan Yooz quintra chiichičha. ¿Kjažt iya tisticunaca pecznasajo? Ančhucpacha tiiž ana wal takunaca nonzinčhucčha. ⁶⁶¿Kjažtat cjees?

Ninacaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Tiiqui ujchizpančha. Paj ticzla.

⁶⁷Jalla nekztanaqui Jesusiž yujcquiz llawzižtan tjujti kallantichičha, nižaza wjajtchičha. Partinacaqui yujcquiz chajczičha, ⁶⁸tuž cjican:

—Amqui Cristumžlaj niiqui, jazic čjequit am čhajczjo? Jalla nii pajalla.

PEDRUQUI K'OTCHIČHA

⁶⁹Nii ora Pedruqui zancu kjuy patiuquin julzi želatčha. Nekz želan tsjaa piyuni qui niižquiz macyatču paljaychinčha, tuž cjican:

—Amqui ojklayňamlia nii Galilea yokchiz Jesusižtan, čana jaa?

⁷⁰Pedruqui parti žoñinacž yujcquiz k'otchičha, tuž cjican:

—Čhjulquitztankam chiičhani, anal intintazučha.

⁷¹Nekztanaqui Pedruqui zan kjutní žcatzinchičha. Nekztan tsjaa piyuni qui nii cheržcu parti žoñinacžquiz cjichinčha:

—Tii žoñipan ojklayatla tii Nazaret wajtchiz Jesusižtan chica.

⁷²Pedruqui wilta k'otchičha.

Juramintužtan tuž cjichičha:

—Nii žoñi anapan pajučha.

⁷³Jalla niiž upaquitztan nekz žejlñi žoñinacaqui Pedružquiz macyatču, cjichizakazza:

—Chekapan, amqui zakaz Jesusiž parti žoñinacžtan chica ojklayňamlia. Am takuqui kjanapachala, ninacaž takukam chiila.

⁷⁴Nekztanaqui Pedruqui wilta k'otchičha, juramintu paacan.

—Anapal nii žoñi pajučha. Toscara chiichinžlaj niiqui, Yooz wejr casticačhani. —Nuž cjichičha Pedruqui. Jalla nii orapacha tsjii wallpi jora kjawchičha. ⁷⁵Jalla nii wallpa kjawñi nonžcu, Pedruqui Jesusiž chiita taku cjuñzičha. Niiž tuquiqui Jesusaqui

cjichičha: "Ima wallpaž kjawan, čhejp wilta amqui ana wejr pajni chiican k'otaquicičha". Jalla nuž cjuñzcu Pedruqui nekztan ulanchičha. Nižaza walja kuzquiz sint'ican kaachičha.

**JESUSAQUI CHAWC
JILIRIŽQUIN CHJICHTA**

27 ¹Kjanžquitan tjapa timplu jilirinacami, wajtchiz jilirinacami tsjii acuerduquiz luzzičha Jesusa conkatzjapa. ²Jalla nekztan Jesusa chejlžcu chjitchičha Poncio Pilato cjita chawc jiliržquin. Nii oraqui naciona mantiñi gobernutačha Pilatuqui.

JUDASQUI TICZIČHA

³Jesusu tarazunñi Judasqui Jesusa conata cheržcu, kuzquiz walja sint'ichičha. Jalla nuž sint'ižcu nii quinsa tunc tjaata paaz tjepunchičha timplu jilirinacžquizimi wajtchiz jilirinacžquizimi. ⁴Paaz tjepunžcu, tuž cjichičha:

—Wejr uj paachinčha. Ana čhjul ujchiz žoñi tarazunchinčha.

Ninacazti niižquiz tuž kjaazičha:

—Jalla niiqui, čhjul importejo wejtnacaquitztanajo? Niiqui amtakazza.

⁵Jalla nekztanaqui Judasqui timpluquinpacha nii paaz tjojtunchičha. Nekztan ojkchičha. Persunpacha jora mokžcu, tsijipscu ticzicħha.

⁶Nekztanaqui timplu jilirinacauqui paaz ricujžcu, tuž cjichičha:

—Tii paazqui anaž učhumqui ofrend cajquiz uchasačha. Tiičha žoñž ljok kjayta paazqui.

⁷Nekztanaqui ninacaqui kazzičha nii paaztan yoka kjayzjapa. Nii yokaqui Campo del Alfarero nižta cjita tjuuchiztačha. Yekja wajtchiz ticzi žoñinaca tjatzjapatačha nii yokaqui. ⁸Nužquiz tii timpucama nii

yokž tsjii tjuuqui Campo de Sangre cjitazakaztačha. ⁹Jalla nuž Jeremías profetž takuqui cumplissičha. Tuqui timpu Jeremiasqui cijirchičha, tuž cjican: "Israel žoñinacaqui nii žoñi tankatz precio utchičha, quinsa tunc paaznaca, jalla nii. ¹⁰Nii quinsa tunc paaznac̄tan Campo del Alfarero cjita yoka kjayaquičha, jaknužt Yooz Jiliriž mantičhaja, jalla nuž".

**JESUSAQUI CHAWC JILIRIŽ
YUJCQUIN ŽEJLČHA**

¹¹Nekztanaqui Jesusaqui naciona mantiñi chawc jiliržquin chjichtatačha. Nii mantiñi jiliriqui Jesuizquiz tuž pewczičha:

—¿Amqui judionacž chawc jilirimkaya?

Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Am jaknužum chiičhaja, nužučha.

¹²Timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami, jalla ninacaž uj tjojtuntan, Jesusaqui anaž čhjulumi kjaazičha.

¹³Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqui tuž cjichičha:

—¿Anam am kjaaznaquiya tjapa tii am quintra chiyanaqui?

¹⁴Jesusazti jalla nuž chiyanami ana čhjulumi kjaazičha. Jalla nižtiquiztan nii mantiñi chawc jiliriqui ispantichičha. Ana čhjul pinsimi atchičha.

¹⁵Jalla nii pascu pjijztiquiz Pilato chawc jiliriqui tsjii cuzturumpichiztačha. Tsjii priz žoñiqui cutzpanikaztačha žoñinacaž chiitacama. ¹⁶Tsjii ana wal žoñiqui Barrabás cjita prisu zakaztačha. ¹⁷Žoñinaca ajcziż cjen Pilatuqui ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—¿Jakzilta tii tanta žoñinacat liwrii cutzta cjeequi? ¿Barrabás cjeequi? už ¿Jesús, Cristo cjita cjeeja?

¹⁸Pilato jiliriqui zizzičha, Jesusa chjaawjcu judfo žoñinacaqui nii intirjichičha, jalla nii.

¹⁹Pilatuqui niiž jusjiis mizquiz julzi želatčha. Jalla nicju želan niiž tjunqui tsjii žoñi mazñi cuchanžquichinčha. Nii mazñi žoñiqui tuž chiichičha: “Am tjun cjičha: ‘Nii zuma žoñžquiz ana mitisaquičha. Nii žoñiž cjen tižwan juc'ant ana wali čhjuuzinčha. Nii žoñžquiz ana mitis waquizičha’”.

²⁰Pero timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami, nii žejlñi žoñinacžquiz intintiskatchičha, Barrabás cutzna cjejajo, nižaza Jesusa contaj cjila cjejajo. ²¹Jalla nekztanaqui nii mantíni jiliriou wilta žoñinacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—¿Jakzilta pirit tii pucultan tantanacquiztan liwrii cutznaqui?
Žoñinacaquai kjaazičha, tuž cjican:

—Barrabás cutzna.

²²Pilato jiliriou wilta ninacžquiz pewczičha, tuž cjican:

—Tii Cristo cjita Jesusižquiz, ¿chjulut wejr paa-aqui?

Tjappacha nii žoñinacaquai kjaazičha, tuž cjican:

—iCruzquiz ch'awczna!

²³Nekztanaqui Pilato jiliriou cjichičha:

—¿Chjul uj paachi teejo?

Nii žoñinacazti juc'anti kjawchičha:

—iCruzquizka ch'awczna! —cjican.

²⁴Jalla nekztanaqui Pilato jiliriou naychičha, nii žoñinaca ana intintiskatchuca. Nii žoñinacaquai walja žawjchiž ch'ajrapatčha. Jalla nekztanaqui Pilato jiliriou kjaz zjjickatchičha. Nii zjjicta kjazquiz kjara awzicičha žoñinacž yujcquiz, tuž cjican:

—Tii zuma žoñž ticzqui anaž wejt uj cjequičha. Ančhuca ujž cjequičha.

²⁵Tjapa nii žoñinacaquai kjaazičha, tuž cjican:

—Wejtnacaltazat uj cječhani, nižaza wejtnaca ocjalanacžtami.

²⁶Jalla nekztanaqui Pilato jiliriou Barrabás liwrii cutzičha. Nekztanaqui

Jesusa wjajtzjapa mantichičha. Nižaza cruzquiz ch'awcta cjejajo, zultatunacžquiz intirjichičha.

²⁷Jalla nekztanaqui nii mantita zultatunacaquai jilirž palacio kjuyquin Jesusa chjitchičha. Nekztanaqui tjapa nii zultatž tropanaca kjawsassičha, Jesusa muytata. ²⁸Nekztanaqui Jesusa čhjokchičha. Jalla nuž čhjokču tsjii ljoc murat zquiti tjutzičha. ²⁹Nekztan niiž achquiz ch'ap pillužtakaz paažcu scaržinchičha, nižaza žew kjarquiz wara tanksatchičha. Jalla nuž paažcu niiž yujcquiz quillzičha, tuž cjican:

—iViva tii judío žoñinacž chawc jiliri!
—Jalla nuž chiican burla paachičha.

³⁰Nižaza llawzižtan niižquiz tjutjichičha. Niiž kjarquitztan wara kjañcan, achquiz wjajtchičha. ³¹Jalla nuž burla paažcu, niižquitztan ljoc murat zquiti čhjokchičha. Nekztan wilta niiž persun zquiti tjutzičha. Jalla nekztanaqui cruzquiz ch'awczjapa Jesusa chjitchičha.

JESUSAQUI CRUZQUIZ CH'AWCTA

³²Jalla nuž Jesusa chjichcan tsjii Cirene wajtchiz žoñi zalžquichičha. Simón cjitatačha. Jalla nii žoñioui Jesusiž crusa kuzkatchičha.

³³Jalla nuž Gólgota cjita yokquin irantichičha. Nii yokaqui “Ach Tsijj yoka” cjitazakaztačha.

³⁴Jalla nicju tsjii vinžtan jaržtan t'ajžta lickatchičha. Pero nii mallžu, ana licz pecchičha.

³⁵Cruzquiz ch'awcžcu, zultatunacaquai Jesusiž zquiti tanzjapa surtiassičha. Jalla nuž paatan profetž takuqui cumplissičha. Nii tuquita profetaqui tuž cjichičha: “Wejt zquiti tanzjapa surtiasaquičha”. ³⁶Jalla nekztanaqui niywcpacha ninacaqui wilzjapa julzičha. ³⁷Kjažtiquiztan Jesusa cruzquiz ch'awctatažlaja, jalla

nii tabliquiz cjijrtatačha, tuž cjican, “Tiičha Jesusaqui, judío žoñinacž chawc jiliri”. Jalla nuž cijiržcu ach tsewctuň nii tabla ch'awcžinchic̄ha.

³⁸Nižaza pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awctatačha, tsjiiqui žew latu tsjiiqui zkar latu. ³⁹Nekz watni žoñinacaqui iñarcan, acha wewcžiňitačha. ⁴⁰Nižaza tuž cjichičha:

—Amqui cjiňamlia, “Timplu t'ezinžuč chjep majquitztan tsjitsnasačha”. Jalla nižta payi atasaaž niiqui, jazic persunpacha liwriisalla. Yooz Maatimžlaj niiqui, cruzquiztan apakscu, chjjwžcalla.

⁴¹Jalla nižta irata zakaz iñarchičha timplu jilirinacami, liy tjaajini maestruncacami, fariseo parti žoñinacami, wajtchiz jilirinacami. Jalla ninacaqui porapat parlassičha tuž cjican:

⁴²—Tiiqui yekja žoñinaca liwriičha, pero persunpacha anaž liwrii atčha. Israel žoñinacž chawc jilirižlaj niiqui, cruzquiztan apakscu, chjjwžquila. Nekz tan niižquiz criyasačha. ⁴³“Tiičha cjiňiqui, Yoozquin tjapa kuzzitčha. Wejrtčha Yooz Maatiqui”, cjican. Yoozqui tii k'aachichižlaja, jazioui anzpacha Yooz tiij liwriila.

⁴⁴Nii cruzquiz ch'awcta tjañinacami Jesusižquiz quintra chiichizakazza.

JESUSAQUI TICZIČHA

⁴⁵Taypurquitztan majña kak oracama tjapa nii yokaqui zumchi cjissičha.

⁴⁶Jalla nii orapacha Jesusaqui tjapa aztan kjawchičha, tuž cjican:

—Elí, Elí, člama sabactani? —Jalla nii takuqui cjičha: “Wejt Yooz, wejt Yooz, čkjažtiquiztan wejr jaytichamtajo?”

⁴⁷Yekjap nekz žejlñi žoñinacaqui jalla nii kjawñi nonžcu, cjichičha:

—Nonžna. Tiiqui Elías profetaž kjaw kjawla.

⁴⁸Nekz tan tsjii tsjiiqui esponja cjita kjaz ch'umñi apti zajtchičha. Jar vinu ch'umkatžcu zjijcchičha. Nekztanaqui war puntižtan chjapžcu, Jesusižquin chjalzičha, liquinzjapa. ⁴⁹Parti žoñinacaqui cjichičha:

—Žela cjee. Antiz chekžla, Elías tii liwrii cunamit tjonačhan.

⁵⁰Nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan wilta kjawchičha. Jalla nuž kjawžcu ticzičha. ⁵¹Jalla nii orapacha pajk timplu cortina chicatquiz juystokaz wjajržičha, tsewctan kozzuc. Nižaza yokac chjekinchičha. Nižaza cur akjinacaqui c'acchičha.

⁵²Nižaza sipulturanacaqui cjetsi cjissičha. Muzpa Yoozquin criichi ticzi žoñinacaqui jacatatchičha. ⁵³Jesusuž jacatattiquiztan nii parti jacatatchi žoñinacaqui Jerusalén wajtquiz luzquichičha. Jalla nicju muzpa žoñinacaqui ninaca cherchičha.

⁵⁴Zultat capitanaqui nii Jesusa wjilñi zultatunacžtanpacha yoka chjekiňi cheržcu, nižaza tjapa nii watni cheržcu, walja tsucchičha. Jalla nekz tan cjichičha:

—Chekapan tii žoñiqui werar Yooz Maatitakalala.

⁵⁵Jalla nicju wacchi maatakanacaqui želatčha, ažquitztan chekžcan. Nii maatakanacaqui Galilea yokquitztanpacha Jesusa apzičha, nii atintizjapa. ⁵⁶Jalla nii maatakanacaqui tuž cjita tjunchiztāčha: María Magdalenatačha; nižaza Mariiqui Jacob Josež maatačha; nižaza Zebedeož tjun želatčha. Naaqui majchwichchiztāčha.

JESUSIŽ CURPU TJATŽTA

⁵⁷Waj zumznan, tsjii ricach žoñi, José cjita tjonchičha. Arimatea

wajtchiz žoñitačha. Nižaza Jesusa cumpaňt'iñi žoñitačha.⁵⁸ Jalla nii žoñiqui Pilato jiliržquin zali ojkchičha. Nuž zalžcu, Jesusiž curpu maychičha. Nekztañ Pilato jiliriqui mantichičha nii curpu intirjajo.⁵⁹ Josequi Jesusiž curpu chjichcu, limpu saban pañžtan capzičha.⁶⁰ Niižta ew sipultura želatčha, mazquiztan jwetta. Jalla nii sipulturquiz Jesusiž curpu tjatchičha. Jalla nuž tјatžcu, sipultur zana pajk maztan pjuczičha. Nekztañ ojkchičha.⁶¹ Jalla ničju María Magdalena, nižaza tsjaña María julzi želatčha, sipulturž yujcquiz.

SIPULTURA ZUMPACHA PJUCŽTA, NIŽAZA WIJILTA

⁶² Jakatažuqui, jeejz tjuñijapa tjaczcú, timplu jilirinacami, fariseo parti žoñinacami Pilato jiliržquin zali ojkchizakazza.⁶³ Jalla nuž zalžcu tuž cjichičha:

—Wejt Jiliri, wejrnatcqui tuž cjuñznučha. Tii toscar chiiñi žoñiqui, žejtancaquí, tuž cjichičha: “Chjep maj ticziquiztan jacatatačha wejrqui” cjican chiiñitačha.⁶⁴ Jalla nižtiquiztan mantiziñinalla chjep majcama sipultura zumpacha wijilta cjila. Ana zuma wijilta cjequíz niiqui, niiž tjaajinta žoñinacaquí ween niiž curpu chjichi tjonasačha. Jalla nekztanaquí žoñinacžquiz k'otasačha: “Jesusaqui ticziquiztan jacatatchičha” cjican. Nižta toscara juc'ant anawaliž cjesačha, primira toscara chiiñiquiztan.

⁶⁵ Jalla nekztanaquí Pilato jiliriqui ninacžquiz cjichičha:

—Jalla tekz zultatunaca žejlčha wijilñijapaku. Ančhucqui oka, nii sipultura zumpachaž chawjcžca, jaknužt atčhaja, jalla nuž.

⁶⁶ Jalla nekztanaquí ojkžcu, sipultura zumpacha chawjcžquichičha. Nižaza

nii chawjcžta maz latuquiz sinalt'ižcu ecchičha. Nižaza nekzpacha nii sipultura wijilni zultatunacami ecchičha.

JESUSAQUI JACATATCHIČHA

28 ¹Kjantati jeejz tjuñi watžcu María Magdalena cjtiqui tsjaña Mariatan sepultura cherzñi ojkchičha, primir siman tjuñi kallznan.² Tsjii Yooz anjilaquí arajpachquitzan chjjiwžquichičha. Nekztañ yoka walja chjekinchičha. Anjilaž nii sipultura pjucžta maz cjewžinchiqui. Nekztañ Yooz anjilaquí nii maz juntuñ julzičha.³ Anjilaquí ancha kjañchičha liwjliwjñižtakaz. Nižaza ancha chiwitačha niiž zquitiqui, kjatnižtakaz.⁴ Jalla nuž cheržcu wijilni zultatunacaquí walja tsucchičha chjekinzcama. Ticzi žoñižtakaz cjissičha.⁵ Jalla nekztanaquí nii anjilaquí maatakanacžquiz cjichičha:

—Anaž ančhuc eksna. Wejrqui zizučha, ančhucqui Jesusaž kjurčha, cruzquiz ch'awcta Jesusa.⁶ Anaž tekz žejlčha. Niiqui jacatatchičha, jaknužt chitčhaja, jalla nuž. Pichay, tii sipultura cherzna.⁷ Nekztanaquí apuraž oka. Niiž tjaajinta žoñinacžquiz mazca, tuž cjican: “Jesusaqui ticziquiztan jacatatkalčha. Ančhuca tuqui Galilea yokquin okaychičha. Jalla ničjuž ančhucqui Jesusa jacatatchi cheraquičha”. Wejrqui cuchanžquitačha tii puntuquiztan ančhucaquiz maznajo. —Nuž cjican paljaychičha anjilaquí.

⁸ Jalla nekztanaquí sipultur kjuya cheržcu, maatakanacaquí apura ojkchičha, ispantichi nižaza walja cuntintu. Zati pariju ojkchičha tjaajintanačquin mazni.⁹ Jalla nuž okan Jesusaqui ninacžquiz parizichičha. Nekztañ ninacžquiz

tsaanchičha. Nii maatakanacaqui Jesusižquiz macjatču rispitcan, quilljatchičha, Nekztan niiž kjojcha žcojrzičha.¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Anaž ančhucqui eksna. Wejt jilanačžuin mazca, Galilea yok kjutňi ojkla ninacaqui. Jalla nicju ninacaqui wejr cheraquičha. Jalla nii maznaquičha.

ZULTATŽ QUINTU

¹¹ Jalla nuž nii maatakanacaž okan wijilňi zultatunacaqui watja ojkchičha. Nekztan timplu jilirinacžquin tjapa watchinaca quint'ichičha.¹² Jalla nekztanaqui timplu jilirinacaqui wajtchiz jilirinacžquin parli ojkchičha. Nuž parliču tsjii acuerduquiz luzzičha. Jalla nekztanaqui nii quint'iñi zultatunacžquiz paaz tjaachičha,¹³ tuž cjican:

—Ančhucqui tii wajtchiz žoñinacžquiz cjequičha: “Ween wejtnacaž tjajan, niiž tjaajinta žoñinacaqui Jesusiž curpu kjañču chjitchičha”. Jalla nužuž cjequičha.¹⁴ Chawc jiliriqui ančhucaž quint'ita nonznaquiž niiqui, wejrnacqui niižtan parlačha ančhucqui ana casticta cjisjapa.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii zultatunacaqui nii ch'ližinta paaz

tanžcu, ojkchičha. Jalla nekztan nii paaz laycu toscara chiichičha. Jalla nižta toscar quintu judío žoñinacaqui chiichiiñičha anz tii timpuquiziqui.

JESUSIŽ MANTITANACA

¹⁶ Jalla nii maatakanacaž maztiquiztan nii tuncaman tjaajinta žoñinacaqui Galilea yoka ojkchičha, Jesusaž t'okinzt'ita curquin.

¹⁷ Jalla nicju Jesusa cheržcu, niižquiz rispitchičha. Yekjapa kuz turwaisi zelatčha, ultimu werara Jesucristo, už anaj Jesucristo.¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquin macjatču, tuž cjichičha:

—Wejtquizpacha tjapa mantiz poder tjaatačha, arajpachquin žejlñinaca mantizjapami, nižaza tii yok muntuquiz žejlñinaca mantizjapami.

¹⁹ JaziQUI ančhucqui cuchnučha. Tjapa tii muntu nacionanacžquin oka. Tjapaman nacionchiz žoñinacžquiz wejtquin kuzziz cjisjapa tjaajinžca. Nižaza Yooz Ejp, Yooz Majch, Yooz Espíritu Santo, jalla wejtnaca tjuužtan criichi žoñinaca bautizaquičha.

²⁰ Nižaza tjapa weriž mantitanaca nii žoñinacžquiz tjaajnaquičha ninaca cazajo. Zapuru wejrqui ančhucatan chica cjeečha, tii muntu tucuzinžcama. Jalla nii ančhucqui tiraž cjuñaquičha. Jalla nužoj cjila. Amén.